

bONUM PUBLICUM

06

„MAGAS SZINTEN SZERVEZETT,
PROFESSZIONÁLIS
EGYETEMMÉ KELL VÁLNUNK”
Interjú Prof. Dr. Patyi András
rektorral

18

CAMPUSBERUHÁZÁSI
KÖRKÉP
Folytatódik a Ludovika
Campus-beruházás

52

A „MAGYAR GOLGOTA”
VÉRTANÚI ARADON
Megtörtlés 1849–1850-ben

LUDOVIKA

SZABADEGYETEM

Kezdődik a tanév a Ludovika Szabadegyetemen!

A tematikában az egyetemi hallgatók és a nagyközönség számára egyaránt érdekesítő, aktuális kérdések.

A keddenként este hattól kezdődő előadások az egyetemen folyó kutatásokba nyújtanak bepillantást.

**Helyszín: Ludovika Campus Főépület, II. előadó
(1083 Budapest, Ludovika tér 2.)**

Program:

Szeptember 8.	Prof. Dr. Kerezsi Klára: A társadalmi távolság a roma és nem roma együttélés kriminológiája
Szeptember 15.	Dr. Tóth Péter: Konfliktusok elemzése – elemzők konfliktusai
Szeptember 22.	Prof. Dr. Szendy István ezredes: Társadalom és hadügy
Szeptember 29.	Prof. Dr. Kiss György: Globális válságkezelés: vesztesek és nyertesek a foglalkoztatáspolitikában
Október 6.	Dr. Hollán Miklós: Gazdasági veszteség: a jogtalan előny nyomában
Október 13.	Dr. Molnár Anna Éva: Az EU kül- és biztonságpolitikája a főképviselőkn keresztül, Solanától Mogheriniig
Október 20.	Dr. Palik Mátyás alezredes: A pilóta nélküli repülés fejlődése
Október 27.	Dr. Horváth Attila: Híres-hírhedt perek Magyarországon, 1945–1989
November 3.	Prof. Dr. Sárkány István: Az időkör viktimológiája – Hogyan leszünk áldozatok?
November 10.	Dr. Kis-Benedek József: Célkeresztben az Iszlám Állam
November 17.	Prof. Dr. Sárközy Tamás: A hatékony jogállami kormányzás
November 24.	Prof. Dr. Horváth István: Csillagok között: modern kozmológiai kutatások
December 1.	Dr. habil. Resperger István ezredes: Forrongó világ, nemzetbiztonsági fenyegetések 2030-ig
December 8.	Dr. Koller Boglárka: Európa: válság és újratervezés

További információ és regisztráció:
www.uni-nke.hu/szolgáltatások/ludovika-szabadegyetem

Ludovika Szabadegyetem – Legyen nyitott a tudásra!

11

Immáron négy karral és több mint hatezer hallgatóval kezdte meg az idei tanévet a 2012-től működő intézmény, amely már eddig is jelentős fejlődésen ment keresztül. Várhatóan így lesz ez a jövőben is, hiszen az ambiciózus tervekhez sikerült a pénzügyi forrásokat is hozzárendelni. Folytatódik a Ludovika Campus építése és az államtudományi egyetemmé váláshoz szükséges fejlesztések is napirenden vannak.

06

Prof. Dr. Patyi András:
„Magas szinten szervezett, professzionális egyetemmé kell válnunk”

28

Schengent is veszélyezteti a modernkori népvándorlás

34

Megalakult a KI és az RMI

37

A gamma-kitörésektől a Csillagkapuig

TARTALOM 2015. OKTÓBER

02 MOZAIK

06 „MAGAS SZINTEN SZERVEZETT, PROFESSZIONÁLIS EGYETEMMÉ KELL VÁLNUK” - BESZÉLGETÉS PROF. DR. PATYI ANDRÁS REKTORRAL

11 „AZ NKE ÉPÍTÉSÉVEL A MAGYAR ÁLLAMOT HOZZUK JOBB HELYZETBE” - TANÉVNYITÓ AZ NKE-N

16 EGYENRUHÁS CIVIL A HALLGATÓI ÖNKORMÁNYZAT ÉLÉN - INTERJÚ FIDEL DÁVIDDAL

18 CAMPUSBERUHÁZÁSI KÖRKÉP

21 KONFLIKTUSOK ELEMZÉSE - ELEMZŐK KONFLIKTUSAI, AZAZ UKRAJNÁTÓL A MENEKÜLTVÁLSÁGI

24 A HATÉKONY VEZETÉS NEM MÁS, MINT AZ ELMÉLET ÉS A GYAKORLAT ÖSSZEHANGOLÁSA

28 SCHENGENT IS VESZÉLYEZTETI A MODERNKORI NÉPVÁNDORLÁS

32 A MOBILIZÁCIÓ ADDIKTÍVVÁ TESZ

34 MEGALAKULT A KI ÉS AZ RMI

37 A GAMMA-KITÖRÉSEKTŐL A CSILLAGKAPUIG - INTERJÚ PROF. DR. HORVÁTH ISTVÁNNAL

40 SOROZATGYILKOSOK, KONCEPCIÓS PEREK, AVAGY KUTATÓK ÉJSZAKÁJA AZ NKE-N

42 KÖZÖS CÉLOK, KÖZÖS ÉRDEKEK - KÖZÖS FELLÉPÉS? A VISEGRÁDI NÉGYEK CSEH ELNÖKSÉGE

45 EGYENRUHA MINT TRADÍCIÓ - UNIFORMISOK A MODERN KORBAN

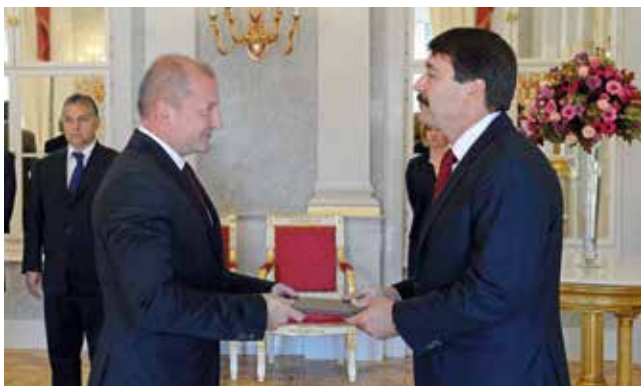
47 „A RENDSZERES TESTMOZGÁS MINDANNYIUNK ÉRDEKE” - BESZÉLGETÉS BÁNSZKI GÁBOR VADÁSZÍJÁSZ VILÁGBAJNOKKAL

50 „A TÁNC MINT HARMADIK ANYANYELVÜNK”

52 A „MAGYAR GOLGOTA” VÉRTANÚI ARADON - MEGTORLÁS 1849-1850-BEN

56 AJÁNLÓ

Simicskó István a honvédelmi miniszter

Az új honvédelmi miniszter 1961. november 29-én született. Üzemgazdász diplomát szerzett, majd jogi szaklevelet, 2002-ben pedig az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán jogi

Rendészeti Bizottságának meghallgatásán kiemelt fontosságú ügynek nevezte a biztonsági határzár megépítését. Simicskó István – aki eddig sportért felelős államtitkár volt – hangsúlyozta:

doktorátust. 2008 óta a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem a hadtudományok doktora címének tulajdonosa, summa cum laude minősítéssel. Jelenleg a Nemzeti Közsolgálati Egyetem főiskolai docense. A Parlament Honvédelmi és

a Visegrádi Négyek állásfoglalásával egyértelművé vált, hogy a biztonsági határzár a helyes irány a bevándorlás kezelésében. Azon lesz – ígérte –, hogy az ehhez szükséges létszámot és technikai feltételeket biztosítsa nemcsak Magyarország, hanem a schengeni határok védelme érdekében is. Arra a kérdésre, hogy a honvédelmi törvény módosítása esetén hány katonát vezényelhetnek a határhoz, a kereszténydemokrata politikus azt felelte: 3–4 ezer közötti létszám elegendő lehet a cél eléréséhez. Fontosnak nevezte továbbá a helikopterképesség kérdését és a tartalékos rendszer bővítését. „A tartalékos rendszert szeretnénk vonzóvá tenni a fiatalok számára is” – fogalmazott.

Új helyesírási szabályzat

Sokévi várakozás után szeptember elején mutatták be a magyar helyesírási szabályai 12. kiadását a Magyar Tudományos Akadémián. Alapvető változtatások nélküli, könnyebben használható, bizonyos mértékig rugalmasabb szabályzatot kívántak a használók kezébe adni – ez volt a célja az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályához tartozó Magyar Nyelvi Osztályközi Állandó Bizottságnak az új szabályzat elkészítésével. A magyar helyesírási szabályait először a Széchenyi István által éppen a magyar nyelv ápolására, a tudományok és művészetek magyar nyelven való művelésére 1825-ben alapított Tudós Társaság jelentette meg 1832-ben. Az azóta eltelt majd két évszázadban az MTA bizottságai vitatták meg, pontosították, bővítették, korszerűsítették a helyesírási szabályait, és közmegegyezés alapján döntöttek. Ez a hagyomány töretlen. Az új szabályzaton több mint tíz évig dolgoztak az MTA munkatársai, és nem kötelezően betartandó szabályokat fogalmaztak meg, hanem ajánlásokat. Az új kiadás elkészítését széles körű szakmai konzultáció előzte meg: 30 gyakorlóiskola és gimnázium, 9 magyar munkaközösség, a magyar egyetemi és főiskolai nyelvészeti tanszékek, valamint 22 magyar nyelvészettel foglalkozó európai tanszék és egyéb, nyelvi kérdésekkel is foglalkozó intézmény mondta el véleményét. Az új kiadás interneten és mobilon is elérhető szeptember elejétől.

Az ejtőernyőzés története

A Zrínyi Kiadó gondozásában megjelent az *Ejtőernyősök, leventék, sorkötelesek és sportolók – A polgári (civil) ejtőernyőzés története Magyarországon* című kiadvány. A hiánypótló, lexikonszerűen részletes, mégis izgalmas könyv szerkesztőbizottságának elnöke Dr. habil. Boda József vezérőrnagy, a Rendészettudományi Kar dékánja volt.

A fényképekkel gazdagon illusztrált könyv több érdekességgel szolgál, többek között kiderül, hogy az első ejtőernyős ugrást 1306-ból jegyezték fel. Az első magyar ugróvitéz Boksay Antal volt, aki Dél-Tirol felett hagyta el a repülő 1918. március 23-án.

Képzettek és tapasztaltak a katonai vezetők

A NATO-tagságnak köszönhetően a mostani katonai felső vezetők rendkívül képzettek, széles körű ismeretekkel és tapasztalatokkal rendelkeznek – mondta dr. Benkó Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke szeptember 2-án, az NKE Hungária körúti kampuszán, ahol a felsőfokú vezetőképző tanfolyamon tartott előadást. A vezérezredes elmondta, hogy elégedett a fiatal felső vezetői állománnyal, mert általában sokéves képzés előzi meg a szolgálatba állásukat, aminek nemcsak a kötelező tanulmányok, hanem a különböző missziós és NATO-beosztások is a részét képezik. „A katonai felső vezetőktől elsősorban átfogó, stratégiai gondolkodást várnak el annak érdekében, hogy a fontos összefüggéseket

meglássák és a szükséges következtetéseket le tudják vonni. Ezen a szinten már nem elég a részletek elsajátítása, hiszen érteniük kell például a védelmi gazdálkodáshoz, a biztonságpolitikához, a katonai műveletek és a humán erőforrás alkalmazásához” – hangsúlyozta. A felsőfokú vezetőképző tanfolyam 25. évfolyama augusztus 31-én indult. A tizenegy hónapos képzésen

tíz magyar, illetve egy-egy kínai, algériai és olasz főtiszt vesz részt. A kurzuson megismerkedhetnek egyebek mellett a Honvédelmi Minisztérium, a Magyar Honvédség, a közigazgatás szereplőinek és más szervezeteknek a munkájával. A hallgatók külföldi tanulmányúton is részt vesznek, ahol bepillantást nyernek a NATO és az Európai Unió intézményeibe.

Polgárőr Akadémia az RTK segítségével

Az Országos Polgárőr Szövetség és a Rendészettudományi Kar közötti együttműködés keretében negyedik alkalommal rendezték meg a polgárőr egyesületi vezetők 5 napos, 40 órás továbbképzését, a Polgárőr Akadémiát.

A képzési programban szerepelt – többek között – a rendészet rendszerének közjogi reformja, az egyesületek jogállásának aktuális kérdései, az önkormányzati rendészet, büntetőjog, bűnmegelőzés, kommunikáció, valamint a

polgárórság szervezetét, működését és gazdálkodását érintő egyéb témák is.

Dr. Major Róbert, a Rendészettudományi Kar Közbiztonsági Tanszékének vezetője mint a Polgárőr Akadémia lebonyolításáért felelős vezető hangsúlyozta, hogy az OPSZ és az NKE együttműködése révén minden feltétel adott, hogy az Akadémia hosszú távon sok polgárőr vezetőt vértessen fel naprakész tudással.

Új ügyvivő a Fenntartói Testület élén

Év végéig Molnár Zoltán, az Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára vezeti ügyvivőként a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Fenntartói Testületét (FT). Molnár Zoltán Vidoven Árpádtól, a Miniszterelnökség közigazgatási államtitkáráról vette át a stafétabotot július elsejétől. A Fenntartói Testület működéséről a 2011.

évi CXXXII. törvény rendelkezik, amely kimondja, hogy az NKE fenntartói jogait az FT útján a közigazgatás-fejlesztésért, az igazságügyért, a honvédelemért és a rendészetért felelős miniszterek közösen gyakorolják. Az ügyvivőt félévenkénti váltásban adják a fenntartók, az év végéig tartó időszakban ezt a jogot az Igazságügyi Minisztérium gyakorolja.

Molnár Zoltán szerint az egyetem előtt álló időszak legfontosabb teendői a Ludovika Campus továbbfejlesztése és az államtudományi oktatás beépítése az intézmény képzési rendszerébe. Az államtitkár úgy látja, hogy a kormány kiemelt fontosságúnak tartja az NKE munkáját, és a jövőben is meg fogja adni a szükséges támogatási forrásokat az egyetemi fejlesztésekhez.

Navracsics: az oktatás fontos a béke megteremtéséhez

Az oktatás nagyon fontos a nemzetek és az országok közötti kulturális béke megteremtéséhez – jelentette ki Navracsics Tibor, az Európai Unió kulturális, oktatási, ifjúságpolitikai és sportügyi biztosa, az NKE díszpolgára szeptemberben a szlovéniai Bledben rendezett stratégiai konferencián. Az EU-biztos a *Hidak a mediterrán térségben: a kultúrák közötti párbeszéd ereje* című pódiumbeszélgetésen szólalt fel, ahol a résztvevők az oktatáson keresztül érintették az Európában kialakult migrációs helyzetet. Ez volt a konferencia egyik fő témája is. Navracsics Tibor a pódiumbeszélgetésen úgy vélekedett, hogy a migráció háttérben – amellyel Európának most szembe kell néznie – a kultúrák, vallások és közösségek közötti konfliktus áll. Ezért a kultúrák közötti párbeszéd jó felület ezeknek a konfliktusoknak a rendezésére. Hozzátette, hogy a toleranciára való nevelést már az óvodában el kell kezdeni. A szlovén kormány minden évben megrendezi a Bledi Stratégiai Fórumot, az idei immár a tizedik ilyen konferencia. A háromnapos tanácskozársra hétszáz résztvevő érkezett közel hatvan országból. A kétnapos panelvitákon érintették a változó világtrenddel, valamint a diplomáciával és a demográfiával kapcsolatos kérdéseket is.

Összeurópai probléma a fiatalok munkanélkülisége

A fiatalok munkanélküliségére európai szintű közös választ kell adni, de minden országnak meg kell találnia a saját eszközeit is – mondta Novák Katalin, az Emberi Erőforrások Minisztériumának család- és ifjúságügyért felelős államtitkára a lengyelországi Kryniciában tartott gazdasági fórumon. Nem csupán Magyarországra, hanem az Európai Unió minden tagállamára igaz, hogy a fiatalok munkanélkülisége meghaladja a teljes munkanélküliségi rátát. Az államtitkár szerint minden európai kormány számára kihívás, hogy hozzásegítse a 25 év alattiakat ahhoz, hogy képzettségüknek megfelelő munkahelyet találjanak, és azt meg is tudják őrizni. Az Európai Unióban 6–7 millióra tehető a munkanélküli fiatalok száma.

A kormány célkitűzése, hogy 2018-ra valamennyi 25 év alatti fiatal a munkahelye elvesztését vagy a tanulmányai befejezését követően négy hónapon belül állásajánlatot kapjon, illetve további oktatásban vagy gyakorlati képzésben részesüljön. Az elkövetkezendő években összesen 220 milliárd forintot fordítanak az ezt célzó, 2015-ben elindított Ifjúsági Garancia Programra. Magyarországon a felsőfokú végzettséggel rendelkezők foglalkoztatottsági rátája (75,7 százalék) magasabb az európai uniós átlagnál (71,7 százalék). A májusi adatok szerint Magyarországon 17,8 százalék a 25 év alatti fiatalok munkanélküliségi rátája, amely alacsonyabb a 20,6 százalékos európai uniós átlagnál.

Megnyílt az UNICEF globális szolgáltatóközpontja Budapesten

biztosítja. Magyarország komoly nemzetközi versenyben kapta meg a lehetőséget, hogy otthont adjon az UNICEF szolgáltatóközpontjának. Ennek érdekében összefogott többek között a Külgazdasági és Külügyminisztérium, a Miniszterelnökség, az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Nemzetgazdasági Minisztérium, továbbá több másik magyar intézmény.

A budapesti központnak több mint 300 munkatársa lesz, közülük 250 helyi munkaerő. Teljes működőképességét 2016 végére éri el. A magyar kormány 15 éven át térítésmentesen biztosítja a Budapest belvárosában lévő több ezer négyzetméteres irodaépületet a központ számára.

Megnyílt az UNICEF – az ENSZ gyermek-alapja – globális szolgáltatóközpontja Budapesten szeptember 11-én, amelynek feladata lesz támogatni, kiszolgálni az ENSZ gyermekvédelmi programjait világszerte. Mindehhez a központ a pénzügyi, humán és informatikai hátteret

Mintegy 1500 helyre lehet még jelentkezni a diplomamentő programban

November 15-ig még 1000–1500 helyre lehet jelentkezni a diplomához szükséges nyelvvizsga megszerzését segítő diplomamentő programban. 24 helyszínen további 170 angol és német nyelvű képzés indítása várható. A támogatottaknak legkésőbb 2016. december 31-ig kell sikeres nyelvvizsgát tenniük. A 2015. március 1-nél korábban indult képzéseknél ez a határidő 2015. december 31. Eddig országosan már több mint kilencezren vettek részt a program során indított csaknem 850 képzésen. Az első félévben 1300-an kísérelték meg a nyelvvizsgát, és 90 százalékuk sikeresen teljesítette azt – olvasható a tájékoztatóban. A képzésre a www.ofa.hu honlapon, regisztrációt követően lehet jelentkezni.

Hiánypótló kiadvány az afrikai terrorista- és szakadár szervezetekről

Elkészült és egyelőre csak belső használatra meg is jelent az Afrikai terrorista- és szakadárszervezetek című könyv, amely összefoglalja a Muzulmán Testvériség, a marokkói Iszlám Harcoló Csoport, az algériai Al-Kaida in Maghreb, a mali Anszer Dine, a nigériai Boko Haram, a közép-afrikai Szeleka és a szomáliai al-Shabaab afrikai szervezetek megalakulását, eszmrendszerüket és eddigi terrorcselekményeiket. A mű hiánypótló, mert az Európai Unióban még sehol nem jelent meg olyan szakkönyv, amely olyan hatvannégy afrikai terrorista és szakadár szervezet felépítéséről és működéséről szól, amelyek azokon a helyeken találhatók, ahol Magyarországnak komoly diplomáciai, gazdasági érdekei vannak, vagy ahol magyar békefenntartók, humanitárius szervezetek önkéntesei szolgálnak. A könyv 27 szerzője között van katona, rendőr, egyetemi tanár, akadémikus, sőt bevándorlási szakember is. Az 500 oldalas kiadvány a Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhely, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) és az MH Geoinformációs Szolgálat (MH GEOSZ) közös munkájának eredményeként jelenhetett meg.

„Magas szinten szervezett, professzionális egyetemmé kell válnunk”

Tanévindító beszélgetés Prof. Dr. Patyi András rektorral az egyetemi integráció kihívásairól, az igaztalan támadásokról és az életre szóló, szenvedélyes tanulásról

SZÖVEG: HORVÁTH ORSOLYA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES, MTI/MÁTHÉ ZOLTÁN

Több mint hatezer hallgató négy egyetemi karon, közel harmincmilliárd forintnyi uniós forrás a Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Programban (KÖFOP) és több tízmilliárd forint költségvetési forrás a Ludovika Campus beruházás folytatására, azaz az idei tanévben is komoly feladatok várnak a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre. A múlt tapasztalatairól, a jelen feladatairól és céljairól is kérdeztük az NKE rektorát.

○ Melyek a legfontosabb feladatok, s egyben kihívások az idei tanévben?

Prof. Dr. Patyi András: Mindig az a legfontosabb, ami egy intézmény alapfeladatát jelenti. A tanév nevében is azt hordozza, hogy tanítani, nevelni, oktatni kell. Tehát a legfontosabb, hogy a 2015/16-os tanévben minden képzési formában, alap- és mesterszakon, doktori, szakirányú tanfolyami képzésben az összes meghirdetett kurzust, programot és tanórát rendben, magas színvonalon megtartsuk. Erről sosem szabad megfeledkezni. A helyzetünket az teszi bonyolultabbá, hogy az egyáltalán nem könnyű alapfeladataink mellett nagyon komoly fejlesztésekbe kell belefognunk. Az egyik ilyen a Ludovika Campus beruházás folytatása új épületekkel, amelyre kormányzati döntés van, és 2016. január 1-jétől a költségvetési források is megnynálnak. Természetesen ez most alapvetően

azoknak a kollégáknak a munkáját terheli, akik a beruházás irányításában, szervezésében részt vesznek, de ahogy az épületek elkészülnek, a költözés mindenkit érint majd, így előbb-utóbb a karoknak, a karközi intézeteknek is fel kell készülni.

Az egyetem tartalmi fejlesztésével összefüggő nagy kihívás erre a tanévre, hogy jó előkészítő anyagokkal lépünk be a KÖFOP kiemelt projektjeibe, minél hamarabb eljussunk támogatási szerződések megkötéséhez az Irányító Hatósággal, magyarul meginduljon a fejlesztő munka, és megérkezzenek hozzánk az európai uniós források.

Mivel alapvetően ugyanazok a munkatársak dolgoznak majd a fejlesztésekben, akik egyébként az alapfeladatok végrehajtását is végzik, várható, hogy a tanév második felétől mindenkinek, aki részt akar venni a fejlesztésekben, növekedni fog a

A portrait of Prof. Dr. Patyi András, a middle-aged man with glasses and a mustache, wearing a grey suit, light blue shirt, and a patterned tie. He is standing in front of a white and green backdrop. The text is overlaid on a dark, semi-transparent banner at the bottom of the image.

Prof. Dr. Patyi András

Kedvenc film • Többek közt a Macskafogó – „mint az közismert”

*Kedvenc könyv • Ivan Csonkin közlegény élete
és különleges kalandjai*

*Kedvenc zene • Pink Floyd, AC/DC,
valamint az autentikus népzene*

munkaterhe. A kiemelt projektek összegét és indikátorait látva ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy sok új kolléga felvételére lesz szükség. Hogy pontosan mennyire, azt még nem tudom, most kezdjük az erőforrás tervezését, de úgy látom, hogy ez a százas nagyságrendet is eléri, sőt meg is haladja majd. Végül, de nem utolsósorban, folytatnunk kell azt az aprólékos, lépésről lépésre haladó fejlesztő-, egyeztető munkát, amely az egyetem államtudományi felsőoktatási intézménnyé történő átalakítását jelenti. Ez kiemelt kormányzati és egyetemi stratégiai cél, amit a Kormány az államreform programban, azon belül is az állami humán tőke reformjának részeként fogalmazott meg.

○ Mire számít ezzel kapcsolatban?

P. A. Ez is komoly feladat lesz, mert egyszerre kell belső egyetem-fejlesztést végrehajtani, ezzel párhuzamosan az együttműködő társintézményekkel közösen kidolgozni a képzési tartalmat, és mindennek illeszkednie kell a közszolgálati életpálya keretrendszerébe. Tehát egy kormányzati külső fejlesztést, a társegyetemekkel való együttműködést és egy belső fejlesztési folyamat

állandó magas szintű összhangját kell megteremteni.

○ Két, összesen kb. harmincmilliárd forintnyi KÖFOP-forrásnak vagyunk a kedvezményezettjei. Mire irányulnak a fejlesztések?

P. A. Ahogy az operatív programok esetében mindig, a KÖFOP-nál

is a Kormány határozta meg a legfőbb fejlesztési irányokat, amelyeket a közgazgatás-fejlesztési stratégiájában foglalt össze. Ez az operatív program a közszolgálat fejlesztését szolgálja, az NKE a közszolgálat elsődleges képző-, kiképző- és továbbképző alapintézményeként szerepel a megvalósítók között. A közszolgálatban emberek dolgoznak, a közgazgatás nemcsak az emberekért van, ahogyan Magyary Zoltán írta, hanem emberek által is. Az ő tudásuk, képességeik, felkészültségük közvetlen kihatással van a közszolgálat minőségére. Fejleszteni, jobba, hatékonyabbá, olcsóbbá, gyorsabbá, eredményesebbé tenni semmilyen közgazgatást, állami működést nem lehet a benne lévő emberek fejlesztése, képzése, jobba tétele nélkül. A végső cél természetesen az, hogy a „felhasználó”, az ügyfél felé megjelenő szolgáltatás legyen jobb. Ez a szolgáltatás azonban számos előfeltételt, tudást igényel, mi ennek előállításában és átadásában játszunk fontos szerepet.

○ Az NKE elindítása, három eltérő profilú, különböző hagyományokkal rendelkező intézmény összevonása önmagában nagy feladat volt. Az elmúlt években sem a kihívások, sem a kritikai

hangok nem csökkentek. Erre számított, amikor felkérték rektornak?

P. A. Önmagában már az meglepett, hogy felkértek az egyetem vezetésére. Akkor a Legfelsőbb Bíróságon szolgáltam bíróként, jogviszonyom határozatlan időre szól, tehát ha úgy vesszük, a nyugdíjig volt állásom és szerettem is azt a munkát. Ugyanakkor amióta elvégeztem az egyetemet, a hivatali munka mellett folyamatosan tanítok: előbb Szegeden, majd Győrben közgazgatási jogot oktattam. Munka mellett szereztem PhD-t, docens lettem, tanszéket vezettem, azaz a szabadidőm rovására megosztottam az erőmet, és a hivatali beosztásaim mellett építettem egy egyetemi karriert is. Amikor először hallottam a közszolgálati egyetem tervéről, s láttam, hogy a Ménesi úti Közgazgatás-tudományi Kar is érintett, akkor oktatóként felajánlottam a közgazgatási jogban szerzett tizenöt éves tapasztalatomat, tudásomat. A felajánlásnak örültek, de jelezték, hogy a tanári kar építése egy későbbi feladat, akkor a szervezetépítésre koncentráltak. Ennek a folyamatnak az elején talált meg az egyetem létrehozásáért felelős miniszteri biztos az-

zal, hogy olyan embert keresnek az új egyetem élére, akinek van az állami működésre, a közszolgálat egészére kiterjedő tudása, de nincs elköteleződés, ezáltal kötődése sem a jogelődök egyikéhez sem, vagyis felkértek, hogy legyek én az NKE leendő első rektora.

A felkéréssel nagyon

„A foglalkozásom egyetemi tanár. Sem az NVB-elnöki, sem az Államreform Bizottság-elnöki megbízatásért nem álltam sorba, ezek megtaláltak engem. Ez persze nem jelenti azt, hogy ne szeretnék maximálisan megfelelni az itteni kibívásoknak.”

nehéz döntés elé állítottak, hiszen a fő kérdés az volt, hogy teljes egészében az egyetemi szférának szentelem-e magam, azaz feladom-e a bírói pályát. Elég sokat gondolkoztam ezen, mielőtt igent mondtam. Akkor még nem sejtettem, hogy rektorként kevesebbet fogok a katedrára állni, mint legfelsőbb bírósági bíróként, de sajnós az a helyzet, hogy azóta nem nagyon van időm a rendszeres óratartásra.

○ Lehetett látni előre, hogy milyen kihívásokkal jár majd az egyetem integrációja, s az ezzel járó vezetési-irányítási feladatok?

P. A. Az alapvető nehézséggel már akkor is tisztában voltam. Az intézmény jogelődjei egymástól fizikailag és kulturálisan is nagy távolságban vannak. A kulturális távolság csökkentéséhez a fizikai távolságot kell csökkenteni, ezért elengedhetetlen a közös campusra való mielőbbi teljes beköltözés. De azt is tudtuk 2011-ben, hogy az államháztartás nem áll túl jól, tehát forráshiányos lesz a működés. Láttuk azt is, hogy sokaknak nem tetszik az NKE ötlete, ebbe beletartozott a dolgozók egy része is, a sajtó képviselői,

politikai szereplők, hiszen a Kormány igen elkötelezetten az intézmény mellé állt. A Kormány tagjai fenntartói testületként irányítják az egyetemet, ezért akik a Kormány politikájának az irányát nem szeretik, természetesen elkezdtek bennünket sem szeretni. Ez nem jó, mert egy egyetemet nem lenne szabad a politikai küzdőterre berántani, még akkor sem, ha erre sok kísérlet van. Ami nagyon nehéz, hogy tulajdonképpen öt korábbi főiskola (az Államigazgatási, a Rendőrtiszti, a Zrínyi Egyetembe már korábban integrált Szolnoki Repülő Műszaki Főiskola, a Bolyai Katonai Műszaki Főiskola és a szentendrei Kossuth Katonai Főiskola) alapjain próbálunk egységes egyetemi világot építeni, amelyet megnehezít az, hogy az egyetem tulajdonképpen parancsnokképző intézmény is egyben, és ennek a vívmányaira, jellemzőire nagyon vigyázni kell. Az utolsó főiskolai munkaköröket most alakítjuk át, ez is azt mutatja, hogy például a Zrínyibe való integráció nem feltétlenül lett teljesen végrehajtva, tehát bizonyos szempontból még most is az egyetemi működés alapjainak megszilárdítása az egyik cél. Ezek a nehézségek ismertek voltak. Azzal, hogy új címet, táblát és egyetemi zászlót készítettünk, a tudati, tartalmi belső változások még nem következhetnek be. Természetes, hogy egy belső intézményi érési folyamatot nem lehet siettetni, de lehet gyorsítani. Arra koncentráltam, hogy a fontos, hasznos folyamatok elinduljanak, a károsak pedig álljanak le, s ez nagyobb részt sikerült is. Mindeközben folyamatosan szem előtt kell tartani, hogy miért jött létre az egyetem, mi a missziója, mit jelent az, hogy nemzeti, és mit a közszolgálat. Az alapításnak, az egyetemi létnek, az egyetemi tudományos kultúrának az alapjait kell újra meg újra középpontba állítani, mindezt úgy, hogy közben ne veszítsük el a megrendelő szervek szakmai bizalmát. Azonnal kell tudnunk reagálni a képzési igényekre. Nem általában képezzük a honvédtiszteket, hanem a Magyar Honvédség számára, amely egy NATO-tagállam fegyveres ereje, nem általában képezzük a rendőrtiszteket, hanem az ORFK számára, amely az alkotmányos feladatrendszerben a társadalom kihívásaira reagáló, létező szervezet. Ezért nehéz az NKE missziója: egyszerre van szükség a magas szintű tudományos munkára és egyetemi képzésre, de a képzési idő alatt kell a parancsnokokat, vezetőket is felkészíteni. Ezek mind olyan nehézségek, amelyeket láttunk már az elején is. Az a látszólag ellentmondásos helyzet áll fenn, hogy többet tettünk meg ezalatt a négy év alatt, mint sok más intézmény tíz-húsz év alatt, de még nem tartunk ott, ahol szeretnénk, ha tartanánk.

○ Ön is említette, hogy voltak ellenzői a közszolgálati egyetem létrehozásának, de nagyon komoly támadások érték/érik az egyetemet vagy akár az Ön személyét is. Hogyan kezeli mindezt?

P. A. Ahogy azt korábban említettem, a nehézségekre számítottunk már az induláskor is. Arra, amire nem, s ami, bevallom, meglepett, az a felsőoktatás részéről érkező igaztalan támadások és az irigység. Minden egyetem alapítása politikai döntés eredménye, ezért sem értem a reakciókat, hogy ha bármit csinálunk,

azonnal felhördülnek és ránk ugranak a véleményformáló tudatipar zsoldosai. Vannak, akiknek mindenről mi jutunk eszébe, például a Corvinus három budai karának átadása kapcsán is. Azt is érdekesnek tartom, hogy amikor a három kart a Szent István Egyetemtől elcsatolták és a Corvinusnak adták, nem nagyon lázadt senki. De említhetném azt is, amikor kilenc évvel ezelőtt a jogászképzés rendeleti meghatározásából (azaz a doktori címből) kivették az „állam” szót, senki nem emelte fel a hangját. Amikor a Kormány úgy dönt, hogy az állammal foglalkozó tudományokra nagyobb hangsúlyt helyez, nevesíti ezt a mi feladatunkként, és önálló államtudományi mesterképzést létesít, mert tizenöt-húsz százalékra és néhány tantárgyra szorult vissza az államtudományi ismeretanyag a jogi egyetemeken, s ennek jelentőségét felismeri a kabinet, akkor hirtelen fontossá válik mindenki számára. Ami a támadásokat illeti: a buta, primitív támadásokra, provokációkra nem szabad figyelni, a politikailag motiváltakra sem. A személyemre irányuló agresszív, bántó támadásokat is igyekszem figyelmen kívül hagyni. Kerületi jegyzőként is voltam már minden, leggyakrabban szemét gazember, de a szellemi képességeimet és a tisztességemet is sokszor kétségbe vonták. Hiába, parva sapientia regitur mundus! Amire természetesen figyelni kell, az az érdemi kritika, még akkor is, ha nyersen fogalmazták meg.

○ Ön nemcsak az egyetem rektora, hanem az Államreform Bizottság és a Nemzeti Választási Bizottság elnöke is, ugyanakkor tudom, hogy nagyon szeretett tanítani is. Ha megkérdezik Öntől, hogy mi a hivatása, mit válaszol?

P. A. A nevem és az életem is összefonódott ezekkel a pozíciókkal. Erre a kérdésre csak azt mondhatom, hogy a foglalkozásom egyetemi tanár. Sem az NVB-elnöki, sem az Államreform Bizottság-elnöki megbízatásért nem álltam sorba, ezek megtaláltak engem. Ez persze nem jelenti azt, hogy ne szeretnék maximálisan megfelelni az itteni kihívásoknak. Mindez nyilván nehéz, sok időt igényel, kevés szabadidőm van, késő estig dolgozom, korán kelek, nincs időm a családomra, nincs időm utazni, de amikor a haza megtalál ilyen feladatokkal, akkor úgy illik, hogy amíg bírom egészséggel, addig csinálom. Nagyon sok időt töltök a Rectori Hivatalban is, „hivatalnok” rektor vagyok, és az egyetemet nem hanyagolom el.

○ Úgy látszik, az, hogy Ön annak idején a közigazgatási jogot választotta, meghatározta egész pályáját. Hogyan és miért választja ezt a területet egy fiatal a látszólag „látványosabb sikereket” ígérő egyéb jogágak helyett?

P. A. Középiskolás koromban még az sem volt biztos, hogy jogász szeretnék lenni. A családban én vagyok az egyetlen, a szüleim pedagógusok, a bátyám, a húgom bölcsész, így bár kacérkodtam a jogász pályával, nem igazán tudtam róla sokat. Vonzott a bűnügyi pálya is, a nyomozás világa, de ezt sem ismertem igazán. Egy bölcs rendőrtiszt azonban azt tanácsolta, hogy ha jó tanuló vagyok, és tényleg vonz ez a pálya, végezzem el a jogi egyetemet, és utána jelentkezsem. Ezt a tanácsot megfogadtam, >>

jelentkeztem jogi egyetemre, elsősre fel is vettek, de rögtön elvittek sorkatonának Nagykanizsára. Előfelvételisnek, „táposnak” lenni nem volt leányálom. Én még annak a generációnak a tagja vagyok, amelyet végül is egy évig büntettek azért, mert tanulni akart. Érettségizett, s a következő évre felvett emberként egy évet szolgálni kellett a tömeghadseregben, ahol minden számított, csak a tudás, az ész nem, számtalanszor megaláztak azért, mert egyetemisták vagyunk. Ez csak megerősítette bennem, hogy a butaság ellen harcolni kell, s nem lehet egy rendszert butaságra építeni. Azok közé tartoztam, akik a laktanyában is tanultak, például volt a könyvtárban Római Jog tankönyv is, lapozgattuk, forgattuk. Az egyik hadgyakorlatra Pólay Elemér szegedi professzor *A római jogászok gondolkodásmódja* című könyvét vittem magammal. Rájöttem, hogy később is elég eldönteni, melyik jogterülettel szeretnék foglalkozni. Majd, amikor elkezdhettem az egyetemet, egyszerűen imádtam tanulni. Persze kialakult, hogy melyik terület nem tetszik, de nem tudok olyan tantárgyat mondani, amit ne tanultam volna örömmel, mert úgy gondoltam, ha egy tantárgy szerepel a jogászképzésben, annak van valami értelme. S én mindig azt kerestem, amiért azt tanulni kell. Ez eljuttatott oda, hogy minden érdekelt, s bármivel tudtam volna foglalkozni. Ebben a helyzetben ért Szegeden a Közigazgatási Jogi Tanszék vezetőjének, Kaltenbach Jenőnek a kérése, hogy csatlakoznék-e a tanszékhez, mert van egy félállása. Így kerültem a közigazgatási jog területére, de ott is elkezdtem az alapoknál: Magyary Zoltánt, Jászi Viktort, Szontagh Vilmost, Tomcsányi Móricot olvastam. Perfekcionista vagyok, így amikor Budapestre kerültem az Alkotmánybíróságra, délután fél ötkor letettem a lantot, de ötkor már az Országgyűlési Könyvtárban voltam, ahol zárásig töltöttem a fejem a közigazgatási jog, közigazgatástan ismereteivel. Mindig a szenvedélyemmé teszem azt, amivel foglalkozom, így a közigazgatási jogot is azzá tettem, majd oda sodort az élet, hogy jegyző lettem a XII. kerületben, ami az akkori önkormányzati rendszerben a legkomplexebb közigazgatási munkakörök egyike volt. Szóval nem mondom, hogy véletlenül lettem közigazgatási jogász, mert tudatosan képeztem, fejlesztettem magam, és ha nem szerettem volna, nem csináltam volna. És különben is, egy közigazgatási jogásznak mindenhez értenie kell.

○ A tanulás azóta is fontos az Ön számára, s akik ismerik, tudják, hogy rengeteg tudás van a birtokában, mélységeiben ismeri

például a történelmet, és ezt a tudást szereti is megosztani másokkal.

P. A. „Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelenet, és munkálkodhass a jövőn” – mondta Széchenyi. Nem lehet a jelent megérteni a történelem ismerete nélkül.

Mint mondtam, olyan ember vagyok, aki szereti gyarapítani a tudását. Nagyon sokat tanultam történelmet, jogtörténetet is, de nem tartom magam jogtörténésznek, mert ahhoz egész más mélysége kell az ismereteknek. A jogot nem lehet a törvénytárból megismerni, azt a bírói ítéletekből, közigazgatási jogalkalmazói döntésekből lehet felfedezni.

Ugyanakkor nagyra becsülöm a jogtörténészeket, hiszen tudásuk olyan értéktára jogi kultúránknak, amelyre szilárd jövőt lehet építeni.

○ Ha már jövő: mindezzel a tudással, tapasztalattal és célokkal hol szeretné látni az NKE-t mondjuk tíz-húsz év múlva

a hazai és a nemzetközi felsőoktatási palettán?

P. A. Az NKE alapvetően egy szakegyetem, a jövője azon is múlik, hogy az marad-e, vagy a portfóliója bővül mással. Úgy érzem, hogy a Kormánynak az az elhatározása, hogy államtudományi felsőoktatási intézménnyé kell válnunk, a szakegyetemi irányt erősíti. Ha így lesz, akkor az ország legjobb szakegyetemévé kell válnunk. Olyanná, amelyik képességeit azáltal többszörözi meg, hogy az együttműködő partnerei erőforrásait is bevonja a munkába. Együttműködésre koncentráló, ezt a hálózatot építő, az erőforrásokat jó irányba csatornázó intézménynek kell lennünk, fenntartva minden alapvető képességünket, ami most megvan. Ha olyan döntés születik, hogy bővülünk, például társadalomtudományi profillal, az egy másik fejlesztési pálya, akkor a tudományegyetem irányába mehetünk el. De ez nem az én döntésem, hanem a fenntartókon múlik.

Nekem az a vágyam, hogy az egyetem minden működési mozzanata évről évre jobb legyen. Mindennek: a tananyagoknak, a módszereknek, a hallgatóknak, a tudásuknak, az oktatók tudásának, a kurzusoknak, tanfolyamoknak, az infrastrukturális feltételeinknek jobbaknak kell lenniük, azaz egy magas szinten szervezett, professzionális egyetemé kell válnunk.

De nagyon fontos, hogy egyedül nem vagyunk képesek mindenre, sőt az alapfeladatainkhoz is sok együttműködésre van szükség. A magyar és külföldi egyetemek, hazai közigazgatási szervek, külföldi szakszervek bevonása elengedhetetlen, tehát egy koordinált intézményi tudáshálózat közepén képelem el az egyetemet tíz év múlva. ●

„Az NKE építésével a magyar államot hozzuk jobb helyzetbe”

Megkezdte negyedik tanévét
a Nemzeti Közszolgálati Egyetem

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Immáron négy karral és több mint hatezer hallgatóval kezdte meg az idei tanévet a 2012-től működő intézmény, amely már eddig is jelentős fejlődésen ment keresztül. Várhatóan így lesz ez a jövőben is, hiszen az ambiciózus tervekhez sikerült a pénzügyi forrásokat is hozzárendelni. Folytatódik a Ludovika Campus építése és az államtudományi egyetemmé váláshoz szükséges fejlesztések is napirenden vannak.

„Nagy bizalmat táplál a kormány az NKE iránt” – mondta Trócsányi László igazságügyi miniszter a Nemzeti Közszolgálati Egyetem szeptember 7-i tanévnyitó ünnepségén, ezzel is jelezve: a magyar államnak szüksége van arra a munkára és teljesítményre, amely az intézmény falain belül történik. Az NKE 2012. január 1-jén kezdte meg a működését, az eltelt mintegy négy év folyamatos fejlődést hozott az intézmény életében. Egyrészt ütemezetten halad az infrastruktúra, azaz a Ludovika Campus építése, amelynek eredményeképpen a napokban adták át a hatszáz fős kollégiumi épületet, és megkezdődik az új oktatási épület kivitelezése is. De tartalmilag is látványos a bővülés, amit jól jelez a 2015 elejétől működő Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar, valamint az államtudományi tárgyak fokozatos beépítése az intézmény képzési rendszerébe. Ez utóbbi, nevezetesen az intézmény államtudományi egyetemmé válása törvényben meghatározott cél is. „Évnyitónk üzenete a mából a jövőbe szól” – hangsúlyozta a tanévnyitón tartott beszédében Prof. Dr. Patyi András rektor, aki ezúttal is kiemelte, hogy az állam több évtizedes elmaradását pótolja a Ludovika Campus fejlesztésével. A projekt egyébként több tízmilliárd forintba kerül,

amit a magyar költségvetés biztosít a fejlesztéshez. Erre azért van szükség, mert a korábban tervezettel szemben a beruházáshoz nem használhatók fel uniós források. A tartalom fejlesztéséhez azonban igen, amelyet az intézmény így magasabb színvonalon tud majd elvégezni – jelezte ünnepi beszédében a rektor. A Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program (KÖFOP) keretében két nagy projekt tervezése zajlik jelenleg is az egyetemen, illetve egy harmadik esetben az NKE konzorciumi partnerként vesz részt a megvalósításban. Ennek eredményeképpen várhatóan jelentősen javulnak az oktatás-kép-

zés, a tudományos munka feltételei és megvalósulhat az a cél is, amely szerint Európa legjobb továbbképző rendszere épülne ki az NKE közreműködésével. A kutató-, tudásépítő munkát azonban nem nézi mindenki jó szemmel – véli Patyi András, aki beszédében hangsúlyozta: „Nem adjuk fel, erősek maradjunk, mert erőnk a tudásban, a tudás és a szolgálat iránti alázatunkban van. A hallgatónkban van a remény, akik eredményeikkel hitet tesznek misszióink mellett.” Hozzátette: „Az erő és a remény mellett támaszaink is vannak: fenntartóink, együttműködő szervezeteink, társegyleteink és min-

denki, aki hiszi és tudja, munkánkra, eredményeinkre nagy szüksége van a jövőjét építő magyar közszolgálatnak, a nemzet mindenkori állapotára és kihívásaira válaszolni tudó magyar államnak. Az egyetem építésével magát az államot hozzuk jobb helyzetbe." A kormányzat bizalma töretlen az NKE iránt, ezt erősítette meg tanévnyitó ünnepi beszédében Trócsányi László. Az igazságügyi miniszter szerint az NKE feladata, hogy hazájukat szerető, azért cselekvő embereket képezzen. A tárcavezető beszédét három szó – a nemzeti, a közszolgálati és az egyetem szavak – köré építette fel. Az NKE-n ku-

ratatóprofesszorként is dolgozó miniszter szerint a nemzeti elkötelezettség mellett fontos, hogy az itt tanulók nyitottak legyenek a világra, tanuljanak más nemzetektől. „Az intézmény nemzetközi kapcsolatainak hozzá kell járulnia ahhoz is, hogy gondolkodó fiatalok alkotó műhelye legyen a

Nemzeti Közszolgálati Egyetem” – tette hozzá Trócsányi László. Az igazságügyi miniszter történelmi visszatekintésében szólt a II. világháború előtti magyarországi viszonyokról, amikor a közszolgálat nagy becsületnek örvendett és rangot jelentett tisztviselőnek lenni. „Emlékszem, az előttem járó generációk milyen büszkeséggel szóltak arról, hogy mit is jelentett egykor a köz szolgájának, azaz tisztviselőnek lenni.” Trócsányi László emlékeztetett, hogy Magyarországon a II. világháború utáni idők – szemben a nyugat-európai stabilitással – negatív fordulatot hoztak. A rendszerváltás

után azonban ismét feléledt a „haza érdeke”, vagy még inkább a „nemzeti érdekek” fogalma – mondta a miniszter, aki szerint az NKE szlogenje, „A Haza szolgálatában” is azt fejezi ki, hogy a közjó, a közszolgálat szinonimájává a haza, a nemzet java és ennek szolgálata válik. Trócsányi László szerint a köz szolgálata létérdeke Magyarországnak, ezért az állam joggal várhatja el az egyetemről a kikerülőktől többek között a szakmai tudást, a műveltséget és az erkölcsös magatartást. „Úgy gondolom, hogy a közszolgálatban dolgozók a kiszámítható, biztos megélhetést garantáló életpálya lehetőségét érdemlik mind-ezért” – hangsúlyozta a tárcavezető. Az ideai tanévet már négy karral kezdi meg az egyetem, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar tovább szélesíti az intézmény képzési spektrumát. Így jelenleg két, úgynevezett fegyveres és két civil képzést nyújtó kara van az NKE-nek, de az integráció szellemisége jól tükröződik a szervezeti egységek szakmai együttműködésén, amelynek egyik első nagy eredménye a közös modulós tankönyvek megjelenése volt. Az intézménynek vannak olyan képzései is, amelyeknek a migrációval terhelt jelenkor különös aktualitást ad. Patyi András rektor nemhiába emelte ki tanévnyitó beszédében, hogy az ünnepet beárnyékolják a „kemény hétköznapok”, ahol a példátlan méretű, szervezetten zajló illegális bevándorlással szembesülő magyar közszolgálat minden egyes tagjának erejére és józan eszére szükség van. Az ideai tanévben a felvételi adatok szerint átlagosan két-háromszoros volt a túljelentkezés az egyes képzésekre, de az átlaghoz képest is kiugróan nagy volt az érdeklődés például a bünyügyi igazgatás, bünyügyi nyomozó, a rendészeti igazgatás, határrendészeti szakirányokon vagy nemzetközi igazgatás szakon. ●

NEMZETKÖZI ÉS EURÓPAI TANULMÁNYOK KAR

Több mint 200 elsőéves hallgatóval kezdi meg első teljes tanévét a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar (NETK). A kar vezetése úgy látja, hogy mozgásterük kitágult, a szilárd alapok lerakásától tovább lehet lépni az építkezés felé, amelyben az integráció és a tehetséggongozás lesznek a legfontosabb súlypontjai a következő félévnek. A NETK-nek hat tanszéke és két kutatóközpontja van, ezek fejlesztése mind a személyi állomány, mind a tárgyi-technikai feltételek, mind pedig az oktatói, kutatói, tananyagfejlesztési munka tekintetében folyamatos lesz a következő időszakban. Az egyik kiemelkedő feladat az International Public Service Relations, angol nyelvű mesterszak jövő évi beindításával kapcsolatos előkészületek megszervezése. A kar vezetése fontosnak tartja, hogy az új kollégák mellett a hallgatókat is bevonják az alkotótevékenységbe: a hallgatói önkormányzat, a szak kollégiumok és a tudományos diákkörök várhatóan partnerként vesznek majd részt a kari tehetséggongozás „finomhangolásában”.

KÖZIGAZGATÁS-TUDOMÁNYI KAR

A Közigazgatás-tudományi Karon (KTK) 380 nappali és 233 levelező munkarendű, elsőéves hallgató kezdte meg a tanévét. Ők már a Szenátus és a Fenntartói Testület által is jóváhagyott, a közigazgatás-szervező alapképzési, valamint a közigazgatási mesterképzési szak megújult tantervei alapján kialakított órarenddel folytatják tanulmányaikat. A változás az idegen nyelvi órák kínálatának bővülését is hozta, vonzóbbá téve a KTK képzéseit az ide érkező külföldi hallgatók számára. Az NKE nyolc modulba szervezte az idegen nyelvi tantárgyi kínálatát, melyből a Constitutionalism-Democracy-Governance, valamint a Management and Information Communication Technology modulnak a KTK ad otthont. Az elmúlt félév során átalakult a kar gondozásában lévő *Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás* c. folyóirat szerkesztőbizottsága is. A negyedévente megjelentetni tervezett folyóirat magyar és idegen nyelvű, a szakma művelői által írt publikációkat tesz közzé. A lap lehetőséget kíván adni az NKE doktoranduszainak is, hogy tudományos kutatási eredményeiket publikációk formájában megjelentethessék.

HADTUDOMÁNYI ÉS HONVÉDTISZTKÉPZŐ KAR

A Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon mintegy nyolcvan elsőéves kezdte meg a katonai kiképzést Szentendrén. A HHK idei terveiben több nemzetközi képzés és program is szerepel, így például ebben a félévben is jelentős számú hallgató és oktató érkezett az ERASMUS+ keretében. A tervek

szerint a kar olyan programokban is részt vesz, mint például a Defence Education and Enhancement Program (DEEP) vagy a NATO Transzformációs Parancsnokság (NATO ACT) által kezdeményezett projektek. A HHK tovább szeretné erősíteni nemzetközi szakmai kapcsolatrendszerét, elsősorban

az iMAF (International Military Academic Forum) és a CEFME (Central European Forum of Military Education) szervezetekkel. Folyamatban van két új szervezeti egység felállítása. A Katonai Repülő Intézet (KRI) létrehozása azért is időszerű, mert a kar részt vesz az állami pilótaképzés jelenleg folyó koncepciójának megvalósításában. Emellett az egyetemi oktatásban új irányként megjelenő pilótaképzés mellett szükséges a megfelelő üzemeltetői állomány oktatása is. A Katonai Tanfolyamszervező Intézet (KTSZI) létrehozásával várhatóan javul a tanfolyami képzés színvonala, és lehetőségük lesz a Magyar Honvédség legfelkészültebb tisztjeinek a tanfolyami rendszerben történő órartartásra, az órák megtervezésére, módszertani felépítésére. A HHK ebben a szemeszterben szeretne minél hatékonyabban részt venni a különböző pályázatok lebonyolításában, valamint a hazafias és honvédelmi nevelés területén oktató pedagógusok át- és továbbképzési formáinak kialakításában.

RENDESZETTUDOMÁNYI KAR

A 2015/16-os tanévben 1710 hallgató iratkozott be az RTK-ra, ebből 265 fő kezdte meg az alapkiképzés intenzív, öthetes szakaszát a rendvédelmi tisztté válás útján az idei tanévben. A felkészülés heteiben szoros napirendben a Kiképzési és Nevelési Osztály rendészeti kiképzői és gyakorlati oktatói, valamint 22 hallgatói kiképző gondoskodik az újoncok képzéséről. Ennek keretében szolgálati alapismeretek oktatása zajlik, melynek során az oktatók a rendvédelemre jellemző fegyelem, pontosság, a hivatásos léthez kötődő gondolkodásmód, valamint a hivatástudat kialakítására és erősítésére, a fizikai kondíció fejlesztésére helyezik a hangsúlyt. A szakirányokhoz kötődő szakmai alapismeretekkel és a szolgálati feladatokhoz kapcsolódó alapvető jogi ismeretekkel is megismerkednek a felvett hallgatók. Tizenkét fős oktatói létszámemelés történt az RTK-n, két új intézet alakult: a Kriminálisztikai és a Rendészeti Magatartástudományi Intézet, szeptember elsejével új tanszékek is létrejöttek. A karon dolgozó szakemberek fontos feladata lesz az idei tanévben, hogy a Jó Állam Jelentésben mérhető mutatókkal ábrázolják a rendészeti szervek hatékony működését és a közbiztonság helyzetét, valamint jogszabályi kötelezettség a Rendvédelmi Tagozat megalakítása. További tervek között szerepel még a 45 éves rendőrtisztképzés alkalmából megrendezendő konferencia és az OTDK Had- és Rendészettudományi Szekciójának az előkészítése. A hároméves, hat féléves képzésnek része az alapképzés, a különböző belügyi modulok, a tiszt szocializáció,

valamint a vezetővé, parancsnokká nevelés, a bajtársiasság kialakítása, hiszen többféle képességet, készséget adnak át az oktatók a három év alatt a hallgatók számára. A nemzetköziesítésnek, az oktatói, hallgatói mobilitásnak, a tudományszervezési feladatoknak a kar folyamatosan eleget tesz, fogadja a külső megkereséseket, építi a nemzetközi kapcsolatokat. Az RTK vezetése a tudományos munka, a publikációs tevékenység, az oktatás és a kutatás egységére nagy hangsúlyt fektet.

KATASZTRÓFAVÉDELMI INTÉZET

Katasztrófavédelmi Intézet (KVI) három szakirányán jelenleg 645 hallgató tanul, az idei évre az 1512 jelentkezőből 239 főt vettek fel. Nappali munkarendben 28 elsőéves hallgató kezdte meg az alapkiképzést. Ettől az évtől a hallgatók minőségi kollégiumi elhelyezése is megoldottá vált. A katasztrófavédelem oktatásának egyik legfontosabb célkitűzése az idei évben a gyakorlatorientált képzés megvalósítása, valamint az új katasztrófavédelmi mesterképzés akkreditációja annak érdekében, hogy a következő tanévben elindíthassák a szakot. A Katonai Műszaki Doktori Iskola keretein belül cél az újonnan kialakított katasztrófavédelmi kutatási terület magas szintű képviselőinek erősítése. Ebben a tanulmányi évben az iparbiztonsági, polgári védelmi, tűzvédelmi oktatást érintően nyolc egyetemi jegyzet megírását tűzte ki célul az intézet. A KVI állományának tudományos presztízs növeléséért három fő habilitációját és három fő doktori fokozatának megszerzését tudja támogatni az intézet. Ezzel a minősített oktatók aránya több mint 82%-ossá válik. Az őszi időszakot tekintve három tudományos konferencia szervezését vállalta az intézet, melyből kettő nemzetközi konferenciaként kerül megrendezésre. A szakmai feladatok végrehajtása és az egyetem más rendezvényeinek lebonyolítása a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság támogatása mellett valósul meg, melyből kiemelhető a tanácsadó testületek és az érintett szakterületek közreműködése.

NEMZETBIZTONSÁGI INTÉZET

A tanévet közel 50 új MSc-, BSc- és felső vezetői hallgatóval kezdi meg az NBI. Újdonság, hogy szeptembertől a terrorhárítási specializáción is megkezdte a tanulmányait egy levelező osztály. Októbertől pedig a nemzetbiztonsági felső vezetői tanfolyam nyújt képzési lehetőséget a nemzetbiztonsági szféra felső vezetőinek továbbképzéséhez, együttműködve a katonai felső vezetői tanfolyammal.

Egyenruhás civil a Hallgatói Önkormányzat élén

SZÖVEG: SZILÁGYI DÉNES
FOTÓ: EHÖK, BLOKK MÉDIA

Három évig tagja, két évig elnöke volt a Rendészettudományi Kar Hallgatói Önkormányzatának. Egyszerre érzi magát egyenruhásnak és civilnek, így számára egyenes út vezetett az elnökválasztáson való megmérettetésig. Fidel Dáviddal, egyetemünk első Rendészettudományi Karon tanuló EHÖK-elnökével beszélgettünk.

○ Egyenruhás civil?

Fidel Dávid: Ha a tanulmányaimról beszélünk, fegyveres szerv ösztöndíjas hallgatójaként kell helytállnom, azonban évek óta a hallgatókért is tevékenykedem az érdekképviseleti szervezetben, így egyetemi polgárként működöm közre hallgatótársaim ügyes-bajos dolgaiban.

○ Évről évre sikerül egy lépéssel közelebb kerülni a karok közötti integrációhoz.

F. D. Szeretnék tovább haladni azon az úton, amit elődeim kitapostak az évek folyamán. Akkor mondhatjuk el, hogy célba értünk, ha egyetemünk hallgatói elsősorban NKE-snek vallják magukat, és csak ezután említik a kari különbözőségeket.

○ Elnöki pályázatodban négy fő szempontot emeltél ki az egyetemi hallgatói önkormányzat

szervezetfejlesztésének alapjaként. Integráció, hatékony érdekképviselet, minőségi rendezvények, társadalmi felelősségvállalás. Hangzatos hívószavak ezek.

F. D. Valóban, de menjünk csak szépen sorban. Úgy gondolom, az elmúlt időszakban az egyetemi hallgatói önkormányzat megérett arra, hogy egységes és feladatcentralizáló hallgatói önkormányzatként lássa el feladatait és szükséges tevékenységeit. Ehhez kiemelten szükséges egy egységes arculat kidolgozása, amiben akár még a Ludovika is megjelenhet.

○ A hatékony érdekképviselet már magáért beszél.

F. D. Gyakorlatilag a HÖK alapfeladata és kötelessége. Ugyanakkor fontosnak tartom a hallgatói képviseletben részt vevő hallgatók releváns ismereteinek folyamatos felmérését és fejlesztését. Rövid,

néhány napos továbbképző programon kell megismerniük az egyetem működésére vonatkozó jogszabályokat és egyetemi szabályzatokat, amelyek ismeretét folyamatosan ellenőrizni fogjuk, hiszen képviselőnk hatékonysága múlik azon, hogy mennyire vagyunk tájékozottak ebben a kérdésben. A programokon elvárom a kari vezetők részvételét is, hiszen a tanszékvezetők vagy éppen tárgyfelelősök gyakran fordulnak hozzájuk tanulmányi témákkal kapcsolatosan.

○ Egy-egy jól sikerült rendezvény, kulturális program garancia a pozitív visszajelzésekre. A hallgatókban a HÖK-ről kialakult képet a rendezvények nagymértékben befolyásolják. F. D. Mivel a hallgatók életét és mindennapjait az e téren kínált programlehetőségekkel színesíthetjük és

gazdagíthatjuk, rendezvények tekintetében is folytatni kell a megkezdett utat. A tapasztalatok alapján sokkal több kisebb létszámú, kulturális rendezvényre van igény. A táncház, a borkóstoló, az erdélyi programok mind nagyon jó kezdeményezések.

Az egyetemi szinten megvalósuló rendezvényeket – amilyen a gólyabál, a gólyatábor és a gyűrűavató is – évente további két közös programmal szeretnénk kiegészíteni.

○ A hallgatókat hozzáállásukban, szemléletükben is a haza és a köz szolgálatára kívánjátok formálni.

F. D. Fontos, hogy az NKE hallgatói egyetemi éveik alatt ne csak a tanulóyaikon keresztül találkozzanak ezzel a szellemiséggel. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk és támogatjuk a hallgatók önkéntes és karitatív tevékenységét. Gyűjtöttünk ajándékokat karácsonykor, húsvétkor beteg gyermekek számára, tartottunk jótékonyági futást, amelynek bevételéből a Heim Pál Gyermekkórházat támogattuk. Terveink között szerepel egy jótékonyági bál megszervezése, valamint szeretnénk bűnmegelőzési és dropprevenációs előadásokat tartani általános iskolákban a kerületi rendőrkapitányságokkal együttműködve. ●

Az egyetemi hallgatói önkormányzat a nyári szünetben sem tétlenkedett: ruhadíjűtés, karitatív árvaházi segítség, néptánc tábor és természetesen szórakozás, minden mennyiségben.

KARITATÍV TEVÉKENYSÉG

Az egyetem hallgatói júliusban és augusztusban két turnusban végeztek szociális munkát Csíksomlyón és Gyergyószárhegyen. A korábbi karitatív ruhadíjűtésen összegyűlt adományokat Bőjte Csaba árvaházainak adták át, ahol a házkörüli munkákban is segítséget nyújtottak.

EFOTT-FESZTIVÁL

Az egyetemi hallgatói önkormányzat tagjai képviselték egyetemünket az Egyetemisták és Főiskolások Országos Turisztikai Találkozóján, ahol sátrukban szóróajándékokkal, információs kiadványokkal várták az érdeklődőket.

NÉPTÁNC TÁBOR

A Felde Rebeka – KTK-s hallgató – vezetésével megalakult egyetemi néptáncgyesület Gyimesközéplokon töltött egy hetet, ahol helyi, profi néptáncgyesülettel gyakorolhattak alaplépéseket és koreográfiákat egy héten keresztül.

GÓLYATÁBOR

Augusztus elején, Siófokon rendezték meg az első egyetemi gólyatábort. Számos csapatépítő program, tájékoztató előadás és esti koncert szórakoztatta az egyetemre frissen felvételt nyert gólyákat. A tábor folyamán megmaradt ételt naponta a helyi hajléktalanszálló lakóinak ajánlották fel a szervezők.

Campusberuházási körkép

SZÖVEG ÉS FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Beköltöztek a Nemzeti Közszolgálati Egyetem hallgatói a Ludovika Campus területén épült új, Orczy Úti Kollégiumba, októberben pedig két projektelem – az új oktatási épület és a sportkomplexum – építési munkálatai kezdődnek meg. Folytatódik a Ludovika Campus-beruházás.

Magyarország kormánya 2012 májusában döntött a Ludovika történelmi épületegyüttesének felújításáról, valamint az Orczy-park megújításáról, hogy méltó, egységes elhelyezést biztosítson a Nemzeti Közszolgálati Egyetemnek. A felújítás mellett új kollégiumok, új oktatási épület, speciális képzési épületek,

lőtér, sportpályák és sportkomplexum, valamint lovarda megépítése is a tervek között szerepelt. A beruházás során Józsefvárosban megújul egy hanyatló városrész, megnövekedik a zöldfelület és a budapestiek kulturális-szabadidős lehetőségei is bővülnek. A fejlesztés a Pollack Mihály tervezte klasszicista főépület rekonstrukciójával vette kezdetét, amelyre a kormány négy és fél milliárd forint költségvetési

forrást különített el. A felújítás 2014 tavaszára befejeződött, a megújult épületet Orbán Viktor miniszterelnök március 31-én adta át a Nemzeti Közszolgálati Egyetemnek. Ez a főépület ad otthont az egyetemi vezetésnek és adminisztrációnak, valamint itt működik a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar is. A hallgatók korszerű előadó- és oktatóterekben tanulhatnak, ugyanakkor megfelelő közösségi

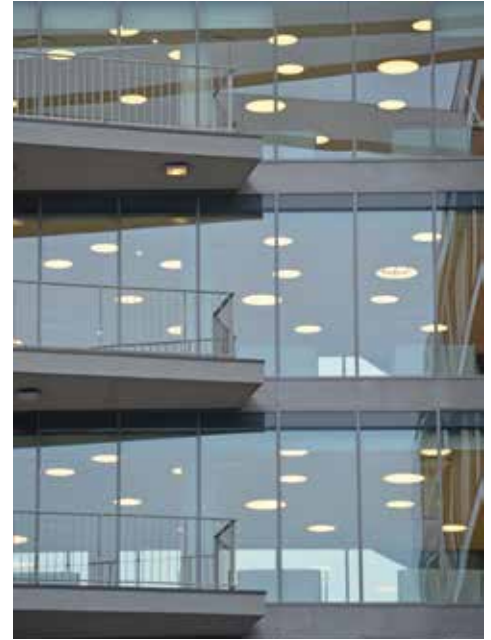
OKTATÁSI ÉPÜLET

- 21000 m²
- 500–300 fős előadóterem
- 77 db oktatóterem
- tanszéki irodák: 301 fő
- 2600 férőhelyes étterem
- közösségi terek
- konferencia-helyszín

ORCZY ÚTI KOLLÉGIUM

- átadás: 2015. szeptember
- 13000 m²
- 600 férőhely
- multifunkciós termek
- vendégszobák

tér, papíralapú és digitális könyvtár, valamint büfé is rendelkezésükre áll. Az impozáns helyiségek, mint a díszterem és a kápolna, már számos magas színvonalú rendezvénynek adtak otthont. Az egykori Királyi Ludovika Akadémia – visszanyerve régi fényét – megvalósította a történelmi múlt és a 21. századi technológiák találkozását. A kormány 2013 decemberében egy hatszáz fős civil kollégiummal bővítette

a Ludovika Campus projektet. A tervezési és építési munkálatok során kiemelten szem előtt tartották a hallgatók véleményét is, így a létesítmény az ország egyik legmagasabb színvonalú kollégiumi szállása lett. A tizenháromezer négyzetméteres, öteleletes épület szintjein kétágyas szobák helyezkednek el saját vizesblokkokkal, valamint közösségi terek és korszerű konyhagépekkel felszerelt tágas főzőhelyiségek

is a hallgatók rendelkezésére állnak. Szeptember második hétvégéjén egy rövid regisztráció után át is vehették szobáik kulcsait a kollégium első lakói, a Közigazgatás-tudományi Kar, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar és az egyetem külföldi hallgatói. A lakóhelyiségeken kívül nemcsak a hallgatói szervezetek és szakkollégiumok irodáinak elhelyezését biztosítja az épület, hanem szeptembertől előadások

RTK SPECIÁLIS KÉPZÉSI ÉPÜLETEI

- tervezett átadás: 2018. ősz
- 20.000 nm
- speciális oktatási blokk
- kiképző központ
- 600 fős kollégium

SPORTÉPÜLETEK

- tervezett átadás: 2017. ősz
- 1200–1500 fős lelátó
- multifunkciós sportszarnok
- 2 db tornaterem
- 10 pályás, 25 méteres uszoda
- 15 m tanmedence
- 2x10 állásos lőtér 25 m
- 6 sávós futópálya
- multifunkciós pályák
- hallgatói központ

és rendezvények helyszínéül is szolgálhatnak majd a földszinten található multifunkciós konferenciatermek. Ősszel párhuzamosan indul el két újabb projektelemelem – új oktatási épület és az új sportkomplexum (egy ezerháromszáz és egy kétszáz fős nézőtérrel rendelkező sportszarnok, fedett uszoda, lőtér és futókör) – építése. Ezzel egy időben megújul a Ludovika szárnyépülete, amint megfelelő elhelyezést kap a most ott működő középiskola, valamint Bárka Egyetemi

Rendezvényközpontként üzemel majd az egykori vívóterem. E három projektelemelem mellett további kettő megépítését határozza meg a campus 2015–2018 közötti fejlesztéséről szóló kormányhatározat: az Rendészettudományi Kar kollégiumának és speciális oktatási épületeinek megépítését, valamint az Orczy-park rehabilitációját a lovardával együtt. A szükséges, mintegy harmincmilliárd forintnyi pénzügyi forrást a központi költségvetésből biztosítják egyetemünk részére. ●

Konfliktusok elemzése – elemzők konfliktusai, azaz Ukrajnától a menekültválságig

Tálas Péter előadása a Ludovika Szabadegyetemen

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES, MTI

Európa és benne Magyarország is csak tűzoltást folytat jelenleg a menekültválság kapcsán – mondta a Ludovika Szabadegyetemen tartott előadásában Tálas Péter, a NETK dékánja. A biztonságpolitikai szakértő szerint rendszerszintű megoldásokra van szükség a kialakult állapot hatékony kezeléséhez. Tálas Péter előadásában a migráció mellett az orosz–ukrán válságot és a görög gazdasági krízist példaként hozva beszélt a konfliktushelyzetek elemzésének szempontjairól és értelmezési lehetőségeiről.

Tálas Péter előadásának első részében szólt az objektív és a szubjektív biztonságérzetéről, amelyeknek egy elemzés kapcsán nem szabad nagy távolságra kerülniük egymástól, mert ebből nagyon rossz döntések

szülehetnek. A biztonságpolitikai szakértőnek sohasem az egyéni, hanem a szakmai véleményét kell megfogalmaznia. „Minden válság több szempontból is értelmezhető, érdemes tehát lehetőleg minden lehetőséget elemezni és megérteni a különböző motívumokat, hiszen így hitelesebb >>

képet kaphat a közvélemény is” – mondta előadásában Tólas Péter.

Az elemzések egy része leíró jellegű, más része pedig javaslatot is megfogalmaz a probléma kezelésére, megoldására. „Az elemző feladata az is, hogy a lehetséges következményeket bemutassa, de a döntés mindig a politika felelőssége” – tette hozzá. Tólas Péter utalt arra is, hogy a modern democráciákban a közvelgő választások túlzottan is befolyásolják az adott ország politikáját, így például ma már szinte biztosra vehető, hogy a szíriai katonai konfliktus sem fog megoldódni a jövő évi amerikai elnökválasztás előtt. A tömeges migrációval kapcsolatban is érdemes több szempontot megvizsgálni Tólas Péter szerint. Bár most Magyarország is érzi a súlyát a problémának, a válság elsősorban mégis a Szíriával szomszédos országokat sújtja. A négyemillió külföldre menekült szír állampolgárból Törökországban 1,8 millió, Libanonban 1,2 millió, míg Jordániában 630 ezer migráns tartózkodik. Az 500 milliós Európába az elmúlt hét évben 1,45 millió menekült érkezett, ami nem tekinthető olyan soknak, az viszont elgondolkodtató, hogy a migránsok fele az elmúlt egy évben érte el a kontinenst. Tólas Péter szerint időszerű kérdés az is, hogy szüksége van-e Európának bevándorlókra. Az előrejelzések szerint Nyugat-Európa lakossága 2050-ig várhatóan 22–25 millió fővel csökken majd. Kelet-Közép-Európában arányaiban még nagyobb csökkenés várható a népességfogyást és a bevándorlást is beleértve. Látszik tehát, hogy az elöregedő Európának munkaerőre van szüksége, ha fent akarja tartani szociális, jóléti intézményeit. A jelenlegi migrációs helyzetben rendszerszerű megoldásokra van szükség, hiszen az látszik, hogy a menekülthullámat a jelenlegi eszközökkel nem igazán lehet feltartóztatni, és egyre több migráns várható nemcsak Szíriából és Afganisztánból, hanem a túlnépesedés miatt az afrikai országokból is. Az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont, amelynek Tólas Péter az igazgatója, a tömeges migráció kezelésére több pontból álló javaslatcsomagot dolgozott ki (lásd keretes írásunkat). A NETK dékánja a Ludovika Szabadegyetem keretében tartott előadásában szolt az orosz-ukrán konfliktusról is, amelynek szintén több értelmezési szintje van az elemzések szerint. Geopolitikai szempontból az USA és Oroszország érdekszférájának küzdelme zajlik, amiben magának Ukrajnának nincs lényeges, az eseményeket meghatározó szerepe. A regionális megközelítés Európa és Oroszország küzdelmét láttatja, aminek azt kell eldöntenie, hogy ki integrálja majd Ukrajnát. De van olyan teória is, amely a válságot az orosz geopolitikai határokért folytatott harcként fogja fel, mivel

Oroszországnak Belorusszián kívül szüksége van újabb pufferzónára is, amit Ukrajna jelentene. Tólas Péter felhívta a figyelmet arra is, hogy az ukrainai szakadár területek olyannyira szeretnének elkerülni Ukrajnából, hogy ezt a törekvést már Moszkvának kell visszafognia. Oroszországnak ugyanis nem terület, hanem inkább befolyás kell, lehetőleg egész Ukrajnában. A biztonságpolitikai elemzők számára az is nagy kérdés, hogy az ukránok európai vagy orosz úton modernizálódhatnak-e. Itt figyelembe kell venni az identitásból eredő problémákat, hiszen a kelet-ukrainai területek korántsem annyira orosz ajkúak, mint ahogy azt Moszkva és a szakadárók láttatni szeretnék. Tólas Péter szerint az elemzésekben azt a felvetést is érdemes figyelembe venni, amely szerint az Ukrajnában zajló események alapvetően az oligarchák küzdelmének foghatók fel. Az ukrán társadalom döntő többsége politikai és gazdasági értelemben is vegetál. Az emberek nagyon szegények, az oligarchák viszont nagyon gazdagok, s ez óhatatlanul társadalmi elégedetlenséghez vezetett. A görög pénzügyi-gazdasági válság kapcsán Tólas Péter megjegyezte: az EU-államok többsége szerint Görögország úgy vett fel hitelt, hogy nem tudta felpörgetni a gazdaságot, nem tudta annak szerkezetét megfelelően átalakítani. De van olyan teória is, amely szerint a válság oka a hitelezők és az EU Görögország elleni támadása, amelynek következtében a megszorítás politikája recesszióhoz vezetett. Ahogy az okok esetében, úgy a megoldási lehetőségeket tekintve is elég jelentősen eltérnek az álláspontok. Az egyik szerint nem szabad tovább folytatni a megszorítás politikáját, hanem adósságelengedésre van szükség. Azt látni kell – tette hozzá Tólas Péter –, hogy az EU-hoz olyan államok is csatlakoztak, amelyek nem tudták követni

a nyugat-európai pénzügyi fegyelmet, mivel más társadalmi-pénzügyi kultúrában nőttek fel. A másik markáns álláspont szerint további hitelekre és szigorúbb gazdaságpolitikára van szükség ahhoz, hogy az eurozónában lehessen tartani Görögországot. Ezt a nézetet azok képviselik, akik szerint az EU válsága is csak az uniós integritás erősítésével oldható meg.

Egyes álláspontok szerint az EU megbüntette Görögországot, de vannak, akik úgy fogják fel, hogy volt 20–25 jó évük a görögöknek, míg másoknak annyi sem – tette hozzá Tóth Péter. A biztonságpolitikai szakértő ezzel kapcsolatban megjegyezte: egy társadalom mindenképpen felelős azért, hogy milyen a politikai elitje. ●

AZ NKE STRATÉGIAI VÉDELMI KUTATÓKÖZPONT FŐBB JAVASLATAI A MIGRÁCIÓ KEZELÉSÉRE

- Európának kezdeményezőnek kell lennie abban, hogy a menekülteket kibocsátó országokban meglévő konfliktusokat hatékonyan kezelni lehessen.
 - A menekülthullám csökkentésének elengedhetetlen feltétele, hogy az európai országok – és a nemzetközi közösség, a kibocsátó országok politikájára hatást gyakorolni képes nemzetközi szervezetek, valamint különösképpen a „nyugati szövetségi rendszer” tagjai – hatékonyan, kézzelfogható eszközökkel támogassák a válságövezetek szomszédságában fekvő országok (Törökország, Jordánia, Libanon) menekültügyi rendszereit, növeljék befogadó- és megtartókapacitásukat, ezzel ösztönözve a menekültek helyben maradását.
 - Együttműködésre kell ösztönözni a kibocsátó országokat, a tranzitországokat és a nemzetközi szervezeteket. Ehhez technikai értelemben a kibocsátó országokban működő kormányzatra, államhatalomra és rendvédelmi szervekre van szükség; a tranzitországokban pedig a fentiekén kívül összehangolt migrációkezelési gyakorlatra (megállítás, ellenőrzés, továbbengedés/visszafordítás). Az Európai Uniónak mindazon tranzitországok esetében, amelyek EU-tagságra aspirálnak – egyfajta Koppenhágai Kritérium Pluszként – a csatlakozási tárgyalások és a csatlakozás politikai feltételévé kell tennie a menekültkérdés kezelésében való hatékony és tényleges együttműködést.
 - Felül kell vizsgálni az európai menekültpolitika jogi szabályozását. Napjaink európai menekültpolitikáját alapvetően a menekültek helyzetére vonatkozó 1951-es genfi egyezmény, és az ehhez csatolt 1967. évi jegyzőkönyv, illetve a 2013 júniusában elfogadott ún. Dublin III. rendelet szabályozza. E jogszabályok felülvizsgálata és napjaink nemzetközi viszonyaihoz igazított kiegészítése nem csupán azért indokolt, mert a genfi egyezmény és annak jegyzőkönyve egy egészen más történelmi korszakban született meg, de azért is, mert a Dublin III. rendelet – miként azt a görög menekültügyi intézményrendszer 2011-es összeomlása
- vagy a Magyarországot érintő menekülthullám eseményei is bizonyítják – gyakorlatilag megvalósíthatatlan. A schengeni rendszer fennmaradása az EU egyik alapvető vívmányának és értékének, az emberek szabad áramlásának a fennmaradását jelenti/kockáztatja. Ha ez megbukik, annak nemcsak „kényelmi” következményei (határellenőrzés visszaállítása) lesznek, hanem nagyon komoly gazdaságiak is.
- Szükséges a határőrizeti feladatok és a menekültügyi eljárások szétválasztása. Az uniós határországok akkor lehetnének képesek a hatékony határvédelemre, ha a menekültek regisztrációját és menedéjogi eljárását az EU a területén kívülre helyezné, s itt hozna létre ún. menekültügyi oltalmi övezeteket. A nagyobb európai migrációs útvonalak mentén létrejövő, az EU fenntartása alatt álló övezetekben döntenék el, hogy ki jogosult a menekültstátuszra. Ezt követően csak ezek a menekültek léphetnének be az EU területére.
 - Megfontolandó egy közös európai menekültellátási minimum kialakítása. Az európai menekültügyi oltalmi övezetből kikerült, menekültstátusszal rendelkező menekültek elosztására csak abban az esetben hatásos a kvótarendszer, ha az elosztás során elkerülhető a menekültek „lefölözése”, illetve ha a menekültek ellátása minden EU-tagállamban közel azonos színvonalon biztosítható. Ennek hiánya esetén a menekültek nem lesznek érdekeltek abban, hogy a befogadó országban maradjanak. Emiatt megfontolandó egy ilyen rendszer létrehozása, amelyet a tagállamok – a közös EU-büdzséből támogatva – kötelezően biztosítanak, beleértve a menekültek integrációs költségeinek közös uniós fedezését is. Ennek hiányában ún. virtuális kvótarendszer is kialakítható lenne, amelynek lényege, hogy a menekülteket ténylegesen befogadó EU-tagállamok részére a többiek (a szolidaritás és az arányos teherviselés elvei alapján) a rájuk eső kvótáknak megfelelő pénzügyi és más anyagi segítséget nyújtanának.
 - A befogadott menekültek integrációjának javítása.

A hatékony vezetés nem más, mint az elmélet és a gyakorlat összehangolása

Az International Public Management Network (IPMN) éves konferenciája az NKE-n

SZÖVEG: KOVÁCS ÉVA, PROF. DR. VASTAG GYULA, PROF. DR. NEMESLAKI ANDRÁS
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

2015. szeptember elején tartották a nemzetközi nonprofit szakmaközi szervezetként működő International Public Management Network hálózat éves konferenciasorozatát, amelynek idén a Nemzeti Közzolgálati Egyetem és annak Ludovika Főépülete adott otthont. Az „IPMN 2015” négytagú Program Bizottságának az NKE két professzora, Vastag Gyula (Program Chair) és Nemeslaki András (Program Co-Chair) volt tagja.

A konferencia „előzetes” műhelybeszélgetése az NKE és a KTK vezetői és a nemzetközi professzorok válogatott csapatával zajlott. Ennek témája: „*Managing and Developing Knowledge: the Interface between Professional Societies and Universities*”. A beszélgetést Vastag Gyula moderálta, és a cél az volt, hogy vendégek és egyetem vezetői mintegy két órában megbeszéljék,

hogyan a különböző szakmai szervezetek hogyan segítik a nemzetköziesítést, illetve a gyakorlat és a tudomány közötti híd felépítését a „public management” vagy a közigazgatás és államtudomány területén. A konferencia résztvevőit, 30 neves külföldi szakembert, házigazdaként Prof. Dr. Kiss György, a Közigazgatás-tudományi Kar dékánja köszöntötte.

AZ NKE A VILÁG DÖNTÉSTUDOMÁNYI ÉLVONALÁBAN

Az EDSI éves konferenciáin előadott cikkek legjobbjából összeállított és a konferencián bemutatott művek első kötetében (Research in the Decision Sciences for Global Business) az NKE öt alkotójának (a kötetben való megjelenés sorrendjében: Prof. Dr. Patyi András, Dr. Kis Norbert, Dr. Boldizsár Gábor, Dr. Jobbágy Zoltán, Prof. Dr. Nemeslaki András) jelent meg tanulmánya. A könyvbemutató jelentőségét, az EDSI anyaszerkezete, a DSI részéről D. Clay Whybark professzor, a Decision Science Institute korábbi elnöke méltatta. Ebből az alkalomból kérdeztük Whybark professzort, aki több más címe mellett a Corvinus Egyetem díszdoktora, és már az NKE-n is többször járt, hogyan látja az NKE programjait és fejlődési lehetőségeit.

A professzor szerint az NKE az adminisztratív folyamatok és így a kutatás egyszerűsödését hozza az intézet számára, azon keresztül a karok pedig bekapcsolódhatnak a nemzetközi tudományos életbe, s kibővíthetik kutatásaikat, kutatási területeiket a külföldi kollégák révén. Ez jól tesz az egyetem ismertségének és hírnevének egyaránt. Mint ahogy azt Clay Whybark elmondta, a sikeres irányítás kulcsa az aktív szakmai partnerkapcsolatok mennyiségében rejlik, hiszen ma már nem elegendő, hogy a problémákat kizárólag egyféle szempontból, egyetlen terület tudósaként vizsgáljuk. A jövő hatékony vezetése kooperáció mentén valósul meg, s központjában az innováció áll. A North Carolina Egyetem professor emeritusa kiemelte, az NKE képzései egyedülállóak Európában. Ugyan az oktatás négy karon folyik, a karok kooperációja révén egy láthatatlan, ötödik

karról is beszélhetünk, amelyen a jövő sikeres vezetői szereznek diplomát, majd ezek a hallgatók adnák a sikeres vezetői réteget, hiszen az együttgondolkodás mellett képesek lennének a kooperációra és a kollaborációra. Az együttműködés kérdése igen fontos a mostani migrációs helyzet kezelésében is. Evvel kapcsolatban Clay Whybark elmondta, hogy ez egy nagyon összetett probléma. A maga részéről Jimmy Carterrel ért egyet, aki szerint az Amerikai Egyesült Államok, illetve az Egyesült Királyság lépésről lépésre elbukott az iraki háborúban, és ez volt mindennek a kiindulópontja. *„Be kell látnunk, hogy a menekültkérdés nem Európa egyéni problémája, hanem ugyanúgy érintett az Egyesült Nemzetek Szervezete is. Amíg nem vagyunk képesek megállítani a népiártást Dél-Szudán-*

ban vagy Dél-Szíriában, ahol nemcsak gázt vetnek be, hanem hor-dóbombák is robbannak, mindaddig, amíg nem vagyunk képesek egy olyan kormányt felállítani Irakban, amit tisztelnek és elismernek az emberek, addig nem lesz meg a menekültkérdés valódi megoldása sem. Jelenleg csak annyit tudunk tenni, hogy megvizsgáljuk az elképzelhető alternatívák közül, melyik a legkevésbé rossz. Magyarország kerítést épít, az Amerikai Egyesült Államok pedig falakat. A napokban hallottam, hogy Kalifornia és Mexikó határára, ahol az emberek korábban a tengerben úsztak, ma már fal magasodik. Ez pedig nem megoldás.” A professzor szerint olyan emberekre van tehát szükség, akik képesek a párbeszédre, ráadásul nemcsak Európán vagy az Amerikai Egyesült Államokon belül, hanem minden olyan országban, amely érintett a kérdésben. A menekültek az életüket szeretnék visszakapni. Biztonságot és elegendő élelmet szeretnének a gyermekeiknek, és a hosszú távú válasz itt van a kezünkben, például az NKE-n is. Mint mondta: *„A kérdés az, hogy mikor termeljük ki azt a közszolgálati réteget, amely valóban a közjót szolgálja?”* Véleménye szerint az NKE erőssége a karokon folyó párhuzamos oktatásban rejlik. *„Sokat járok a világban, de nem találkoztam még egyetlen másik olyan egyetemmel sem, ahol ennyire dominánsan jelenne meg célként a közszolgáltatási szakirányok és szervek összefonódása”* – tette hozzá. *„Azzal, hogy a katonai, közigazgatási és biztonságpolitikai képzés egyazon helyen folyik, a hallgatóknak lehetőségük nyílik a kapcsolatteremtésre. Ez pedig azért fontos, mert később olyan szervezetek tagjaiként fognak dolgozni, amelyeknek szorosan együtt kell működniük, és olyan integrált gondolkodáson alapuló döntéseket kell meghozniuk, amelyeket most még nem vagyunk képesek előre látni.”*

„...a hatásos menedzselés tulajdonképp nem szól másról, mint a jövőkép kidolgozásáról, a megfelelő stratégia kiválasztásáról és annak megvalósításáról.”

A konferencia kifejezett célja, hogy fórumot teremtsen az elmélettel foglalkozó tudósoknak és a gyakorlatban dolgozó szakembereknek, tekintettel arra, hogy ők mindannyian egyetlen közös cél érdekében dolgoznak – összegzett Dr. Clay Wescott, az IPMN elnöke az ünnepélyes gálavacsorán. Hozzátette, a fejlődés és a hatékony irányítás kizárólag az elméleti és a gyakorlati tudás szoros összefonódása mentén jöhet létre. Ez a gondolat tükröződött vissza Dr. Fellegi Tamás beszédében is. Az NKE magántanára, a Hungary Initiatives Foundation elnöke elmondta, korunk vezetőinek olyan kihívásokkal kell szembenéznük, mint a globalizáció, az általános szocioökonómiai helyzet megváltozása, a határokon átívelő, digitális összeköttetésben élő közösségek, illetve a nacionalizmus felerősödése. Úgy fogalmazott, a hatásos menedzselés tulajdonképp nem szól másról, mint a jövőkép kidolgozásáról, a megfelelő stratégia kiválasztásáról és annak megvalósításáról. Nem elhanyagolható ugyanakkor az sem, hogy az elért eredmények objektív módon mérhető legyenek. A konferencia nyitó szekciójában a Jó Állam jelentés kapcsán erről beszélt Dr. Kis Norbert, az NKE továbbképzési és nemzetközi rektorhelyettese is, aki felhívta a figyelmet arra, hogy a

tapasztalat azt mutatja, a szakmai és a politikai értékelés nem mindig esik egybe, holott a semlegességnek mint alapkövetelménynek kéne megjelennie. A konferencián került sor a Pearson könyvsorozatának bemutatására. A három könyv az Európai Döntéstudományi Intézet (European Decision Science Institute/ EDSI) éves konferenciáinak (2013, 2014, 2015) legjobb tanulmányait foglalja össze. A könyvsorozat rávilágít arra, hogy napjainkban milyen központi szerepet tölt be a döntéstudomány a köz- és a piaci menedzsment területén egyaránt, újfajta megvilágításba helyezi a társadalom különböző területein folyó döntéshozatalt, elemzi a legújabb világméretű irányzatokat és bemutatja a legfrissebb kvantitatív és kvalitatív kutatások eredményeit, legjobb gyakorlatokat és elméleti modelleket, amelyek a jobb döntéshozatalt támogatják. A rendezvény célja ezeknek a könyveknek a bemutatása és népszerűsítése, valamint ennek kapcsán a tudományos és szakmai kiadványok jövőjéről való közös gondolkodás és beszélgetés elősegítése volt. A szakmai fórumot Prof. Dr. Nemeslaki András vezette, aki kiemelte, hogy az EDSI-nek, a Döntéstudományi Intézet (Decision Science Institute/ DSI) regionális szervezetének, kulcsszerepe volt a könyvsorozat megjelenésében. A

Döntéstudományi Intézet képviselőtében D. Clay Whybark, a DSI korábbi elnöke bemutatta a szervezetet, és egy rövid áttekintést adott a DSI kiadványairól, amelyek a mostani Pearson-sorozattal bővültek. Prof. Dr. Vörös József (az MTA levelező tagja, Pécsi Egyetem) hozzászólásában hangsúlyozta, hogy a kötetekben megjelenő tanulmányok a tudományos területek széles körét felölelik. A könyvsorozat piacra kerülésében szintén fontos szerepe volt a Pearson Könyvkiadónak. A kiadó képviselőtében Marina Mudrenovic átfogóan bemutatta a Pearson felsőoktatást támogató szolgáltatásait, úgymint az online tanulást segítő felületeket és az egyéni igényekre szabott, innovatív digitális oktatási lehetőségeket. Az esemény zárásként Prof. Dr. Vastag Gyula mint a kötetek egyik szerkesztője, valamint az EDSI vezetőtanácsának tagja és a DSI alelnöke két főbb tanulságot fogalmazott meg, amelyet érdemesnek tartott megosztani a fiatalabb kollégáival: egyrészt kellő elhivatottsággal és erőfeszítéssel bármit meg tudnak csinálni, elérhetik a céljaikat. Másrészt ez a sorozat megjelenési lehetőséget biztosított olyan „kockázatos” tanulmányoknak is, amelyek nem fértek volna bele a vezető folyóiratok szigorú korlátaiba és konzervatív feltételeibe. ●

Schengent is veszélyezteti a modernkori népvándorlás

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: MTI

Az elmúlt hónapokban soha nem látott méretű népvándorlás indult meg az Európai Unió, elsősorban Németország irányába. A migránsok a jobb élet reményében hagyták hátra otthonukat. Sokáig akadálytalanul léphették át a zöldhatárt hazánk irányába, soha nem látott terhet róva a környéken élők mindennapjaira. A schengeni határ védelme Magyarország feladata, amiről a Kormány minden erejével igyekszik gondoskodni a világsajtó keresztüzében.

2015. augusztus 27., Rösztke külterülete. Több száz – többségében szíriai és afgán – ember ül, fekszik a vasúti sínek és a közút által határolt réten. Néhány rendőr a forgalmat irányítja, a televíziós stábok pedig egy-egy „ütősebb” felvételre várnak. Nem kell sokáig várakozniuk: egy szlovák rendszámú autó közeleg, és mintha a menekültek már sejtetnének valamit, rohannak a gyorsan lefékező gépjármű felé. Előkerülnek az ásványvizes flakonok, amikért szinte közelharcot vívnak a mező ideiglenes lakói. Nem egy háború sújtotta országban vagyunk, mégis kelthet ahhoz hasonló érzést az emberben, aki testközelből látja az Európába tartó menekültáradatot. A helyzet azóta odáig súlyosbodott, hogy a szeptember közepi lapzártakor a magyar kormány a tömeges bevándorlás miatti válsághelyzetet hirdetett ki Bács-Kiskun és Csongrád megyékre. A budapesti Keleti pályaudvaron készített fotók már sokszor bejárták a világsajtót. Szeptember elején migránsok ezrei lepték el a pályaudvar peronjait és az aluljárókat is. Vonattal, majd amikor erre nem volt lehetőségük, gyalog vágtak neki a magyar-osztrák határig tartó mintegy 170 kilométeres útnak. Az M1-es autópálya egyes szakaszait többször le kellett zárni, kaotikus állapotok uralkodtak Magyarországon. Ekkor döntött úgy a magyar kormány, hogy autóbuszokat biztosít a menekült szervezett szállításához. A migránsok Ausztrián keresztül

Németországba mentek, néhány nap alatt mintegy 20 ezren jelentek meg München és néhány nagyobb város területén. Az osztrákok és a németek is ekkor szembesülhettek igazán a probléma nagyságával. Lapzártánkkor már Schengen sem működött normális üzemmódban: az EU több országa is fokozott ellenőrzést vezetett be határain. De hogyan jutottunk el odáig, hogy az EU létrejöttének egyik legfontosabb vívmánya, a határok szabad átjárása is veszélybe került?

Bár a migráció kezeléséről megoszlanak a vélemények a világban és az EU-ban is, az egyértelműnek tűnik, hogy a tömegessé váló, modern kori népvándorlásnak nevezett menekülthullám egyik kiindulópontja Szíria, ahol ma már sokszereplős háború folyik, nagyon sok értelmetlen áldozattal. A Szíriát elhagyó mintegy 4 millió menekült közel fele Törökországban van, a többiek jelentős része Európa felé vette/veszi az irányt. Háború elől menekülnek, egy jobb élet reményében, amit a többség Nyugat-Európában, azon belül is Németországban lát megvalósulni. Főleg azok után, hogy a németek ígéretet is tettek számukra, hogy befogadják őket. Nem csoda, hogy már augusztusban is, de különösen szeptemberben naponta 3-4 ezer migráns érkezett a szerb-magyar határra, többségében úti okmányok nélkül. Így aztán azok is lehetnek szírek, akik egyébként afgánok vagy afrikaiak.

A szerb–magyar határ mentén fekvő Röszke mindig is népszerű átjutási pont volt az EU-ba igyekvő menekültek számára. Számuk tavaly nyáron kezdett láthatóan növekedni, és volt egy jelentős koszovói kontingens is az elmúlt télen. A határ menti települések és tanyák lakói ekkor már időnként testközelből is érezhették a tendenciává váló jelenség negatív hatásait. Néhányukkal beszélve kiderült: bizony nemegyszer fordult elő, hogy kertjüket megrongálták vagy megdézsmálták, és sokszor kopogtattak be a házuk ajtaján is. A helyiek körében már-már szállóigévé vált az a történet, amelyben egy idős hölgy azzal tudta rendszeresen „leszerelni” a menekültek érdeklődését, hogy elhitette velük: nem Magyarországon, hanem még Szerbiában vannak, így azok gyorsan továbbálltak.

Európában ott kellene kezelni a problémát, ahol az EU határához érnek a migránsok, tehát Görögországban – mondja beszélgetésünk elején Dr. Juhász Tünde. A Csongrád megyei kormány megbízott szerint minden ott élő ember azt szeretné, hogy csökkenjen a migránsok száma. Megemlítette, hogy rengeteg az embercsempész, Szeged külső területein a menekültekre váró furgonoktól, kisbuszoktól már mozdulni sem lehetett augusztus végén. (Azóta még inkább felpörgött az embercsempészet, amin sokan meg is gazdagodtak pár hét alatt – a szerk.)

2015. SZEPTEMBER 15.

- A magyar–szerb határszakaszon 316 emberrel szemben intézkedtek a rendőrök, az elfogottak negyede-ötöde gyermek. A migránsok jelentős részénél nem merült fel bűncselekmény gyanúja, így esetükben idegenrendészeti eljárás indult.
- A szigorúbb jogszabályok nyomán – többek között a kerítés megrongálása miatt – több mint 250 külföldivel szemben intézkedett a rendőrség. Harmincöt esetben indult büntetőeljárás a határzár tiltott átlépésének büntette miatt a magyar–szerb határ térségében.
- Egy nap alatt Röszkén 93, Tompán egy menedékkérelmet nyújtottak be a felállított tranzitónákban. Az érkezők közül 74-en igényeltek különleges bánásmódot: 13 kisgyermekes család és két idős ember. 48 döntés született, ebből 19 esetben elfogadhatatlan volt a kérelem, egy eljárást megszüntettek, heten pedig felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be a határozat ellen.
- Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter bejelentette: a magyar–román határon, a magyar–szerb–román hármashatártól „észszerű távolságig” húzódó kerítés megépítésének előkészítéséről döntött a Kormány. Az intézkedésre azért van szükség, mert a magyar–szerb határon épített kerítés hatására az embercsempészek új útvonalat keresnek majd.
- Szeptember 15-ig 200 ezer migráns érkezett, ebből 171 920-an adtak be menedékkérelmet.

SZEPTEMBER 15. – AZ ÚJ IDŐSZÁMÍTÁS KEZDETE

Ezen a napon léptek hatályba a migrációs helyzet miatti új szabályozások. A tömeges bevándorlás kezelését célzó kormányzati törvénycsomagot rendkívüli ülésén fogadta el a parlament szeptemberben.

Létrejött egy új jogi kategória, a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet, amelyet szeptember 15-én ki is hirdetett a Kormány Csongrád és Bács-Kiskun megyére. A rendelkezés március 15-ig érvényes. A rendelet az idegenrendészetért és menekültügyért is felelős belügyminiszter feladatául szabja, hogy haladéktalanul gondoskodjon a rendelet és a válsághelyzettel összefüggő jogszabályi rendelkezések tartalmáról való tájékoztatásról. A tájékoztatást a közszolgálati műsorszolgáltatók, valamint – lehetőség szerint – a körzeti, helyi műsorszolgáltatók és legalább egy országos napilap közreműködésével, a lehető legrövidebb időn belül közzé kell tenni. Az országos rendőrfőkapitány és a menekültügyi hatóság vezetője a válsághelyzet elrendelését követően legalább 15 naponként közösen tájékoztatja az idegenrendészetért és menekültügyért felelős minisztert a válsághelyzet elrendelését megalapozó feltételek fennállásáról.

Módosult a Büntető törvénykönyv (Btk.) és a büntetőeljárás és a büntetések végrehajtásáról szóló törvény is. Ezek alapján önálló büntetőjogi tényállás lett a Btk.-ban a határzár tiltott átlépése, megrongálása és a határzárrel kapcsolatos építési munka akadályozása. Ezek elkövetése esetén a szabadságvesztés mellett – bizonyos esetekben halasztó hatállyal – a kiutasítás büntetését is mindenképpen ki kell szabni. Tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben ezekben az ügyekben minden mást megelőzően kell majd a büntetőeljárást lefolytatni.

Szigorodott az embercsempészet büntetése is, amiért akár húsz év is kiszabható lesz. Tíz-től húsz évig terjedő szabadságvesztéssel az embercsempészség szervezőit, irányítóit lehet majd büntetni. Az embercsempésztől a bűncselekmény elkövetésének ideje alatt szerzett vagyont el kell kobozni.

Az államhatártörvény módosításával azokon a határszakaszokon, amelyeket a leginkább érint a tömeges bevándorlás, úgynevezett tranzitzónákat alakíthatnak ki, ahol a nagy számban érkező migránsokat mindaddig elhelyezhetik, amíg lefolytatják a menekültügyi eljárásukat. A Kormány azonban úgy döntött, mégsem alakítja ki ezeket a zónákat. A határátkelőn van lehetőség a menekültügyi kérelem benyújtására, a jogerős elbírálásig – ami legfeljebb 12-14 nap – jogi védelmet és ellátást biztosítanak az érintetteknek.

Az útdíjtörvény módosításával biztosították, hogy a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kezelésébe bevont – 3,5 tonna megengedett legnagyobb össztömeget meghaladó, ezáltal útdíjköteles – járművek feladatuk ellátása során mentesüljenek a díjfizetés alól.

Ezeken felül változott a termőföld-, a környezetvédelmi és az építésügyi törvény is, utóbbi kiterjeszti az egyedi szabályozási lehetőséget válsághelyzet esetén a nemzetbiztonsági célú építmények létesítésére. Így például ilyen válsághelyzetben építési tilalom alá eső területen is lehet nemzetbiztonsági célú építményt létesíteni. Szintén ez a jogszabály mondja ki, hogy tömeges bevándorlási válsághelyzetben a Kormány rendeletben meghatározhatja a területfelhasználás és -beépítés feltételeit.

Lapzártánk idején még tárgyalta a parlament a másik, szintén a tömeges bevándorlás kezelését célzó törvényjavaslatot, amelyet a Fidesz-KDNP képviselői terjesztettek be egyebek mellett azzal a céllal, hogy új feladatok adjanak a honvédségnek a migrációs válsághelyzet idejére.

Juhász Tünde hivatalból a Csongrád Megyei Védelmi Bizottság elnöke is, így egyfajta koordinatív szerepe van a válság kezelésében. Elmondta, hogy a kormányhivatal is részt vett a határzár megépítésével érintett ingatlanokkal kapcsolatos hatósági eljárásokban. Ennek lényege, hogy az állam ideiglenes használatba vette azokat a földterületeket, amelyekre a műszaki határzár és kerítésépítés miatt szűkség volt. Jogilag az állam ezekre az ingatlanokra bejegyezte a használati jogot, ezért pedig kártalanítást fizetett a tulajdonosoknak. Emellett a kormányhivatal végzi azon közmunkások toborzását is, akik kiegészítőként szintén részt vesznek a határzár és a kerítés építésében. Bér egyelőre nem merült fel komolyabb járványveszély, ennek megléte esetén szintén lenne feladata a kormányhivatalnak, a rendőrség és a bevándorlási hivatal mellett. Juhász Tündének egyébként már augusztus végén az volt a véleménye, hogy a menekülteket közvetlenül a határnál kellene regisztrálni, és a menekültügyi eljárást is ott kellene lefolytatni. A kormány megbízott személyes tapasztalatait is megosztotta velünk. Úgy látta, hogy a menekültek nem fogadnak el bármilyen élelmiszert, és víz helyett inkább teát isznak. A környező településeken megfordulva csokoládét és telefonfeltöltő kártyát vásárolnak leginkább, utóbbi arra utal, hogy a migránsok számára a kommunikáció elengedhetetlen. Egyrészt ezzel tudnak üzenni haza, illetve az útvonaltervezéshez is jól tudják használni az okostelefonokat. Juhász Tünde szerint azért akarnak Nyugat-Európába menni, mert ott már van közösségük, sokszor családtagjuk is. Mindezek mellett természetesen a menekültstátusszal járó, magyarországinál jóval gálánabb ellátás is motivációt jelent. Valószínűleg a különböző katonai missziók is hozzájárulhattak ahhoz, hogy a háború sújtotta országok lakói

egy jobb élet reményében Nyugat-Európa felé vették az irányt – ezt már egy, a témában nagy tapasztalatokkal rendelkező szakember nyilatkozta a Bonum Publicumnak. A katonatiszt már többször járt a Balkánon, valamint volt Afganisztánban is. „Látva a Nyugat-Európából érkező katonák életszínvonalát, valószínűleg az afgánoknak is kinyílt a szemük, és elkezdtek vágyani egy európai életre” – gondolkodik velünk közösen a katonai-műszaki tervezésben is járatos tiszt, aki beszélt a magyar-szerb határra tervezett és azóta már meg is épült műszaki határzárról is. A GYODA nevéből adódóan is egy gyors telepítésű dróttakadály, aminek a lényege abban áll, hogy rövid időn belül lehet elhelyezni az érintett területen, s könnyen lehet terelni és irányítani a tömeget. Ebben egyébként a magyar katonáknak nagy tapasztalata van, hiszen a Balkánon, az IFOR és az SFOR kötelékében is ehhez hasonló műszaki zárat kellett létrehozni. Mindezen ismereteket a honvédtisztjelöltek már hallgatóként elsajátíthatják, hiszen az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon a műszaki zárás tantárgy keretein belül megismerkedhetnek a különböző eszközökkel. Az erősen acélozott drótfonatú, különböző éllel vagy késekkel ellátott akadályokat nemcsak határok, hanem például táborok védelmére is lehet használni. A műszaki zárok között vannak egyébként robbanó típusúak, amelyeket sok esetben különböző technikai berendezésekkel is ellátnak. Katonai értelemben egy műszaki zár ugyanis akkor ér valamit, ha a megfelelő technikával és humánerőforrással is meg van erősítve. Ez utóbbi szinte mindig tűzfedezetet jelent. A tapasztalatok szerint a katonák jelenléte egyébként is nagyobb visszatartó erőt jelent, mintha csak a rendőrök lennének jelen a konfliktusnál. (Lapzártánkkor egyébként a válsághelyzet kihirdetésével párhuzamosan már több ezer katona tartózkodott a magyar-szerb határ térségében – szerk.)

A határzárak építésére számos történelmi példa van. Ilyen volt a mintegy 630 kilométer hosszú, nem hivatalosan Rákosi-vonalnak is nevezett Déli Védelmi Rendszer a magyar-jugoszláv határ mentén. A Lentitől Algyőig húzódó határzár egy esetleges Tito általi vagy a NATO támadása ellen védte volna az országot, de soha nem használták katonai célokra. A tapasztalatok szerint még fegyverrel sem lehet teljesen hermetikusan lezárni egy területet, így egy határszakaszt sem, hiszen mindig lesznek alternatív útvonalak. Egyre több politikus és szakember vélekedik úgy, hogy az Európa nyugati felét is elérő migrációs hullám alapszámban változtathatja meg az európai kultúrát és értékrendet. Az EU-nak egységesen kell kezelnie a problémát, de egyelőre nem mutatkoznak az egyetértés jelei. Jelenleg két irányvonal „küzdölme” folyik: az egyik megengedőbb a migrációval kapcsolatban, elsősorban menekültkérdésként kezeli a problémát, a másik – köztük Magyarország – a határok védelmét, az illegális bevándorlás megállítását tekinti a legfontosabb feladatnak, és elutasítja az ún. hotspotok, migrációs táborok létrehozását. A Kormány meggyőződése szerint a problémát nem Európában kell kezelni, hanem ott, ahonnan ezek az emberek elindulnak. Lapzártánk idején is folyt a vita Brüsszelben az úgynevezett kvótarendszerről, amely mintegy 120 ezer bevándorlót osztana szét a tagállamok között, de a régi nyugati és keleti blokk között ismét törés mutatkozik: a Visegrádi Négyek egységesen elutasítják a kvótarendszert.

Hogy mit hoz a jövő, ma még senki nem tudja pontosan megmondani. Az azonban biztos, hogy a migráció kérdése még nagyon sokáig napirenden lesz Európában. Ez azt is jelenti, hogy egyre nagyobb szükség lesz a témában jártas, a legújabb ismeretekkel is rendelkező szakemberekre. A példátlan méretű bevándorlás hihetetlen terhet ró a magyar közszolgálat egészére: tisztokra és tisztviselőkre egyaránt, akiket a Nemzeti Közszolgálati Egyetem képez és készít fel a magyar állam számára. ●

A mobilitás addiktív vá tesz

SZÖVEG: PÉTERY DOROTTYA

Az Erasmus és a Stipendium Hungaricum hallgatói ösztöndíjprogramok keretén belül hazánkba látogató diákok szeptember 14-én vették birtokba a Ludovika Főépületét. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem idén összesen 45 külföldi diákot fogadott: az előző szemeszter „öregdiákjai” mellé 39 új hallgató csatlakozott.

Az immár négykaros egyetem legnépszerűbb karai a Nemzetközi Tanulmányok Kar és a Rendészet-tudományi Kar voltak, amelyek egyaránt 11-11 erasmusos fiatalot fogadtak, míg a Közigazgatás-tudományi Karon 8, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon 6 fő kezdte meg a tanévet. A Stipendium Hungaricum új doktoranduszai mind a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karba tagozódtak. A hivatalos évnyitón megjelent diákok 22 különböző országból jöttek; a legtöbb cserediák pedig Lengyelországból és Franciaországból érkezett. A rendezvényen részt vettek azok a magyar diákok is, akik az Erasmus Student Network (ESN) tagjaiként könnyítik meg külföldi társaik itt tartózkodását a jövőben. Az ESN egyetemi jelenléte egyébként szintén 2015-ös újdonság, amelyet a korábbi tandemhálózat tett lehetővé. Az ünnepélyes évnyitón elsőként Dr. Kis Norbert továbbképzési és nemzetközi rektorhelyettes üdvözölte az egybegyűlteket. Beszédében arra hívta fel a figyelmet, hogy nemcsak az előttük álló félévnek, hanem az elkövetkezendő éveknek is az együttműködésről kell szólniuk, hiszen a felelősség közös az olyan humanitárius katasztrófák idején, mint amilyenek az öreg kontinensnek kell most szembenéznie. Kiemelte, hogy az egyetem kiváló színtere az együttműködés módozatainak elsajátításához, ugyanis egy holisztikus életszemléletet és szakmai hozzáállást szorgalmaz. Az újonnan érkezett erasmusos és stipendiumos hallgatóknak megköszönte, hogy Budapestet és a Nemzeti Közszolgálati Egyetemet választották, majd abban kérte segítségüket, hogy a program befejeztével összetett értékeléssel segítsék az egyetem munkáját.

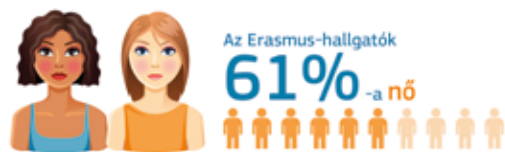
Kis Norbert általános jellegű ismertetője után külön-külön bemutatták a karok képviselői is. Dr. Koller Boglárka, a Nemzetközi

A STIPENDIUM HUNGARICUM ÖSZTÖNDÍJRÓL

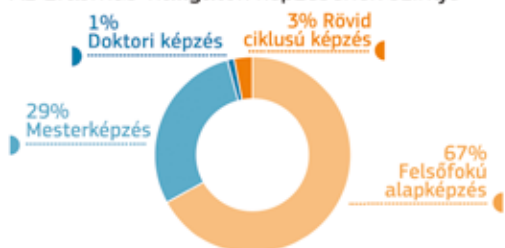
A Stipendium Hungaricum Magyarország Kormánya által, a „keleti és déli nyitás” külpolitikája jegyében alapított ösztöndíjprogram. A programot a 81/2015. (III. 31.) kormányrendelettel módosított 285/2013. (VII. 26.) kormányrendelet hívta életre. A program oktatáspolitikai célja, hogy az Európai Unió, valamint az Európai Felsőoktatási Térség irányelveivel összhangban elősegítse a magyar felsőoktatás nemzetköziesítését, ápolja az ország szaktudósainak nemzetközi kapcsolatait, gondoskodik a felsőoktatási intézmények kulturális sokszínűségéről, népszerűsítve a világban a hazai felsőoktatást. A program külpolitikai és gazdasági célja, hogy megalapozza a hazánkban végzett külföldi hallgatók személyes és szakmai kötődését Magyarországhoz, potenciálisan elősegítve a magyar sajátosságok és érdekek hazájuk elitjének körében történő megismertetését, hozzájárulva ezzel az érintett országok közötti gazdasági kapcsolatok fejlesztéséhez. A program ugyanakkor hozzájárul a magyar kultúra és nyelv népszerűsítéséhez is, mivel a hallgatók egy része egyéves előképzést követően magyar nyelven kezdi meg tanulmányait. A képzési koordináció Magyarországon szintén a Tempus Közalapítványhoz köthető.

A tipikus Erasmus-hallgató

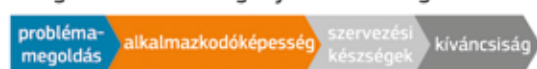
2012-2013

Az Erasmus-hallgatók képzésének szintje

A foglalkoztathatóságot javító készségeik

Életkor

Külföldön töltött idő

Átlagos havi ösztöndíj

AZ ERASMUS ÖSZTÖNDÍJRÓL

Az Erasmus olyan felsőoktatási hallgatói mobilitási program, amely az Európai Felsőoktatási Térség területén tanuló diákok számára teszi lehetővé az országok társintézményeibe történő áthallgatást. Az Erasmus az Európai Bizottság egyik legszélesebb körben ismert programja, amely 1987-ben vette kezdetét. Kevesen tudják, hogy az Erasmus szó eredetileg mozaikszó, amely a program angol nevéből jött létre: „European Community Action Scheme for the Mobility of University Students”, s így az utalás a tizenötödik században élt németalföldi humanista tudós nevére, Desiderius Erasmus Roterdamusra csupán véletlen egybeesés. A hivatalos adatok arról tanúskodnak, hogy a program indulása óta mintegy 2,5 millió egyetemi hallgatót vonzott, illetve sarkallt mobilizációra a kontinensen belül. Az Erasmus ösztöndíj összege országanként változik, de a teljes odaítélhető összeg fejenként 1000 € körül mozog. A programban részt vesz az Európai Unió összes tagállama, illetve rajtuk kívül Norvégia, Izland, Liechtenstein és Törökország. Magyarországon a program a Tempus Közalapítvány irányítása mellett zajlik.

Tanulmányok Kar dékánhelyettese beszámolt a kar nyújtotta képzésekről, illetve rövid betekintést adott a Stratégiai Védelmi Kutató Központ és a Kínai Közigazgatás-, Gazdaság- és Társadalomkutató Központ életébe. Néhány praktikus tanács után arra figyelmeztette a diákokat, hogy készüljenek fel: a mobilitás addiktívá tesz. Ha egyszer rákapnak az utazásra és az otthonuktól távoli élet ízére, többet nem akarják, hogy életüknek ez a szakasza véget érjen. Hozzátette, hogy a világ oly mértékben tágul majd ki számukra, amennyire hajlandók megszabadulni a korábbi sztereotípiáktól, előítéleteiktől. Mindennek fényében arra buzdította a külföldieket, hogy fogadjanak el minden meghívást, s ne utasítsanak vissza egyetlen közösségi programot sem. A Közigazgatás-tudományi Kart a megnyitón Dr. Kovács Éva adjunktus képviselte. Felvázolta, hogy a kar miket kínál hallgatói számára, mind órákban, mind kutatási és kikapcsolódási lehetőségekben, majd hozzátette, a cserediák életnek nem csak a tanulásra és az egyetemre kell koncentrálnia. Az ösztöndíj ablak a világra, egy soha vissza nem térő esély az új felfedezésére. Fontosnak tartja, hogy a diákok megismerjék a kultúránkat, illetve megtapasztalják a helyi szokásokat, s abbéli bizodalalmát fejezte ki, hogy a képzés és a szakmai konferenciák keretein túllépve hamarosan mindenki tisztába jön majd a ténnyel, miszerint Budapesten működnek a legjobb éjszakai vendéglátó egységek. A könnyed hangvételű bemutatót Dr. Boldizsár Gábor ezredes hasonlóképp humoros felszólalása követte. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánjaként rámutatott, hogy az oktatásba most bekapcsolódó hallgatóknak mennyivel egyszerűbbek lesznek a hétköznapijaik, mint az alapképzésben részt

vevő honvédtisztjelölt magyar társaiknak. Ők amellett, hogy az egyetem polgárai, katonai kiképzést is kapnak, amely minden nap együtt jár a hajnali háromnegyed ötös keléssel. Beszédében mindamellett, kollégáihoz hasonló módon, a kooperáció és az együttgondolkodás jelentőségét emelte ki, az egymás kultúrája iránti nyitottságot és a megosztás képességét. Az évnnyitót Dr. Nagy Judit rendőr ezredes, dékánhelyettes zárta a Rendészet-tudományi Kar képviselőjében. A karon folyó oktatás jellemzése után kiemelte, hogy az Erasmus és a Stipendium Hungaricum ösztöndíjak egytől egyig a jövő befektetései, hiszen a kellően nyitott hallgatók óriási szakmai és szociális tőkére tehetnek szert. Arra biztatta a diákokat, hogy minél többet vegyüljenek a magyar társaikkal, mert az országokon átívelő kapcsolatok az élet későbbi szakaszában jócskán felértékelődhetnek. Reményét fejezte ki továbbá arra vonatkozóan is, hogy a diákok majd csupa jó tapasztalattal térnek vissza hazájukba a szemeszter leteltével, s ott tovább öregbítik Magyarországot és az egyetem hírnevét. Ahogy az a köszöntőkből is kiderült, az ösztöndíjak nemcsak tudományos szempontból fontosak. Azáltal, hogy a diákok hátrahagyják megszokott környezetüket, s egy új, saját kultúrájuktól esetleg merőben eltérő logikájú társadalomban próbálják érvényesíteni magukat, nagy kihívásokkal kell szembenézniük. A tét és a nyereség azonban óriási: a fiatalok olyan emberi és tudományos kapcsolatokra tehetnek szert, amelyek meghatározók maradnak még a diákevek elmúltával is. ●

Megalakult a KI és az RMI

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

2015. szeptember 1-jével megszűnt a Rendésztudományi Kar Kriminálisztikai Tanszéke, valamint Bűnüldözési és Gazdaságvédelmi Tanszéke, egyúttal a karon létrejött a Kriminálisztikai Intézet. Ezzel egyidejűleg szűnt meg a Magatartástudományi Tanszék és jött létre a Kriminálpszichológiai Tanszék, illetve a Magatartástudományi és Módszertani Tanszék kialakításával a Rendészeti Magatartástudományi Intézet.

Metodikai Tanszéké Dr. Angyal Miklós rendőr ezredes, egyetemi docens, a Krimináltechnikai Tanszék vezetője Prof. Dr. Balláné dr. Füstér Erzsébet rendőr ezredes, egyetemi tanár. A Kriminálisztikai Intézet létrehozásának elsődleges célja az volt, hogy biztosítsa a Rendésztudományi Kar által a jövőben indítandó kriminálisztika mesterképzéshez szükséges személyi feltételeket, valamint hogy tudományos háttérrel szol-

fő funkciója, hogy munkatársai folyamatosan figyelemmel kísérjék azokat az új tendenciákat, innovációkat, megközelítési módokat, eljárási gyakorlatokat, szabályozási mintákat és technikai újdonságokat, amelyek külföldön érvényesülnek a mindig mozgásban lévő bűnüldözés-tudományban, ezeket közvetítsék egyrészt a hallgatók, másrészt pedig a magyar szakemberek felé. E feladat ellátása érdekében az intézet széles körű nemzetközi kapcsolatrendszer kiépítését tervezi, és természetesen képviseltetni fogja magát külföldi szakmai és tudományos rendezvényeken. Az egyes tudományos eredmények és értékek közvetítése kiemelkedő szempont a hazai szakmai közvéleményben is. Ennek megfelelően az intézet kiemelt figyelmet fordít tudományos fórumok, konferenciák, műhelybeszélgetések szervezésére is, hiszen e rendezvények teremtik meg a szakmai párbeszéd lehetőségét a különböző területeken dolgozó, valamint az elméleti és a gyakorlati bűnügyi szakemberek között. A kapcsolatépítés intézményesített formái is szükségesek a megfelelő információ- és tapasztalatcseréhez, ezért az intézet szoros együttmű-

A KRIMINALISZTIKAI INTÉZET a Rendésztudományi Kar dékánjának közvetlen szakmai felügyelete, illetve az intézetvezető irányítása alatt álló, négy tanszékre tagozódó önálló szervezeti egység. A Bűnügyi Stratégiai Tanszék vezetője Dr. Mészáros Bence rendőr ezredes, egyetemi docens, a Bűnüldözési Tanszéké Dr. Szendrei Ferenc rendőr ezredes, egyetemi docens, a Krimináltaktikai és

gáljon a kriminálisztika – nem melleleg eddig is megszokottan – magas szintű oktatásához a rendőrtisztképzésben. Az oktatás azonban nemcsak e két szak vonatkozásában áll az intézet tevékenységének fókuszában: szakmai továbbképzések, szakirányú képzések szervezésében, indításában is és a már létező posztgraduális képzésekben való közreműködésben is nagy szerepet kell, hogy vállaljon. Az oktatási feladatok ellátása mellett a Kriminálisztikai Intézet másik

A Kriminálisztikai Intézet vezetője, Dr. Hautzinger Zoltán 1996-ban kitüntetéses oklevéllel diplomázott a Rendőrtiszti Főiskola határrendészeti szakán. A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán 2000-ben egyetemi oklevelet, majd 2010-ben PhD-fokozatot szerzett. 1993-tól 2012-ig látott el hivatásos rendvédelmi szolgálatot a Határórség, valamint (a rendvédelmi integrációt követően 2008-tól) a Rendőrség állományában. 2012. szeptember 1-jétől – immár a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal munkatársaként – a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Bevándorlási és Állampolgársági Tanszék vezetője, illetve 2015. júniustól a kar megbízott oktatási dékánhelyettese. Emellett a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar címzetes egyetemi docense. Tudományos pályája során két monográfia és egy egyetemi jegyzet, valamint számos kriminálisztikai, büntető eljárásjogi és idegenjogi

tanulmány szerzője. Érdeklődési körébe – PhD kutatási területén, a katonai büntető eljárásjog fejlesztési lehetőségei vizsgálatán kívül – elsősorban az idegenjog rendszere és a külföldiekre vonatkozó büntetőjogi szabályozás természetének vizsgálata, valamint a kriminálisztika kérdései (azonosítás elmélete, igazságügyi lőfegyvertan és tűzszerészet) tartoznak. Számos tudományos társaság, így a Nemzetközi Hadijogi és Katonai Jogi Társaság, a Magyar Hadtudományi Társaság, a Magyar Büntetőjogi Társaság tagja, míg alapító tagja a Magyar Rendészeti Tudományos Társaságnak és alapító titkára a Határrendészeti Tagozatának. A Pécsi Határőr Tudományos Közlemények címmel évenként megjelenő tanulmánykötet sorozatszerkesztője. 2002-ben a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára tudományos emlékéremmel, a Magyar Rendészettudományi Társaság 2007-ben Kertész Imre-emlékéremmel tüntette ki. 2015-ben a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János kutatói ösztöndíjasa, amelyet a megbízott intézetvezető a migráció bűnügyi és büntetőjogi hatásainak vizsgálatára nyert el.

kódésre törekszik az egyes bűnüldözői, ügyészi és igazságszolgáltatási szervek mellett a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézzel és az Országos Rendőr-főkapitányság Dunakeszi Oktatási Központjával. A Kriminálisztikai Intézet az oktatás, kutatás és nemzetközi együttműködés mellett a tananyagfejlesztésre is nagy hangsúlyt fektet. E körben az oktatási profilnak megfelelően a kriminálisztika elméletétől kezdve az egyes kriminálmetodikai ajánlásokig széles körben kíván hozzájárulni a kriminálisztika és az egyes forenzikus ismeretanyagok szakirodalmához. Olyan új területek kerülnek előtérbe, mint a kognitív kriminálisztika, a bűnüldözés földrajza, a fedett nyomozás, a magánnyomozás vagy a holttestekkel kapcsolatos kriminálisztikai tevékenység. Fentiek mellett – tekintettel a napjainkban is tapasztalható erőteljes migrációs jelenségre – a tananyagfejlesztés külön figyelmet fordít a külföldi személyekkel összefüggő bűnesetek és bűnözés vizsgálatára is.

A RENDESZETI MAGATARTÁSTUDOMÁNYI INTÉZET létrehozásának számos globális, hazai társadalmi oka volt. A 21. század glo-

bális tendenciái – a növekvő terrorveszély, kiber-bűnözés előtérbe kerülése, spontán tömegmozgások, természeti katasztrófák, kritikus infrastruktúrák sérülésének egyre növekvő gazdasági, társadalmi hatása – a társadalom biztonságérzetét csökkentő jellegűknél fogva folyamatosan változó kihívások elé állítják a rendészeti szerveket. Másrészt egyre nagyobb jelentőséget és teret kapnak a magatartástudományi ismeretkörök. Harmadrészt mind a szakma, mind a társadalom felől egyre határozottabban jelenik meg az igény, hogy a képzés a szakspecifikus ismeretek mellett gyakorlati pszichológiai, kriminálpszichológiai, pedagógiai, etikai, szociológiai és kommunikációs ismereteket adjon. Ilyen módon az intézet komoly előrelépést jelent a felsőoktatási palettán, hozzájárulva a kifejezetten kriminálpszichológiai és egyben a rendészeti magatartástudományi kutatások hazai szervezetségéhez. Az intézet kialakításának legfőbb célja a rendészettudományhoz, valamint a közszolgálati dolgozók és a nem hivatásos állományú kollégák által végzett rendészeti tevékenységhez kapcsolódó pszichológiai, azon belül társas- és tömeglélektani, illetve

kommunikációs, pedagógiai, etikai, valamint humánetológiai területek kiemelkedő színvonalú kutatása, oktatása, módszertani gondozása, a hallgatók készségfejlesztése volt. Továbbá az is, hogy országosan és nemzetközileg is elismert központjává váljon egyrészt a társadalom biztonságérzetét szolgáló preventív rendészeti munkához, másrészt pedig a bűnfelderítéshez és bűnüldözéshez, harmadrészt a büntetés-végrehajtáshoz, negyedrészt a katasztrófavédelemhez kapcsolódó magatartástudományi kutatásnak és oktatásnak. Az intézet az oktatás mellett fontos feladatának tekinti a kutatási tevékenység erősítését, melynek fókuszába olyan, kiemelt jelentőséggel bíró témák kerülnek, amelyek tudományos igényű feldolgozása a gyakorlati szakemberek munkáját segíti, lefedve a teljes belügyi, rendészeti vertikumot. E témákat az EU kutatás-fejlesztési és innovációs politikáját 2014–2020 között meghatározó program, a Horizont 2020, valamint a szakmai szervek igényeit, a nemzetközi tendenciákat, valamint a rendvédelmi szervekben szolgálatot teljesítő pszichológiai hálózat javaslatait figyelembe véve kezdte el az intézet sze-

mélyi állománya meghatározni, és kiterjed a társadalom biztonságérzetét támogató, bűncselekményekhez, bűnüldözéshez és büntetőeljáráshoz kapcsolódó, intézkedéstaktikai, katasztrófavédelmi, büntetés-végrehajtási és a rendvédelmi szakemberek vezetői és szakmai működéssel kapcsolatos témakörök magatartástudományi vonatkozásaira is. Hazánk sem függetlenítheti magát a globális veszélyforrásoktól, ennek felismerését jól mutatja a Kormány határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról. E stratégiai dokumentumban egyértelműen megfogalmazódik a rendvédelmi szervek felelőssége is. Fontosnak tartják az intézet oktatói a magyar rendvédelmi szervek leendő szakembereinek képzésében a globalizáció kihívásaihoz való alkalmazkodás erősítését. E jelenségek értelmezése és kezelése magatartástudományi (pszichológiai, szociológiai, etikai, pedagógiai, kommunikációs) tudás nélkül elképzelhetetlen. A Rendészettudományi Karon létesített Rendészeti Magatartástudományi Intézet létrehozása komoly előrelépést jelent a hazai felsőoktatási palettán, hozzájárulva a kifejezetten kriminálpszichológiai, rendészeti magatartástudományi kutatások szervezetségének fokozásához. Ezáltal a hazai tudományos életben még határozottabb szerepet vállalhatunk. Az intézet két tanszéket foglal magában: a Kriminálpszichológia Tanszéket, melynek megbízott vezetője Fogarasi Mihály PhD, egyetemi docens és a Magatartástudományi és Módszertani Tanszéket, melynek vezetője Hegedűs Judit PhD, egyetemi docens. Az intézet oktatási tevékenysége a teljes rendészeti képzést lefedi, így a bűnügyi (bűnügyi nyomozó, bűnügyi hírszerző, gazdaságvédelmi nyomozó, pénzügyi nyomozó), a rendészeti (biztonsági, büntetés-végrehajtási, határrendészeti, igazgatásrendészeti, közlekedésrendészeti, közrendvédelmi, migrációs, vám- és jövedéki igazgatási), valamint a katasztrófavédelmi (katasztrófavédelmi műveleti; tűzvédelmi és mentésirányítási; iparbiztonsági) alapszakok mellett a rendészeti vezetőképzési mesterszakra is kiterjed. ●

A Rendészeti Magatartástudományi Intézet vezetője, Dr. Hegedűs Judit 1994-ben felvételt nyert az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karára, történelem szakra, majd 1996-ban elkezdte pedagógia szakos tanulmányait. Mindkét szakon 2001-ben végzett. 2001-ben az ELTE Bölcsészettudományi Karának Neveléstudományi Doktori Iskoláján nappali tagozatos ösztöndíjas hallgatóként folytatta tanulmányait. 2008 márciusában summa cum laude eredménnyel megvédte doktori disszertációját, melynek címe: *Fiatalkorú bűnelkövetők gyermekkorra és a javítóintézetben töltött éveik pedagógiai vizsgálata*.

A doktori képzés mellett a gyermekvédelemhez kapcsolódóan több képzésen, továbbképzésen vett részt, ahol mediatori, szupervíziós és családterápiás alapismereteket szerzett. 2008-ban a „Start Program – Állami gondoskodás alatt élő fiatalok munkavállalási esélyeinek javítása” képzésen belül gyermekvédelmi hálózati mentor végzettséget szerzett. Jelenleg tranzakcióanalízis, valamint coaching képzésen vesz részt. 2001-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Karán, a Neveléstudományi Tanszéken helyezkedett el félállásban tanársegédként, majd 2003-tól óraadó tanárként oktat. Feladatai közé tartozik a tanító és óvodapedagógus szakon nevelés- és óvodatörténet oktatása, valamint óvodapedagógus hallgatóknak csoportos óvodai gyakorlat vezetése, illetve alkalmazott pedagógia tantárgy oktatása. Az elmúlt években részt vett a Neveléstudományi Tanszéken folyó tananyagfejlesztési munkálatokban, a neveléstörténet és az alkalmazott pedagógia, gyermekvédelem tantárgyak tematikájának kidolgozásában. 2002 februárjában az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógia és Pszichológia Karán, a Neveléstudományi Intézetben helyezkedett el főállásban, jelenleg is itt dolgozik, 2010. júniustól kezdve adjunktusként. Tanár szakos hallgatóknak neveléstörténetet, a gyermek- és ifjúságvédelemhez kapcsolódó tantárgyakat (gyermek- és ifjúságvédelem; kriminálpedagógia; hátrányos helyzetű fiatalok nevelése, prevenció az iskolában) tanít; illetve pedagógia szakos hallgatóknak neveléstörténeti, nevelésszociológiai, valamint gyermekvédelmi kurzusokat tart. 2002-től kezdve rendszeresen részt vesz a pedagógus szakvizsgás képzésben, ahol szintén gyermek- és ifjúságvédelmi alapismereteket oktat. 2011 szeptemberétől kezdve az ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola Pedagógia-történeti Programjában konzulensi és órataratói funkciókat lát el. 2008-tól a Rendőrtiszti Főiskolán helyettesítő oktatóként, majd meghívott előadóként tartott gyermekvédelemmel, illetve pedagógiával kapcsolatos tárgyakat a rendvédelemben dolgozóknak. 2013-ban pályázta meg a Magatartástudományi Tanszék vezetését, melyet sikeresen elnyert. Az egyetemi tanulmányokkal párhuzamosan három éven át történelmet tanított a Budakalászi Gimnázium kihelyezett tagozatán. 2011-től kezdve a Károli Gáspár Református Egyetem pedagógus szakvizsgás képzésén meghívott előadóként tart család- és gyermekvédelmi kurzusokat. Publikációi elsősorban a fiatalkori bűnelkövetés, a gyermekvédelem problémáival foglalkoznak. A téma történeti szempontú elemzésére is vállalkozott a 2005-ben megjelent monográfiájában. 2003-tól a megújuló *Pedagógusképzés* folyóirat Hírek rovatának szerkesztője. 2008 júniusában felkérték az *Együtt a gyermekvédelemben* c. folyóirat szakmai szerkesztésére. Rendszeresen tart előadásokat pedagógiai és pszichológiai hazai és nemzetközi konferenciákon, iskolai és gyermekvédelmi intézmények szakmai napjain, valamint a rendőrség által szervezett szakmai konzultációkon.

A gamma-kitörésektől a Csillagkapuig

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Jelentős hazai és nemzetközi visszhangot váltott ki szakmai berkekben az a kozmológiai felfedezés, amelynek egyik résztvevője Prof. Dr. Horváth István, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem tanára. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Természettudományi Tanszék vezetője társaival együtt egy kilenc gamma-kitörésből álló égi gyűrűt fedezett fel a Földtől 7 milliárd fényévre. A kutatóprofesszor szerint a kozmológia nagy lehetőségek előtt áll, hiszen hamarosan egy új űrtávcsövet állítanak szolgálatba, amely az eddiginél precízebb méréseket tud majd végezni a Világegyetemről.

○ A szakmában szokatlan mértékű publicitás minek szól? Mi az, ami igazán újszerű az Önök által tett megfigyelésben?

Prof. Dr. Horváth István: Ha a galaxisok egyformák lennének, akkor sokkal könnyebben meg lehetne állapítani a távolságukat. Ezek azonban nagyon különbözők. A szupernóvák és az úgynevezett gamma-kitörések segítséget adhatnak a távolság meghatározásában. A gamma-kitöréseket a 60-as évek végén fedezték fel. Kétféle típusa van: az egyik egy bizonyos szupernóva felrobbanása, ami annyira nagy fényrel jár, hogy sokkal nagyobb távolságban látszik, mint maga a szupernóva. A gamma-kitörések tőlünk nagyon messze vannak, de 1997 óta meg tudjuk mérni azok Földtől való távolságát, ami nagy segítséget adhat a Világegyetem

Prof. Dr. Horváth István

Kedvenc könyv • a Biblia, valamint Jókai, Rejtő és Mikszáth művei

Kedvenc zene • Keith Green

Kedvenc film • Ha eljön Joe Black, K-PAX

Hobby • tudományos kutatás

névleges

minél precízebb felfedezéséhez. A kutatócsoporttal mi az azonos távolságra lévőket vizsgáltuk, hogy egyenletesen oszlanak-e el az égen. Két esetben derült ki, hogy ez nem így van, hanem van bennük úgynevezett csomósodás. Ezek egyike egy gyűrű, amely a Világegyetem eddig észlelt legnagyobb szabályos alakzata. Kilenc gamma-kitörésből áll, és 7 milliárd fényévre van a Földtől.

○ Hogyan fogadta a szakma ezt a megfigyelést?

H. I. Minden új megfigyelés vagy felfedezés esetén a szakma egy része szkeptikus, hiszen az új eredmény nem illik feltétlenül bele abba a képbe, amit korábban gondoltunk az adott dologról. Természetesen nem elég megfigyelni valamit, hanem előbb-utóbb igazolni is kell azt. A további vizsgálatoknak is ez lenne az egyik célja, tehát mindenképpen folytatni szeretnék a kutatást. Ez azonban időben várhatóan eltolódik, hiszen az általunk „felfedezett” gyűrűt kilenc gamma-kitörés okozta, és 10 év megfigyelésnek lett ez az eredménye. Most újabb 10 évet kell várni ahhoz, hogy megerősítést kapjunk.

○ **A csillagászok régen is távcsővel kémlítették az eget, ma már ezek a berendezések nagyobbak és, gondolom, precízebbek is a korábbiaknál. A Hubble űrtávcsőről például a laikus közönség is hallhatott már.**

H. I. Mielőtt a konkrét eszközökről szólnék, érdemes néhány gondolatot megosztani a kozmológia eddigi eredményeiről, amelyek az utóbbi évtizedekben

váltak igazán jelentőssé. Azt, hogy a Tejút egy galaxis, mindössze 200 éve tudjuk, és 100 éve bizonyosodott be, hogy rajta kívül van más galaxis is a Világegyetemben. Edwin Hubble fedezte fel a 30-as években, hogy az úgynevezett Andromeda-köd csillagokból áll, így maga is egy galaxis. A folyamatos megfigyelésekkel sikerült az úgynevezett galaxishalmazokat is „megtalálni”. A kozmológia fejlődéséhez nagyban hozzájárult a számítástechnikában végbemenő forradalom, aminek eredménye volt a Hubble űrtávcső szolgálatba állítása is, 1990-ben. Ezek után több nagy földi távcső is készült, amelyek esetében a Föld felszínéről a légkörön keresztül vizsgáljuk az eget. Ezek a 8-10 méteres távcsövek megfelelő körülmények között akár a Hubble-t is le tudják körözni.

○ Ez azt jelenti, hogy meg is érett a cserére?

H. I. Már régóta tervezik egy új eszköz, az úgynevezett James Webb-űrtávcső „csatasorba” állítását, ami várhatóan néhány éven belül meg is történik. Ez sokkal nagyobb, könnyebb és jobb is lesz, mint a Hubble. Egyébként azt még érdemes megjegyezni, hogy ezek az eszközök nagyon jelentős mennyiségű, akár több terrabájtnyi adatot szolgáltatnak, aminek a feldolgozása komoly számítástechnikai kapacitást igényel.

○ **A kozmológusnak tehát nemcsak jó fizikusnak, hanem matematikusnak is kell lenni?**

H. I. Alapvetően mindkét tudomány fontos. Einsteinnek a relativitáselmélet mellett (a tér és az idő egy téridőt alkot) több nagy „dobása” is volt. Ő mondta ki, hogy nincsen tömegvonzás, hanem az anyag görbíti a teret. Korábban több elmélet is volt a Világegyetem keletkezésére vonatkozóan, a 70-es évek végére azonban egy maradt: az ősröbbanás-elmélet. Ma már az úgynevezett precíziós kozmológia segítségével a méreteket is aránylag pontosan meg lehet határozni.

○ Amikor nézzük az égen a csillagokat, kevesen gondolunk arra, hogy lehet, azok már nem is léteznek.

H. I. Értelemszerűen a közeli csillagok távolságát könnyebben meg tudjuk határozni, mint a távolabb lévőket. Ha egy csillag 50 fényévnire van a Földtől, akkor az egy 50 évvel ezelőtti állapotot mutat. Az Androméda galaxis például kétféle fényévnire van tőlünk, abban biztosan vannak olyan csillagok, amelyek ma már nem léteznek. 2013 végén lőtték fel az úgynevezett Gaia műholdat, amely az eddigieknél pontosabb mérést tesz lehetővé mintegy

A Hubble űrtávcső csillagászati műhold, az amerikai Nagy obszervatóriumok sorozat első tagja, amely közeli infravörös, látható fény és ultrabolya tartományban végez észleléseket. Nevét Edwin Hubble huszadik századi csillagászlól kapta, aki az első között érvelt amellett, hogy a távoli galaxisok vöröseltolódását a Világegyetem tágulása okozza. Fő alkatrésze egy 2,4 méter átmérőjű Ritchey-Chrétien-távcső, amely négy, a távcső élettartama alatt többször cserélt műszerbe továbbítja az összegyűjtött fényt. Az egyik legnépszerűbb és legismertebb űreszköz, angol nyelvterületen gyakran csak a „Nép távcsővének” nevezik.

egymilliárd csillag esetében. Ennek során feltérképezi a pontos pozíciót, megméri a mozgásokat, a felszíni hőmérsékletet, a fényességet és a kémiai összetevőket. Az így összegyűjtött adatok alapján készülő csillagkatalógus segítségével előállítható a Tejútrendszer háromdimenziós modellje.

A James Webb épülő infravörös űrtávcső a Hubble tervezett utódja. Átmérője 6,5 méter. Közösén építi meg és működteti a NASA, az ESA és a Kanadai Űrügynökség. 2002-ben nevezték el James E. Webbről, a NASA második igazgatójáról. A Goddard Űrközpontból végzik a projekt irányítását. A Hubble űrtávcső 11,1 tonna tömegénél lényegesen könnyebb, 6,2 tonna tömegű űrtávcső összköltsége 4500 millió dollár, amelyből körülbelül 300 millió eurót az ESA áll.

○ Manapság elég sokat lehet hallani az úgynevezett sötét anyagról. Mit kell tudnunk erről?

H. I. Egy teljesen ismeretlen anyagról van szó, amiről szinte semmit nem tudunk: semmilyen elektromágneses sugárzást nem bocsát ki és nem nyel el, jelenlétére csak a látható anyagra kifejtett gravitációs hatásból következtethetünk. Az Univerzum tömegének csak egy elenyésző részét adja a megfigyelhető anyag (5%), a többi az úgynevezett sötét anyag (23%) és sötét energia (72%). A Világegyetem kezdetben nagyon sűrű és forró volt, abból az állapotból tágult és hűlt. Amikor már annyira kihűlt, hogy nem világított, akkor egy ideig sötétség volt, majd tovább tágult és hűlt, és kialakultak az első csillagok, valamint összeálltak az első galaxisok, amelyek fejlődtek.

○ Akkor mondhatjuk, hogy a Világegyetem állandó mozgásban van?

H. I. A tágulást úgy kell elképzelni, mint amikor felfújunk egy léggömböt. Ha ilyenkor megvizsgáljuk, számunkra úgy tűnik, hogy az egyes pontjai mozgásban vannak, pedig csak nyúlnak egymáshoz képest. A Világegyetemben is, ahogy a tér tágul, a köztük lévő távolság egyre növekszik, de az egyes pontok nyugalomban vannak.

○ A sci-fik egy jelentős része a párhuzamos univerzumokról szól, ahol a világok közötti utazás már-már napi rutinnak számít. Van-e mindennek valós, tudományos alapja?

H. I. Nekem az egyik kedvenc filmsorozatam a Csillagkapu, amelynek a néhány szakszerűtlen megoldástól eltekintve kozmológiai szempontból is korrektnek mondható a tartalma. Egyre több tudományos munka lát napvilágot a témában, amelynek alapja az a gondolat, hogy az általunk ismertnél több térdimenzió is létezik, csak mi nem érzékeljük azokat. A filmek szereplői térhajlítók vagy térgörbítők, akik lehetővé teszik az univerzumok közötti közlekedést.

○ Ön fizikusként kezdte pályáját. Hogyan jutott el innen a gamma-kitörésekig?

H. I. Kezdetben általános relativitáselmélettel foglalkoztam, de már közben is érdeklődtem a kozmológia iránt. Ez vezetett el addig, hogy az úgynevezett gamma-kitörések is a „látómezőmbe kerültek”. Diplomamunkámat annál a Lukács Bélánál írtam, aki a televíziós műsorok rendszeres szereplője. Neki emiatt is sokat köszönhet a szakma, hiszen így az átlagembert is sikerül közelebb hozni a kozmológiai kutatásokhoz. Az egyesült államokbeli Penn State-i egyetemen is dolgoztam, itt kerültem kapcsolatba katonai kutatásokkal. A Pennsylvaniai Állami Egyetem ugyanis több polgári és katonai műhold építésében vett részt

a NASA-val való együttműködésben. Az elmúlt években szinte kizárólag a gamma-kitörések témában végeztem kutatásokat, kutatótársammal együtt mintegy hatvan cikkünk jelent meg. Úgy gondolom, hogy a honvédtisztjelöltek számára is hasznosak lehetnek azok az információk, amelyeket a kozmológiával kapcsolatban kapnak az NKE-n. Különösen azok vehetik ennek hasznát, akik üzemeltető vagy mérnöki munkákat végeznek a seregben.

○ Beszélgetésünk elején már említette, hogy a kozmológiára szép jövő várhat, hiszen még igen jelentős a Világegyetem felfedezésre váró része. Mit hozhatnak a következő évtizedek?

H. I. Úgy látom, hogy az embereket jobban érdekli a csillagászat, mint a fizika, és ez a jövőben még inkább így lesz. Most a fizika amúgy is abban az állapotában van, mint legutóbb a 19. században, amikor azt gondolták, hogy már mindent tudnak a körülöttünk lévő világról. Aztán persze a 20. század hozott sok új felfedezést, például a relativitáselméletet vagy a kvantumfizikát. Most a részecskefizikával kapcsolatos kutatások kerültek előtérbe, az úgynevezett részecskegyorsítók meglétéről ma már szinte mindenki tud. Ezek a vizsgálatok a kozmológiával foglalkozók számára is érdekesek, hiszen olyan nagy erejű és energiájú ütközésekről van szó, amelyek a Világegyetem keletkezésekor meglévő feltételeket tükrözik. Tehát laboratóriumi körülmények között tudjuk kutatni a Világegyetem keletkezését. A kozmológia egyik nagy eredménye, hogy már elég messzire, mintegy 13 milliárd fényévyire ellátunk a Világegyetemben. Az interjú elején említett új generációs űrtávcső komoly perspektívákat adhat, és remélhetőleg segít majd megérteni a galaxisok létrejöttét. Rengeteg nyitott kérdés van, sokkal több, mint a fizikában. ●

Sorozatgyilkosok, koncepciós perek, avagy Kutatók Éjszakája az NKE-n

SZÖVEG: PÉTERY DOROTTYA

Tizedszerre rendezték meg idén a Kutatók Éjszakáját szeptember 25-én. Miután a Tempus Közalapítvány tavasszal kiszállt a szervezésből, a kezdeményezés mögé végül egyedül a Bay Zoltán Nonprofit Kft. állt. A rendelkezésre álló csökkent anyagi források ellenére az európai uniós keretbe illeszkedő programsorozat ebben az évben is nagy érdeklődés mellett zajlott. A gazdag tematikából minden korosztály kedvére válogathatott; számtalan cég, kutatólabor és tudományos intézet nyitotta meg kapuit egyetlen éjszakára a laikusok előtt. A Nemzeti Közszerződési Egyetem az Egyetemi Könyvtár szervezésében ötvenhét előadással készült.

Jóllehet a Nemzeti Közszerződési Egyetem idén már negyedszer kapcsolódott be a programokba, a 2015-ös Kutatók Éjszakája kiemelten fontos mérföldkőnek számított az oktatási intézmény életében. Ez volt ugyanis az első olyan kifelé is nyílt rendezvény, amelyen az év elején alakult Nemzetközi és Európai Tanulmány Kar bemutatkozhatott a nagyközönség előtt. Az intézmény oktatóival hét helyszínen találkozhattak az érdeklődők, akik így bejárhatták az egyetem különböző épületeit is. A Hadtudományi és Honvédtisztviselőképző Kar előadásai az Egyetemi Központi Könyvtár Tudós Kávézójában, illetve az EISZ kabinetben kaptak helyet, a Közigazgatás-tudományi Kar programjai a kari könyvtár nagy olvasójában voltak látogathatók, miközben a Nemzetbiztonsági Intézet beszámolóinak a Hungária körúti épület 106-os terme adott otthont, a Rendészettudományi Kar a kari könyvtárban és a közteremben várta a közönséget, míg a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kara a Ludovika épület II. előadótermét foglalta el az éjszakán. Az előadásokra szeptember 14-én éjfél után lehetett regisztrálni, ám az igazán népszerű témákat feldolgozó programok nézőterei már másnap estére beteltek.

Az egyetemi programokban összesen negyvenhárom férfi és tizenhárom női előadó vett részt, többen közülük a Kutatók Éjszakájának visszatérő szónokaként. A legtöbb előadással a Hadtudományi és Honvédtisztviselőképző Kar jelentkezett, szám szerint huszonhárommal. Őket követte tizenkét előadásával a Közigazgatás-tudományi Kar, szorosan mögötte tizenegy programmal az újonnan alakult Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar, a Nemzetbiztonsági Intézet hat, a Rendészettudományi Kar öt eseménnyel. A programok összlétszáma a tavalyival összehasonlítva tizenkettővel nőtt, ugyanis az akkor még csak háromkaros egyetem negyvenöt előadást kínált. Csakúgy, mint 2014-ben, a közönség soraiban idén is a 18–30 éves korosztály képviseltette magát túlnyomó többségben, de akadt kiskorú és nyugdíjas látogató is. Ahogy a statisztikák szerint tavaly Kovács Lajos *Gyilkos elmék a krimi-sorozatban és a való életben* című előadása vonzotta a legtöbb látogatót, idén is elmondható, hogy a krimi témakör vitte a prímet. Dr. Farkas Johanna „Egy magyar sorozatgyilkos személyiségprofilja” című műhelyfoglalkozásán az érdeklődők bepilanthattak egy jelenleg is börtönbüntetését töltő sorozatgyilkos

Az angolul *Researcher's Night* névre hallgató Kutatók Éjszakája az Európai Bizottság kezdeményezésére Európa-szerte megrendezett ismeretterjesztő fesztivál, amelyet a bizottság támogatásával 2005 óta minden év szeptemberének negyedik péntekén rendeznek meg. Az egyéjszakás nonprofit rendezvénysorozat alkalmával Európa 33 országában, több mint 300 városában lehet kutatókkal, illetve tudományos szaktekintélyekkel találkozni, beszélgetni vagy épp sportolni, miközben a résztvevők betekintést nyerhetnek az általuk képviselt tudományág titokzatos világába. Az ingyenesen látogatható programsorozat kiváló lehetőség arra, hogy közelebb hozza a fiatalokat a kutatói vagy épp a tudósi életpályához, emberközelivé téve a tudományt és az azt művelőket mindenki számára.

személyiségébe. A kizárólag nagykorúaknak ajánlott előadás során közelebről megismerhették a tettes motivációit, az általa elkövetett bűncselekmények előzményeit, elfogatása körülményeit és a bűncselekmény következményeit. Az eset teljes felderítésében a vele készült interjúk segítettek, továbbá a különböző rendőrségi jelentések és az igazságügyi orvosszakértői vélemények. A közrendészeti dokumentációnak nagy szerep jutott Dr. Barabás Andrea Tünde tanszékvezető egyetemi docens és Dallos Endre közös előadásában is, amely a *Betörésekről a betörők véleménye alapján* címet viselte. A kutatók munkájukkal arra hívták fel a figyelmet, hogy a betöréses lopások mellett, hogy vagyoni sérelmet okoznak, sokszor hosszú távon is befolyásolhatják az emberek életét, ráadásul nemcsak a közvetlen sértetteket sújtják, hanem sok esetben a környezetüket is. Az előadás egy 2014-ben lezajlott kutatás eredményeit mutatta be, azzal a különlegességgel, hogy az eseteket az elkövetők szemszögéből vizsgálta. Mivel a bűncselekmények okairól, a kiválasztási szempontokról és az egyes eltérítő körülményekről magukat a tetteseket kérdezték, valóban egyedülálló kutatást ismerhettek meg az érdeklo-

dók, akiket az előadók arra vonatkozó tanácsokkal is elláttak, hogyan képesek elkerülni azt, hogy ők is áldozattá váljanak. A célponttá válás központi kérdésként jelent meg Dr. Kriskó Edina egyetemi adjunktus és Z. Papp Zsuzsanna egyetemi tanársegéd *A nők elleni erőszak médiaüzenetei - Értelmezések Baranyától az Éden Hotelig* című előadásában is. A program első felének alapjául a „Tehetsz róla, tehetsz ellene!” vezérmondatra felfűzött bűnmegelőzési kampányfilmek, és az azokra adott társadalmi válaszok szolgáltak, míg a második felében a nőkkel szembeni erőszak másik iskolapéldáját, a nagy médiavisszhangot kiváltott Éden Hotel esetét vették górcső alá. Olyan kérdéseket boncolgattak, hogy a szereplők vajon mindent megtennének-e azért, hogy elérjék céljainkat, vagy képesek lennének-e bárkin átgázolni, s hogy ezek a kérdések vajon csak a stratégiai valóságshow-k mottói vagy túlmutatnak-e azokon. Érvek hangzottak el mindkét oldalon, majd a műsor különböző jeleneteit elemezték azt keresve, hogy a néző milyen tanulságokat vonhat le a látottakból. A valóság és a megrendezett, képzelt világok működési elvét boncolgatta Dr. Tóth Norbert adjunktus, a NETK oktatási dékánhelyettese is. *A fantasy műfaj legjelesebb/közismertebb alkotásaiból megismerhető „nemzetközi” jog kontra „valódi” nemzetközi jog* című előadásában sorra vette J. R. R. Tolkien, illetve G. R. R. Martin műveit, arra keresve a választ, hogy a valós és a valódi nemzetközi jog milyen kapcsolatban áll a művészek által felvázolt jogrendszerekkel. Kitért arra is, hogy az írói lelemény által megformált világok életét mennyiben alakíthatták a létező szabályok, illetve melyek azok a pontok, ahol az utóbbiak példát vehetnek az előbbiekről. Képelet és valóság határán mozgott Dr. habil. Horváth Attila egyetemi docens tanulmányi bemutatója is. Előadásában arra hívta fel a figyelmet, hogy a hagyományos történelemoktatás gyakran torz képet tár elénk a múlttól, hiszen a történetírás esetén korántsem volt minden korban elvárás az objektivitás. Mint elmondta, olyan kardinális kérdéseket kell újra és újra feltennünk, mint hogy tényleg sötét volt-e a középkor vagy mik azok az adatok, amiket rosszul tudunk a boszorkányperekkel kapcsolatban. Rávilágított, hogy a fennmaradt dokumentációk számtalan kérdést vetnek fel még a modern időkben is. Többek között: Áruló volt-e Görgey? Mi okozta Trianont? Mik voltak a koncepciók perek, és beszélhetünk-e személyi kultuszról Magyarországon? Az értelmezés és értékelés relativitására hívta fel a figyelmet Dr. Tóth Péter dékán is, *Konfliktusok elemzése - elemzők konfliktusai* című előadásával. Elhangzott, hogy a nemzetközi konfliktusok okainak és mozgatórugóinak megértése felettébb összetett folyamat, s így az elemzők ugyanazon adatokkal dolgozva merőben ellentétes következtetésre is juthatnak. Csakúgy, mint a Ludovika Szabadegyetem szeptember 15-i előadásán, ezúttal is a görög pénzügyi válság és a katonai természetű ukrán-orosz válság eseményei kerültek napirendre. ●

Közös célok, közös érdekek – Közös fellépés? A Visegrádi Négyek cseh elnöksége

SZÖVEG: CSIKI TAMÁS

A Ludovika Nagyköveti Fórum vendége 2015 szeptemberében Csehország. A látogatás aktualitását adó cseh V4-elnökség kapcsán Csiki Tamás, a Stratégiai Védelmi Kutatóközpont biztonságpolitikai szakértője a Visegrádi Négyek együttműködésének jelentőségét tekinti át.

A VISEGRÁDI EGYÜTTMŰKÖDÉS

TARTALMA

2016-ban ünnepelhetjük majd a visegrádi együttműködés 25. évfordulóját – ezalatt a 25 év alatt pedig térségünk sokat változott. Bár mi magunk érthető módon hajlamosak vagyunk központi jelentőséget tulajdonítani otthonunknak, Közép-Európának, mégis látnunk kell, hogy a világpolitika színpadán térségünkkel kapcsolatban a „nem érdekes, amikor nem problémás” felfogás a norma. A globális hatalmak figyelme Közép-Európa felett általában átsiklik, és a kontinentális Európa nagyhatalmaira, Németországra, Franciaországra és Oroszországra vagy az Európával szomszédos térségek – a Kaukázus, Közel-Kelet és Észak-Afrika – válságokkal gyakran sújtott országaira fókuszál. Ettől az 1989-es rendszerváltozások óta kétszer, az 1990-es évek délszláv válsága idején, majd a 2014 óta tartó

orosz-ukrán konfliktussal kapcsolatban, illetve a 2015-ös menekültválsággal kapcsolatos álláspontban tapasztaltunk eltérést, amikor Közép-Európa a világpolitika számára is „érdekessé” vált. Azt azonban korántsem mondhatjuk, hogy Közép-Európában nem történt meghatározó változás ezalatt az idő alatt: a térség államai a demokratizálódás és modernizáció reménye által hajtva sikerrel „tértek vissza Európába”, az európai integráció útjára, és 1999-ben, illetve 2004-ben – néhány állam ezt követően – tagjává váltak a két meghatározó euroatlanti integrációs szervezetnek, a NATO-nak és az Európai Uniónak. Ezzel azonban nem szűntek meg a regionális keretek, nem „oldódtak fel” Közép-Európa nemzetei, nem tűntek el nemzeti érdekeik – éppen ellenkezőleg, megtanultak együttműködni, érdekeiket magasabb szinten is képviselni. Ennek egyik legismertebb kerete a Visegrádi

Négyek – Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia – 1991 óta tartó regionális együttműködése, amelynek értelmében féléves rotációban az egyes partnerek töltik be az elnöki tiszteket és tematizálják, vezetik a közös fellépést. A Nemzetközi Visegrád Alap kulturális-társadalmi együttműködést segítő gyakorlati tevékenysége mellett a közös politikai platform működtetését tekinthetjük a V4-ek számára legfontosabb eredménynek. Az 1990-es években a közép-európai együttműködés célja volt, hogy közösen cselekedve, egymást segítve jobb eséllyel közelítsenek az Európai Unióhoz és a NATO-hoz, majd a csatlakozást követően e szervezeteken belül a közös álláspontok kialakítása és képviselése erősíthette a regionális érdekek érvényesítését. Közép-Európa kisállamai – de még a középhatalom Lengyelország is – korán felismerték, hogy a gazdasági és politikai

téren globális ambíciókat tápláló Európai Unióban és politikai-katonai szerepvállalásával Európán kívüli térségekben is megjelenő NATO-ban nemzeti érdekeiket egészen magas szinten jeleníthetik meg, ugyanakkor ezek hatékony képviselői érdekében érdemes együttműködniük. Az elmúlt években két terület volt, amelynél kézzel fogható eredményt értek el a Visegrádi Négyek: 2009 után az energiapolitika, 2012-t követően pedig a védelempolitika. Az energiapolitikai együttműködést a 2006 óta többször is jelentkező ukrán–orosz gázárvitákból származó ellátásbiztonsági problémák, az orosz földgáztól és az ukrán tranzitútvonalaktól való függőség csökkentésének szándéka alapozta meg. Bár egységes és közös regionális energiapolitika nem alakult ki – mint ahogy Európában sem –, egyes meghatározó kérdésekben a Visegrádi Négyek sikerrel léptek fel közösen. Az energiahordozók (elsősorban a földgáz) importjától való függés csökkentésének eszköze az importútvonalak diverzifikációja, azaz a földgázellátást biztosító vezetékrendszer új kapcsolódási pontjainak és észak–déli irányú összekötésének (ún. interkonktorok) kialakítása volt az

elmúlt években. Amikor ez kiteljesedik, észak felől lengyel, dél felől horvát cseppfolyósított földgázterminálokon keresztül Oroszországtól és Ukrajnától vagy éppen Törökországtól független földgáz is eljuthat Közép-Európa fogyasztóihoz. A védelempolitika terén a 2016-ban készületben álló közös V4 EU Harccsoport jelenti az együttműködés zászlóshajóját. Az Európai Unió mintegy 3500 fős gyorsreagálású válságkezelő erejeként létrehozott, többnemzeti harccsoportok mindig fél éves időtartamban, párosával állnak készületben, és az Európai Tanács közös döntése alapján kerülhetnek bevetésre valamely válsághelyzet kezelésére. A Visegrádi Négyek az elmúlt években fokozatos egyeztetéssel és nemzeti katonai képességeik fejlesztésével alakították ki a közös, dandár erejű harccsoportot, amelynek „hitelesítése” 2015-ben szintén megtörténik. E közös hadgyakorlat során a négy nemzeti kontingensből felálló közös katonai erőnek azt kell bizonyítania, hogy szükség esetén valóban képes lenne közösen egy válságkörzetbe települni és ott ellátni válságkezelő feladatát. Attól függően, hogy a tapasztalatok és a jövő védelempolitikai együttműködésére vo-

natkozó elképzelések milyenek lesznek, a V4 EU Harccsoport egyes elemeinek megőrzése is lehetséges lesz 2016-ot követően. A közös érdekképviselet állandó elemét képezte az elmúlt években az Európai Szomszédságpolitika, így a „keleti partnerekhez”: Ukrajnához, Fehéroroszországhoz, a kaukázusi köztársaságokhoz fűződő viszony, demokratizálódásuk támogatása is. Hasonlóképpen, a Visegrádi Négyek egységesen támogatják az euroatlanti integrációs szervezetek bővítési törekvéseit a Nyugat-Balkánon, és segítik a térség államainak csatlakozási folyamatát. A következő években további területeken bontakozhat ki az együttműködés: folytatódhat a közös infrastruktúrafejlesztés (az út- és vasúthálózatok észak–déli összekötése); összehangolt lépéseket tehetnek kiberbiztonságuk fokozása (a digitális agenda végrehajtása, a biztonság-tudatosság erősítése) terén. Erősíthetik a közép-európai gazdasági érdekek, illetve egyes társadalmi kérdések – így a román társadalmi integrációja, az elszegényedő társadalmi csoportok felzárkóztatása, a bevándorlás és a közép-európai állampolgárok Európán belüli munka-

vállalása – képviseletét az Európai Unió intézményei és tagállamai irányában.

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS JÖVŐJÉNEK MEGHATÁROZÓ KÉRDÉSEI

A Visegrádi Négyek együttműködésének alapját a térség országainak közös jellemzői képezik, és az a jövő, amelyben Európán belül a következő években, évtizedekben is osztozni fognak. Kelet-Közép-Európa XX. századból örökölt legfontosabb jellegzetességei a térség félperifériás jellege Nyugat-Európa fejlettebb országaihoz képest, nagyhatalmak (Németország és Oroszország) közötti földrajzi fekvése, társadalmi fragmentáltsága, nemzeti-etnikai problémái, kisállami jellege és demokratikus deficitje. Az elmúlt több mint húsz esztendőben Kelet-Közép-Európa társadalmi három nagy integrációs folyamatot éltek meg egy időben. Egyrészt az euroatlanti integrációval együtt járó európaizálódási folyamatot, vagyis a meglehetősen előrehaladott európai integrációhoz való csatlakozást. Másrészt azt a renacionalizációs folyamatot, amely térségbeli folytatása a történetileg ismert európai nemzetfejlődésnek, vagyis a térségünkben 1945 után megtorpanó nemzeti integrációnak. Ma is látható belső politikai konfliktusokat okoz az, hogy e két integrációtípusnak eredendően eltérő a szuverenitás-felfogása (az európai integráció a szuverenitás megosztására, a nemzeti integráció annak kiteljesítésére épül), mint ahogy biztonságfelfogása is (előbbi az érdekvédelemre, utóbbi a területvédelemre helyezi a hangsúlyt). Végül harmadrészt, minden korábbi korszaknál erőteljesebben hatott a térségre a globalizáció folyamata (amely felfogható egy univerzális integrációnak), bár ez utóbbi elsősorban az információáramlás, a személyek mozgása és a pénzügyi-gazdasági folyamatok terén érzékelhető. Mint említettük, a hidegháború végét követően a kelet-közép-európai térség államainak túlnyomó többsége az euroatlanti integrációban látta hosszú távú pros-

PLZEŇ: EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA

2015-ben a belgiumi Mons városa mellett a csehországi Plzeň birtokolja Európa kulturális fővárosának címét, amelyet 1985-ben hoztak létre. Akkor Athén, azóta pedig több mint ötven európai város kapta meg, 2011 óta minden évben kettő. Az elsősorban söréről ismert csehországi Plzeň 1295 óta város, központja kulturális örökségi védelem alatt áll. Idén több mint 600 kulturális rendezvényel készülnek a csehek. A kínálatban színházi előadások, koncertek, kiállítások, szabad téri rendezvények is szerepelnek. A város színháza több mint 150 éve várja a látogatókat. Szeptember 30-án a Ludovika Nagyköveti Fórumnak Csehország volt a vendége, amelynek részeként fotókiállítás nyílt a városról a Ludovika múzeumában.

peritása és biztonsága zálogát, vagyis azt az eszközt, melynek segítségével a térség biztonsági adottságaihoz kapcsolódó kihívások leginkább kezelhetők, negatív hatásai pedig minimalizálhatók. A nyugati országokhoz való gazdasági felzárkózás zálogát az EU-integrációban, a felzárkózás biztonságát pedig a NATO nyújtotta biztonsági garanciákban látták az itteni társadalmak. Mindez összekapcsolódott a demokratizálódással és a piacgazdaság megteremtésével, amelyek egyfelől sikeres és követendő példák voltak, másfelől viszont a nyugathoz való kapcsolódás kívülről megfogalmazott követelményei is. Az előttünk álló évek, évtizedek fontos kérdése lesz, hogy a térségben milyen hatással lesz egymásra e három integrációs folyamat. A térség társadalmainak elitcsoportjai találnak-e egyidejű adekvát választ a különböző integrációs folyamatok által felvetett problémákra? Képesek lesznek-e harmonizálni e folyamatokat? Történelmi perspektívából a kelet-közép-európai országok európai integrá-

ciója – nevezzük azt az európai periféria centrumából a centrum perifériájára való átlépésnek – hatalmas siker. Az európai integráció társadalmi támogatásáról azonban Közép-Európában sem történelmi perspektívák alapján döntenek az átlagemberek. Véleményük 2004 után döntően a gazdasági felzárkózás sikerességével vagy éppen sikertelenségével, illetve az uniós tagság közvetlenül érzékelhető gazdasági hatásaival állt szoros kapcsolatban. Ráadásul a csatlakozást követően gyorsan megváltozott a társadalmak viszonyítási pontja is: nem a periféria, hanem a centrum lett az etalon. A közép-európai országok mint többségükben kicsi, nyitott, exportorientált gazdaságok erőteljesen ki vannak téve a nagy globális és európai trendeknek. A térség hosszú távú gazdasági növekedési kilátásait leginkább az általános európai gazdasági trendek, a tőkebefektetések alakulása, a humánerőforrás, vagyis a munkaerő minősége, továbbá a kutatás-fejlesztésre fordított összegek befolyásolják. Így a sikeresség vagy sikertelenség, a közvetlen gazdasági haszon alapján való viszonyulás döntően meghatározza és meg fogja határozni a térségünkön belüli, így a Visegrádi Négyek közötti szolidaritás erősségét, másrészt a Brüsszellel szembeni szolidaritás erősségét is. Éppen ezért, a szolidaritás erősítésének, a közös fellépés fokozásának céljával fémjelzi a 2015 júliusától egy éven át tartó cseh V4-elnökség programját a „Bizalom” jelszó, mert csak a négy ország politikai vezetése és társadalmi közötti szilárd bizalom biztosíthatja az eredményes együttműködés jövőjének sikerét. E bizalmat, mint ahogy a közös politikai fellépést és társadalmi párbeszédet is azzal lehet leginkább megteremteni, ha a visegrádi együttműködés eredményei és aktuális kérdései nagyobb nyilvánosságot kapnak – olyan rendezvények keretén belül is, mint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Ludovika Nagyköveti Fóruma. ●

Egyenruha mint tradíció

Uniformisok a modern korban

SZÖVEG: SÁGVÁRI GYÖRGY TÖRTÉNÉSZ

FOTÓ: FORTEPAN

A 20. század elején a világszerte már tömegméretekben készülő hadiruházat számított uniformis újdonságnak. Igazi kortermék, tömegtermék volt. A milliós létszámra felduzzasztott tömeghadse-
regek igényei szerint készült, olcsó volt, puritán

és praktikus, könnyen előállítható; az egyenruha lényegében stratégiai hadiipari termékké vált. A háborúra készülő nagyhatalmak mindegyike kikísérletezte saját hadiruházatát: a németeké zöldes szürke, hivatalos nevén tábori zöld, az angoloké és oroszoké keki, a franciáké szürkéskék, az olaszoké szürkészöld lett, hazai tájainkon, az Osztrák-Magyar Monarchiában pedig kékeszürke, hivatalosan csukaszürke. Ez az 1908-ban rendszeresített csukaszürke tábori ruházat a korszak egyik szimbóluma lett.

A Monarchia új egyenruhájáról sokan nyilvánítottak véleményt. Pro és kontra. A vita, mint mindig, a hagyományok őrzése körül pattant ki. „Minden csöpp vér, amely elfogultság, az

elavult hagyományos intézményekhez – így az öltözethez – való merev ragaszkodás miatt haszon nélkül elfolyik, azokat fogja terhelni, akik rövidlátásból, avagy a leküzdendő nehézségektől való félelemből az újat, a célszerűt elfogadni vonakodtak” – fejtette ki vehemens nézetét a tradíciókra fittyet hányó egyik katona hozzászóló, aki különösen a zsinóros ruhákra haragudott, leginkább azért, mert az feleslegesen drágítja a ruhát. „Nem a zsinórokkal kell a hazafiúi érzéseket növelni, hanem a zsinórokon megtakarított pénzen kell olyan intézményeket létrehozni, amelyek a népet, a hadsereg szülőanyját

katonai, s ezzel hazafiúi erényeire, igazi honszerelemre nevelik.” Az eszmefuttatás végső konklúziójaként pedig kijelenti – nincs új a nap alatt! –: „a hadsereget nem a külsőség, az egyenruha jellege és szabása teszi nemzetivé, hanem az a szellem, amely benne lakozik”. Az új hadiruhák a háborúban vizsgáztak. Ott már nem nagyon volt szerepe a külsőségeknek, a korábban oly lényeges díszek, jelek, jelvények, anyagminőségek és ruhaformák, minden alárendelődött a gépi háború könyörtelen logikájának. Megváltozott az uniformis-hierarchia is, az értékrendben a harctéri ruházat, a „hősök

viselete” került az első helyre. Az 1916-os királykoronázáson, a budavári koronázó templomban a felavatandó aranyarkantyús vitéz harctéri ruháikban járultak az új uralkodó, IV. Károly elé. Bánffy Miklós, aki az ünnepi külsőségek tervezője volt, így emlékezett az eseményre: „Előbb a nagy nevek jöttek, a nagy gálák, azután az én embereim. Tudniillik úgy határoztak, hogy a háború legszebben dekorált tisztjeit is lovaggá ütik. Ezeknek persze nem volt díszmagyarjuk, ezeket nem kellett felöl-

töztetnem, hiszen a koronázás kosztümtervezője is voltam. Rögtön tudtam, mit kell tenni. Nem öltöztetem fel őket. Jöjjenek úgy, ahogyan vannak, jöjjenek úgy, mintha a lövészárokból jönnének, csukaszürkében, kikéféltve, de kopottan, foltozottan, összevarrt bőrvövekkel, megbarnult szíjakkal, lövészárkot látott bakancsban... És jöjjen be velük a koronázó templomba a harctér, a sáros, vizes éjszakák, az ágyúszó és a légnymás, csillogjanak a blúzokon az arany és ezüst vitézégi érmek, azok az érmek, melyekhez annyi vér és halál tapad.” Divat lett katonaruhában járni, sőt, akik nem voltak katonák, férfiak, de

még a nők is, katonás szabású szürke, zöld, khaki ruhát öltöttek magukra – addig legalábbis, amíg kitarzott a háborús eufória. A magyaros egyenruha kérdése azonban nem merült feledésbe, és nem is meglepően, már rögtön a háború és a forradalmak után, az új magyar államiság külsőségei kapcsán viták keresztüztüzébe került. „*Új egyenruhát kérünk*” – hangzott a Nemzeti Hadsereg tisztjeinek kívánsága, a kérést egyenesen a fővezérhez, Horthy Miklóshoz címezve. Hiszen ha csak ránéz valaki a magyar katonára, egyenruhája láttán rögtön a „*régi vaskalapos osztrák szellemet látja újraéledni*”. Sokan hozzászóltak a témához, katonák, civilek. A józabb hangok – azért ők voltak többen – úgy akarták, hogy a ruha „*elsősorban is legyen jól használható, s csak azután legyen hagyományos, magyaros*”, egy hangos kisebbség pont ellenkezőleg gondolta. Különösen a sapka kérdéséhez szóltak hozzá sokan, íme, kis ízelítő: nemzetietlen, magyartalan – már-mint az új, „Bocskainak” elkeresztelt sapka.

Unpraktikus, nem jó a formája. Bizonyos Lutz Henrik hadbiztos alezredes szerint nagyobb távolságról egyáltalán nem érzékelhető a Bocskai-sapka magyaros jellege. Bármely nemzetével összetéveszthető, leginkább a balkáni államok hadseregeinek sapkáira hasonlít, paszományaikkal pedig egy kevéssé ízléses portásapkára. Legyen kerek formája a magyar katonasapkának, legyen olyan, mint egykor a Kossuth-kalap vagy a pörge kalap volt. A tipikus magyar fejforma ugyanis kerek, ehhez kell alkalmazkodni a sapkának. Megszólalt a jeles hadtörténész, Berkó István is, ő a nemzeti jelleg és a praktikum mellett leginkább az ízlést hiányolta, mert hogy is néz ki a Bocskai-sapka az angol eredetű tekerős lábszárvédővel vagy az angolos zubbony a „*franciára emlékeztető románosan olasz sapkával összeöltöztetve*”.

Vagyis a Nemzeti Hadsereg egyenruhája egy nagy egyveleg – legalábbis Berkó szerint. Aztán mégiscsak maradt a kezdeti értetlenkedéssel fogadott Bocskai-sapka, amely túlélt évtizedeket, történelmi katalizmákat, államforma- és rezsimváltásokat, meghonosodott a civil viseletben is (lásd diáksapkák!), néha kivonták a viselésből, hogy aztán kis módosítással újjászülessen. Miként legutóbb, ellenzős változatban az 1990-es évek közepén, és azóta is, a Magyar Honvédség társasági egyenruhájának része, a magyar uniformis egyik szimbóluma. Ezzel át is ugrottuk a 20. századot, s itt vagyunk napjaink egyenruháinál. Az a struktúra, amely még a 18. század elején vert gyökeret, ma is él. A hozzá kapcsolódó szokások és a szabályok is időtlenek, ma is ugyanúgy szólnak gombokról és jelvényekről, zubbonyról és

köpenyről, nadrágról, bakancsról, szőrzetről és hajzatról, mint száz, kétszáz vagy háromszáz évvel ezelőtt. Ma is van hadi- (gyakorló-), köznapi, társasági és ünnepi ruha, sőt, „estélyi ruha”, ez utóbbi a mai uniformiselegancia felső foka. Az estélyi ruhát a nem fegyveres külszolgálatban tevékenykedő katonák (diplomaták, NATO-alkalmazottak) hordhatják estélyek, bálók, délutáni fogadások alkalmával, ott, ahol azt a társas érintkezés íratlan szabályai megkívánják. De az állami, társadalmi protokollhoz is tartozik külön díszelgő öltözet, amelyet nemzeti és állami ünnepeken, kiemelkedő katonai és társadalmi rendezvényeken öltenek magukra a Magyar Honvédség díszalakulatának, hivatalos hadrendi (elégégy nyakatekert) nevükön az „MH vitéz Szurmay Sándor

Budapest Helyőrség Dandár 32. Nemzeti Honvéd Díszegység” katonái. S a sor végén ott van még a „sport- és szabadidő öltözet”. A szabályok pedig most is, miként régen, előírnak és tiltanak: „*Tilos a Honvédségnél rendszeresítettől eltérő anyagú, formájú és színű egyenruhát, lábbelit, rendfokozati jelzést, továbbá a katonanőknek testszínűtől eltérő színű vagy mintás harisnyát (harisnyanadrágot) hordani, az egyenruházatot a Honvédségben forgalmazott formától, kivitteltől, szintől és alapanyagától eltérően előállítani, átalkítani, illetőleg ilyen ruházatot viselni*” – és így tovább. Vagy ahogy a hajról, szőrzetről rendelkeznek: „*A katona hajviseletének ki kell elégítenie a gondozott, rendezett, konszolidált megjelenés kritériumait. Hajja legfeljebb olyan hosszú legyen, hogy az a sapka szegélyétől a nyak érintkezéséig lefelé haladva fokozatosan csökkenjen. A katonanőknek olyan – az egyenruhához méltó – haját kell viselniük, hogy az ne akadályozza feladatuk végrehajtását, illetőleg táborigények között is könnyen ápolható legyen.*” A bajuszról pedig így: „*A tényleges katonai szolgálata-*

tot teljesítő katona szájszél vonaláig érő ápolat bajuszt, 1,5 cm-nél nem hosszabb, ápolat szakállat, pofaszakállat, pajeszt viselhet.” Vagy nézzük az uniformist más szempontból! A modern kor egyenruháit nemzetközi jog védi, a szárazföldi hadviselésről szóló 1899. és az 1907. évi hágai egyezmények, és több genfi (kiváltképpen az 1929. évi) egyezmény. A harcot egyenruhás katonáknak kell vívniuk, az olyan hadviselő (harcoló) fél, amely nem visel egyenruhát vagy legalább valamilyen messziről felismerhető egyezményes jelet, a nemzetközi jog normatívái szerint nem tekintendő katonának. Nem mond mást a gentleman hadviselés – van még ilyen? – íratlan szokásrendje sem az egyenruháról: elegánsan, férfiasan, úri módon megküzdeni csak szemtől szembe lehet, nyílt sisakkal. ●

„A rendszeres testmozgás mindannyiunk érdeke”

Beszélgetés Bánszki Gábor vadászíjász világbajnokkal

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: BÁNSZKI GÁBOR ARCHÍVUMÁBÓL

Csapatban arany-, egyéniben pedig bronzérmét szerzett az augusztus végi, gödöllői vadászíjász-világbajnokságon Bánszki Gábor alezredes. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Testnevelési és Sportközpontjának vezetője korábban már szerzett egyéni világ- és Európa-bajoki címet is. A Magyar Honvédség egyik legeredményesebb sportolója újabb feladatra készül: október elején Dél-Koreában rendezik meg a VI. Nyári Katonai Világjátékokat, amelyen az NKE oktatója is képviseli majd a magyar színeket.

○ A korábbi bajnoki címei után mennyire elégedett a mostani egyéni bronzsal?

Bánszki Gábor: Itt egy többnapos versenyről van szó, ahol minden lövésnek nagy jelentősége lehet a végső elszámolásnál. Tehát akár egyetlen rossz lövés is múlhat, hogy valaki nem a dobogó első, hanem második vagy a harmadik helyén végez; de akár visszacsúszhat a hatodik helyre is. Az első és a harmadik napon élen álltam a versenyben, de nagyon szoros volt a mezőny, és a negyedik napon volt néhány hibám, ami után azt gondoltam, hogy lecsúszom a dobogóról. Az összesítésnél szerencsére kiderült, hogy végül is a bronzérmét sikerült megszerezni. Ezzel is nagyon

elégedett vagyok, ráadásul a kollekcióm-ból már csak ez az érem hiányzott a 2003-as világbajnoki ezüst és a 2006-os aranyérem után. A vadászíjász-világbajnokságot egyébként két évente rendezik a szövetség, mindig más kontinensen. Gödöllő sok szempontból ideális helyszín volt, nekem pedig külön apropót adott az, hogy 25 éve egy itteni egyesületben kezdtem el versenyszerűen űzni az íjászatot.

○ Az emberek többsége valószínűleg csak az olimpiai íjászat szabályaival van valamennyire tisztában. A vadászíjászat miben más?

B. G. Az olimpiákon rendezett versenyeken a résztvevők sík terepen, egy északi-déli tájolású pályán, hetven méterről, hatosával lövik ki a

nyílvevesszőiket a hetven méterre elhelyezett, kör alakú célokra. A vadászíjászat mindig természetes környezetben zajlik, ez lehet erdő, mező, hegyes-domboz vidék. A célokat itt számunkra ismeretlen távolságban, kilenc és ötvenöt méter között helyezik el. Különböző méretű állatokat kell eltalálnunk, de azok színe és mérete megegyezik a valós kinézetükkel. Tehát mondjuk egy jegesmedve fehér színű és kb. két méter magas. A lövés akkor lesz hatékony és eredményes, ha a versenyző a lehető legprecízebben tudja megbecsülni a céltárgy távolságát és hajtja végre a lövés mozdulatát. A nyílvevessző röppályája ugyanis olyan ívelt, hogy a becsült és valós távolság közötti két-három

méteres különbség is nagyban befolyásolja az eredményt.

○ Gondolom, erre mindenkinek megvan a saját módszere.

B. G. Én az úgynevezett léptetés módszerét használom: általában 5 méterenként a szememet léptetve becsülöm meg a cél távolságát. Ebben azért is van már nagy gyakorlatom, mert annak idején, még atlétaként általában 10 méterre löttem el a súlyt, így az első tíz méter „bennem van”, és utána ennek a felével „saccolok” tovább. De a verseny során segítenek a távolságbecslésben bizonyos viszonyítási pontok is. Például meghatározom a távolság felét vagy harmadát, majd ezt a távot becsülöm meg és szorzom fel a kívánt mértékkel.

○ Min múlik a siker, hogyan gyűjtik össze a versenyzők a pontokat?

B. G. A versenypályán 28 állatot helyeznek el különböző távolságokban. Ez lehet egy kőszáli kecske, jegesmedve, menyét vagy farkas is. Minden célnál van egy lóállás, ahol az adott állat képét is elhelyezik, ezzel is segítve a cél felismerését. A pontkülönbségek abból adódnak, hogy a versenyzők melyik testrészen találják el a célt: a szív körüli találat éri a legtöbb pontot, de a tüdő területe is értékes.

Érdeemes tehát a vad anatómiáját is ismerni. Mivel a mostani versenyen nagyon sok volt a résztvevő, mintegy 1300 fő, ezért hét különböző pályát építettek a rendezők.

○ A távolság precíz megbecslése elengedhetetlen a sikeres versenyzéshez. Milyen egyéb képességek, adottságok szükségesek a győzelemhez?

B. G. Nagyon fontos, hogy jó legyen az illető monotoniatűrő-képessége, hiszen az egyes versenynapok akár kilenc órán keresztül is eltartanak. Ennek egyébként az oka az, hogy a versenyzők nagyon sok időt töltenek el a távolságbecsléssel. A többnapos megmérgetetés során a résztvevők 140 kötelező lövést adnak le, és sokszor egyetlen lövésen múlik a helyezés. Gyakran előfordul az is, hogy optikai

csalódásokkal kell megküzdenünk, például a folyosóeffektus esetében, amikor egy telepített erdőben a fák sora folyosót képez, itt a cél távolabbinak tűnik, mint a valóságos helyzetben. A négy nap alatt összesen hét alkalommal tévesztettem célt: elfelejtettem állítani az irányzéken, vagy eltaláltam ugyan az állatot, de lepattant róla a nyílvevő. De hibáztam a távolságbecslésben is vagy lövőhibát vétettem. Egyébként nálam is érződött, hogy fáradok, hiszen a hét rossz találatból ötöt az utolsó napon „követtem” el.

○ Említette, hogy 1300 versenyző indult a gödöllői vb-n. Kik most a legjobbak ebben a szakágban?

B. G. 32 nemzet képviselte magát idén: a hagyományosan jól szereplő magyarok mellett általában az élvonalban vannak az olaszok, a németek, az osztrákok, a franciák, az angolok és a hollandok. Egyébként nagyon sok kategória van: az íj fajtája és felszereltsége, valamint a kor és a nem szerint is bontják a versenyzőket. Vannak, akik a történelmi vagy például a csigás íjakat szeretik. Utóbbi előnye, hogy könnyebb megfeszítve a célra tartani, és nagy sebességet biztosít a nyíl számára. Nekem reflexíjam van, ez az olimpiai kategória fegyverneme, amelynek felszereltségével pontosabban lehet lőni, mint a többi reflexíjjal.

○ Hogyan kezdődött az íjászattal való szerelem?

B. G. Gyermekkoromban légpuskával való verekedés közben arról álmodoztam, hogy egyszer íjjal fogok vadászni. A 80-as évek végén, atléta koromban egy jugoszláviai edzőtábor idején sikerült szereznem egy íjat, de tapasztalat híján nem tudtam megfelelően pontos lövéseket leadni vele. A 90-es évek elején csatlakoztam a gödöllői Magyar Terep-és Vadászíjász Egyesülethez, ahol terepíjászként megtanultam használni az íjat. 1992-ben már országos bajnokságot nyertem. Közben íjjal elejtettem az első „vadamat” is, egy galambot. Azóta persze már sok más vadfajra is vadásztam. A

zsákmánylistám verébtől vaddisznóig terjed. Volt, amit futtában és volt, amit röptében sikerült elejtenem, ami azért íjjal nem olyan könnyű, mint lőfegyverrel. Puskával 100-120 méterről is nyugodtan meg lehet lőni például egy őzet, nekem az íjjal legalább 30 méterre kell megközelítenem, hogy esélyem legyen a találatra. A vadászat egyébként számomra örök szenvedély: volt, hogy néhány évig nem sikerült semmit lőnöm, azonban az élmények mégis fantasztikusak voltak.

- Úgy tűnik, hogy egyelőre nem is pihenhet meg, hiszen újabb megméréstetés vár Önre Dél-Koreában.
- B. G. Október elején rendezik meg a távol-keleti országban a katonai világtájakokat, ahol először szerepel a versenyprogramban az íjászat. Ebben a sportágban egyedül én képviselem a magyar színeket. Nem lesz könnyű a dolgom, hiszen köztudottan a hazaiak az egyik legerősebbek az íjászatban, így már egy 600 pont feletti eredménnyel is elégedett leszek.
- A testnevelési és sportközpont vezetőjeként hogyan látja a katonák, különösen a honvédtisztjelöltek fizikai állapotát?
- B. G. A honvédségben vannak élsportolók, akik elsősorban sportolnak, és legfőbb feladatuk, hogy minél jobb eredményt érjenek el. Emellett szerencsére sok olyan bajtársunk is van, aki a szolgálat teljesítése mellett rendszeresen sportol, akár versenyszerűen is. A katonákkal szemben egyébként elvárás, hogy rendszeresen sportoljanak. Ez mindenki jól felfogott érdeke, hiszen 65 éves korukig egészséges, hadra fogható állapotban kell maradniuk, és minden évben fizikai állapotfelmérés keretében belül erről számot is kell adniuk.
- Mennyire teljesíthetők ezek egy „átlag” katona számára?

B. G. Én úgy gondolom, hogy számukra teljesíthetők ezek a célok. A honvédségbe való bekerüléskor végzett fizikai alkalmassági vizsgálat egyre „megengedőbb” szinteket állít a honvédek elé. Például a 3200 méteres síkfutásnál elég 19:40 alatt teljesíteni a távot, ami elég könnyűnek mondható. Ez nálunk, a honvédtisztjelölteink esetében 15:30-as szintidőt jelent. Vannak, akiknek nehezebbre esik ezt a 3-4 perces lemaradást bepótolni. Az alapképzésnek is ez az egyik lényege, hogy felhozzuk a gyengébbek teljesítőket. Az a fontos, hogy mindenki legalább hetente 2-3-szor mozogjon. Ez lehet kerékpározás, futás, úszás, amik a keringési-légzési rendszert fejlesztik vagy tartják karban. Egy leendő tisztnek fizikai állapot tekintetében is példát kell mutatnia. Rá kell ébreszteni a hallgatókat, hogy ez az edzési szint megszerezhető és fenntartható. Ha pedig valaki nem teljesíti azt, akkor akár el is tanácsolható a seregből.

○ A katonai testnevelés hogyan hat a hallgatók fizikai állapotára, milyen lehetőségük van a sportolásra a honvédtisztjelölteknek az egyetemi képzésen belül?

B. G. A katonai testnevelésnek vannak általános részei, ezek a futás, a fekvőtámasz, a felülés és a függeszkedés. A speciális elemek az úszás, a vívás, a kézigránát-hajítás, a katonai közelharc elemei és a különböző gyakorlós vagy felszereléses futások. Emellett elméleti ismereteket is adunk az anatómia, az élettan, az edzés- és a testnevelés-elmélet témakörök feldolgozása keretében. Értékelési rendszerünk elég összetett, de a lényege, hogy a

hallgatók lehetőleg minden tevékenység során jól teljesítsenek, és egy minimumszintet mindenképpen elérjenek. Az oktatáson kívüli időben pedig az egyetem vagy a honvédség sportegyesületeinek szakosztályaiban sportolhatnak.

○ Hogyan lehet megszerettetni a mozgást a fiatalokkal?

B. G. Mi a jövő vezetőit neveljük, tehát azokat a hallgatókat, akik 20-25 év múlva kerülhetnek magas pozíciókba. Célunk, hogy az egyetemen kialakított értékrendet elsajátítva hozzák meg későbbi döntéseiket. A sport arra is megtanít mindenkit, hogy a befektetett időt, energiát nem lehet megspórolni, és csak a jól végzett munkának lesz meg az eredménye. Itt nem lehet lesni, puszkálni, plagizálni, a felkészülést az utolsó pillanatra hagyni. Rá kell vezetni a hallgatókat, hogy az ő érdekük is az, hogy rendszeres és folyamatos felkészüléssel fejlesszék fizikai képességeiket, hiszen csak ez hozhatja meg a kívánt eredményt. Én sem a pálya mellől irányítom a testnevelésórákon a hallgatókat, hanem magam is elvégzem a gyakorlatokat. Egyrészt így hiteles az oktatói munkám, másrészt ezzel fejlesztem a saját kondícióm is, valamint a versengést jobban fel tudom kelteni a hallgatókban, a tapasztalatokat is hatékonyabban tudom átadni számukra. A testnevelés és a sport mindig is fontos szerepet játszott a honvédségben. Immáron 21 éve vagyok a seregben, és úgy gondolom, hogy pozitív elmozdulás tapasztalható a katonák hozzáállásában. ●

Bánszki Gábor

Kedvenc könyv • Kurt Vonnegut: A bazálian ember
Kedvenc film • A bazafi (Mel Gibson főszereplésével)
Kedvenc zene • Hobbó: Csavargók könyve
Hobby • Vadászíjászat

„A tánc mint harmadik anyanyelvünk”

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT

FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Nemzeti Közszerológati Egyetem Bartók Táncgyüttes az NKE Ludovika Táncsoportjával közösen ápolja a még fellelhető táncgyományokat, igyekszik a kulturális életet ezzel is fellendíteni az egyetem karain. Teszáry Miklóssal, az együttes vezetőjével az együttműködés kereteiről, a terveikről és a Timár-módszertanról beszélgettünk. Elárulta az olvasóknak, hogy milyen a jó táncos, és azt is, hogy nem létezik ügyetlen ember, hiszen a tehetségének mindenki csak maga szabhat határt.

A Bartók Táncgyüttes a népzene és táncgyomány gyűjtését, feldolgozását és széles körű terjesztését tartotta mindig is a feladatának, Bartók Béla és Martin György munkásságát tekintve példának. Az együttes 1958-ban alakult, 1991 óta egyesületi működtetésben önfenntartó, tagjainak száma százhusz fő. Vezetője, Teszáry Miklós együttműködést kezdeményezett a Nemzeti Közszerológati Egyetemmel, amelynek alapján az intézmény próbahelyet biztosít számukra a Ludovika egykori vívőtermében, ami Bárka Egyetemi Rendezvényközpont néven működik majd. A Nemzeti Közszerológati Egyetem Bartók Táncgyüttes oktatókat is biztosít majd a táncolni vágyók számára. Az együttes zene- és táncrepertoárja felöleli az egész Kárpát-medence folklórgyományát. Hitelesen mutatja be korszerű

színpadi művekben a különböző magyar és nemzetiségi tájegységek táncait, táncos szokásait. Mind a táncosok, mind a zenészek anyanyelvi szinten rögtönözik a táncokat, illetve muzsikálnak. Az együttes rendszeresen részt vesz magyarországi szakmai rendezvényeken,

bemutatókon. Tagjai az együttesi munkán túl igyekszenek személyesen megismerni a még fellelhető táncgyományokat és azt saját közösségi életükben tudatosan ápolni. A Bartók Táncgyüttes több alkalommal nyert díjakat hazai és külföldi fesztiválokon.

Közel egy éve harminc fővel alakult meg a Ludovika Táncsoport Felde Rebeka, a Közigazgatás-tudományi Kar végzett hallgatójának és Fekete Bence, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar hallgatója, a Nemzeti Táncszínház tagjának a vezetésével. Egy olyan közösség jött létre, amelynek tagjai fontosnak tartják a hagyományokat és a néptáncot. Minden héten próbálnak, az egyetem rendezvényein rendszeresen fellépnek és táncházakat szerveznek. Nyáron Erdélyben egyhetes táborban vettek részt. Felde Rebeka elmondta, hogy közösségük az egyetem hallgatóiból áll, amelynek tagjai rendszeresen közös programokat szerveznek. „A néptánc a szabad mulatozás közege és egyben találkozási pont az egyetem hallgatói számára. Az NKE Bartók Táncgyüttesrel a jövőben közös produkciókat tervezünk, a több évtizedes tapasztalatukat és a lelkesedésünket szeretnénk ötvözni. Folyamatosan bővül a táncsoportunk, akár előképzettség nélkül is bármelyik hallgatótársunk csatlakozhat hozzánk” – hangsúlyozta Felde Rebeka.

Teszáry Miklós negyven évvel ezelőtt a Szegedi Táncegyüttesben kezdte el művelni a táncot, azt a módszertant, amelyet Timár Sándor, az előző vezető megálmodott, aki szerint a tánc a harmadik anyanyelvünk a beszélt és a zenei anyanyelv után. A világhírű módszertan alapja az, hogy az eredeti néptáncformát anyanyelvi szinten megtanulják táncolni, saját szórakozásukra táncdíszeket és koreográfiákat sajátítanak el. Japántól Európán keresztül Amerikáig alkalmazzák, fontos jellemzője, hogy bármelyik nép táncára érvényes. „Az utánpótlás-nevelésre tudatosan törekszünk. Óvodás-, gyermek- és ifjúsági csoporttal is dolgozunk. Az utánpótlás csoport és a felnőtt táncgyűttes Nemzeti Közszelektív Egyetem Bartók Táncegyüttesként működik tovább, az együttműködést szimbolizálta a tanérvényítőn bemutatkozó műsorunk. A csoport iránti érdeklődés már aznap, a 2015/16-os tanév elindulásakor megkezdődött” – hangsúlyozta az együttes vezetője. Majd hozzátette: „Az az egészséges, ha a család, a munka és az aktív időtöltés határozza meg az emberek életét. Fontosnak tartom – ahogyan az egyetem vezetése is –, hogy a hallgatók valamilyen kulturális tevékenységben részt vegyenek, hiszen csak így lehet kerek egész az életünk. Sokkal rendezettebb lesz ez által az emberek

gondolkodása is. Egy táncosnak ugyanis pontosan és szervesen kell élnie. Ez a készség egy belső elszántságból, erőből fakad, amelynek során a közösséghez tartozás érzése is kialakul.”

Az együttműködés első lépéseként a toborzások elkezdődtek, ennek része lesz az is, hogy minden karra ellátogat majd az együttes, ahol táncdíszet szerveznek. Bárki, aki kedvet érez, előképzettség nélkül csatlakozhat. Hetente kétszer utánpótlás csoportban dolgoznak majd a kezdőkkel. A felnőtt együtteshez csatlakozás ugyanakkor előképzettséget igényel, hisz komoly repertoárral járja majd az országot a csapat. Éves szinten 30-40 fellépés várható. Minden csütörtökön táncanfolyam, majd táncdísz szerveződik. Arra a kérdésre, hogy a modern világban a néptánc mennyire közkedvelt, Teszáry Miklós egyértelműen azt válaszolta, hogy Magyarországon nagyon népszerű, több százezer aktív táncos él az országban. Ugyanakkor nincs elegendő szakember, az olyan szakmai vezető, akinek az egész életét átszövi a néptánc. Fontos kezdeményezése lesz az NKE Bartók Táncegyüttesnek, hogy az Egyetemi Táncosok Találkozóját felelevenítsék, újjászervezzék, hiszen az 1990-es években rendezték meg utoljára, aztán talaját vesztette a kezdemé-

Berzsenyi Dániel

A TÁNCOK

Nézd a tánc nemeit, mint festik játszi ecsettel
A népek lelkét s nemzetek ízleteit.
A német hármassal lépéssel lejtve kering le,
S párját karja közé zárja s lebegve viszi.
Egyszerű a német mindenben, s csendesen örvend,
Egyet ölel mindig, s állhatatos szerető.
A gallus fellengve szökök, s enyelegve kacsingat,
Párt vált, csalfa kezét majd ide, majd oda nyújt:
Ez heves és virgonc, örömeiben gyermeki-nyájas,
Kényeiben repdez, s a szerelembe' kalóz.
A magyar egy Pindár: valamerre ragadja negéde,
Lelkesedett tűzzel nyomja ki indulatit.
Majd lebegő szellő, szerelemre olvad epedve,
S búja hevét kényes mozdulatokba szövi;
Majd maga fellobbanva kiszáll a bajnoki táncra
(Mégveti a lánykát a diadalmi dagály),
S rengeti a földet: Kinizsit látsz véres ajakkal
A testhalmok közt ugrani hőseivel.
Titkos törvényit mesterség nem szedi rendbe,
Csak maga szab törvényt, s lelkesedése határt.
Ember az, aki magyar táncához jól terme, örüljön!
Férfierő s lelkes szikra feszíti erét.

nyezés. A magyarországi egyetemek többségének van táncosportja, egymást jól ismerik, ezért is tartja fontosnak az együttes vezetője, hogy a jövőben intézményes formában is találkozzanak egymással. Teszáry Miklós azt is megfogalmazta, hogy milyen a jó táncos: tüzes, szenvedélyes, kitartó, amikor meghallja a zenét, azonnal táncra perdül. A beteg embert is meggyógyítja a tánc. Nincs ügyetlen magyar ember. Az oktatók a Timár-módszertannal nagyon könnyen átadják azt a tudást, amellyel rendelkeznek. Ahogyan megtanuljunk az anyanyelvet, az első szavakat, mondatokat formálni, megtanulunk beszélni, olvasni, majd írni is, így épül fel a tánc is: megtanuljuk az alapokat, ritmusokat, a párunkkal az első közös lépéseket. Tehetségtől, elkötelezettségtől, időtől, akarattól, lendületlétől függ, hogy hová jutunk el a tánc világában. A táncok „titkos törvényit mesterség nem szedi rendbe, csak maga szab törvényt, s lelkesedése határt” – idézte végezetül Berzsenyi Dánielt Teszáry Miklós. ●

A „magyar Golgota” vértanúi Aradon

Megtorlás 1849–1850-ben

SZÖVEG: VITEK GÁBOR

*„Nem néztetek erőst, hogy szolgáljátok,
Ki fényesen majd jutalmazni tud,
Akit szolgáltatok egy árva hon volt,
Ím sírotokra emlékkő se jut.”*

(Madách Imre: Az aradi sírra)

Az 1848–1849. évi forradalom és szabadságharc története egyike a magyar történelem legfontosabb eseményeiről, amely 165 esztendeje ösztönzője a társadalmi felemelkedésnek és a nemzeti öntudatnak. Az önvédelmi háború azonban – amint azt gyakorta megfogalmazzák – nem „elbukott”, azaz nem belső hibái folytán vezetett a végső kudarchoz, hanem „leverték”, a túlerő következtében katonai vereséget szenvedett. Az orosz és az osztrák sereg összlétszáma megközelítette a négyszázézet (Napóleon Oroszország ellen

indított hadserege óta nem mozgósítottak ekkora fegyveres erőt a világon). A vereség dacára sem veszett el „minden”; noha megsemmisült az alkotmányos berendezkedés, a nemzeti önrendelkezés, az ország egysége és függetlensége, ugyanakkor a feudalizmus gazdasági-társadalmi rendje végérvényesen a múlté lett. Az *ősiségi nyílt parancs* (1852) és az *úrbéri pátens* (1853) az 1848. évi törvényhozás által megállapított ősiség, illetve úrbériség megszüntetését hajtotta végre.

Miután Görgey Artúr tábornok a mintegy 32 ezer főt számláló honvédsereg főerőivel Világosnál (Arad vármegye) Rüdiger orosz lovassági tábornok előtt letette a fegyvert 1849. augusztus 13-án, néhány nappal később a távolabbi seregrészek is feladták a küzdelmet. Utoljára Kazinczy Lajos hadosztálya kapitulált augusztus 25-én Zsibón, majd Arad, Munkács és Pétervárad várórsége is megadta magát. Egyedül a bevehetetlen Komárom jól ellátott tizenötezer fős védőserege volt képes kikényszeríteni a szabad elvonulást biztosító megadási feltételeket: Klapka György tábornok október 2-án adta át a várat. A szervezett ellenállás ezzel megszűnt. Az osztrák császártól és a bécsi kormánytól szabad kezet kapó báró Julius Jacob von Haynau osztrák tábornagy szeptember elsejei bejelentését – „a magyar forradalom bevégeződött” – követően megkezdődött a megtorlás; a közkatona, altisztek (közel 40–50 ezer honvéd) „közkegyelmet” kaptak, ami a gyakorlatban azt jelentette, hogy eljárás nélkül besorozták őket több esztendei katonai szolgálatra a császári seregbe. A tiszteket, főként a korábban a császári hadseregben szolgáltakat, a politikusokat, a közigazgatás vezetőit hadbírói eljárás alá vonták. A győzelmet biztosító cár ugyan kegyelmet ajánlott (s kivétel nélkül át is adta foglyait), de a kegyelmet – a cár nyomatékos követelésére – csupán Görgeyvel szemben

érvényesítették. A bécsi forradalom évfordulóján, október 6-án Pesten kivégezték Batthyány Lajos miniszterelnököt, Aradon a honvédsereg kézre került vezetőit. A szabadságharcot közvetlenül követő időszakban csaknem száz kivégzést hajtottak végre. A tisztikarból nagyjából 1200 főt vetettek börtönbe, a polgári elítéltek száma is több százra tehető. A nemzetközi tiltakozások hatására Haynautól hamarosan megvonták a bizalmat, ezzel együtt a halálos ítéletek végrehajtásának jogát is, majd egy év múlva menesztették. Lélektanilag a forradalom iránt érzett elementáris gyűlölet, a bosszú csupán egyik motívuma volt a megtorlásnak. Az osztrák minisztertanács még azt is fontolgatta, hogy a cárt megkérve, Szibériában kellene kijelölni területet ezzel a céllal, hogy ott a „legveszedelmesebb” tízezer, a forradalom és szabadságharcban tevőlegesen részt vett magyar őrizhessék – ez volt a koncentrációs tábor gondolatának első felbukkanása a történelemben. Gergely András fogalmazta meg egy helyütt: „A megbocsátásig »előbb egy kicsit még akasztgatnak« cinikus schwarzenbergi kijelentéséből már jobban kiérzik az a racionális megfontolás, hogy a magyar politikai és katonai elit *fizikai megsemmisítésére törtek*: a germanizálendő, beolvasztandó tartományban a jövőndő szellemi központjait kívánták megsemmisíteni.”

AZ „ARADI TIZENHÁRMAK”:

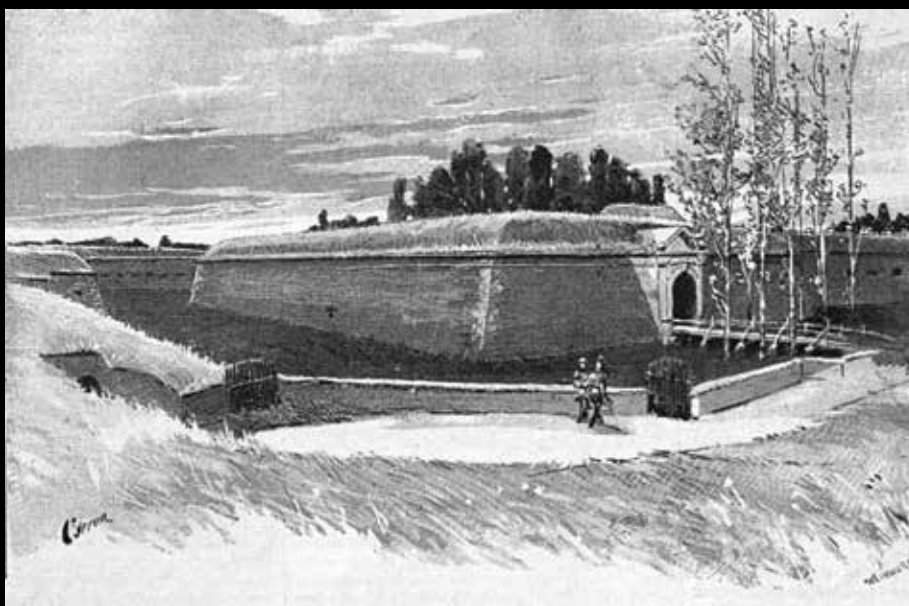
Aulich Lajos (1793–1849) 1847-ben alezredes a cs. kir. 2. magyar gyalogezredben, 1848 végén ezredes, majd 1849-től a szabadságharc során honvéd tábornok, a II. hadtest parancsnoka, majd hadügyminiszter (1849. július 14-től augusztus 11-ig). Sikeresen harcolt Isaszegnél és Buda ostrománál (1849. május 4–21). *Damjanich János* (1804–1849) százados a cs. kir. 61. gyalogezredben, majd a 3. honvédzászlóalj őrnagya, a szabadságharc során honvéd

tábornok, hadtest-, majd várparancsnok, 1849 tavaszától a szolnoki kerület országgyűlési képviselője. *Dessewffy Arisztid* (1802–1849) nyugálmányú kapitány, a Sáros vármegyei nemzetőrség őrnagya, majd a szabadságharcban honvéd tábornok, hadosztály-, később hadtestparancsnok. *Kiss Ernő* (1799–1849) a cs. kir. 2. huszárezred ezredese, a szabadságharcban honvéd altábornagy, országos főhadparancsnok. *Knezić Károly* (1808–1849) százados a cs. kir. 34. gyalogezredben, a szabadságharc során honvéd tábornok, a III. hadtest, majd a tartalékhadosztály parancsnoka. *Láhner György* (1795–1849) őrnagy a cs. kir. 33. gyalogezredben, a szabadságharc során honvéd tábornok, hadfelszerelési és fegyverkezési főfelügyelő. *Lázár Vilmos* (1817–1849) az 1. huszárezred hadnagya, a szabadságharcban a 39. honvédszázalaj főhadnagya, az 1. utászszázalaj századosa, dandár-, majd hadosztályparancsnok, később ezredes. Azért sorolták a tábornokokhoz, mert a szabadságharc végén önálló seregetestet irányított (az aradi vértanúk közül őt végezték ki elsőként). *Leiningen-Vesterburg (-Alt-Leiningen) Károly gróf* (1819–1849) számfeletti százados a cs. kir. 31. gyalogezredben, a szabadságharc során honvéd tábornok, a III. hadtest utolsó parancsnoka. *Nagysándor József* (1804–1849) nyugálmányú huszár kapitány, a Pest városi nemzetőrség őrnagya, majd honvéd tábornok, az I. hadtest parancsnoka.

Poeltenberg Ernő lovag (1807–1849; Ernst Poelt von Poltenberg) kapitány a cs. kir. 4. huszárezredben, a szabadságharcban honvéd tábornok, a VII. hadtest utolsó parancsnoka. *Schweidel József* (1804–1849) őrnagy a cs. kir. 4. huszárezredben, a szabadságharc során honvéd tábornok, Pest városparancsnoka. *Török Ignác* (1795–1849) egykori nemesi testőr, cs. kir. mérnökari alezredes, a szabadságharcban honvéd tábornok, komáromi várparancsnok, majd a honvédsereg hadmérnöki karának főnöke.

intézmények jelölése: k. u. k. = kaiserlich und königlich, annyi mint cs. és kir., azaz császári és királyi. Magyarország saját intézményeinek megjelölése az m. k. vagy m. kir., azaz magyar királyi.) Eredetileg valamennyiüket kötél általi halálra ítélték, Haynau azonban a hadbíróóság felterjesztése alapján négy halálra ítélt büntetését különleges kegyelemből a katonához méltó golyó és lőpor általra változtatta: Kiss Ernő altábornagy a szabadságharc alatt ténylegesen nem harcolt császári haderő ellen, Dessewffy Arisztid és Lázár

Cserna Károly rajza az aradi veszthelyről, a Vasárnapi Ujság illusztrációja

Vécsey Károly gróf (1803–1849) őrnagy a cs. kir. 2. huszárezredben, a szabadságharc során honvéd tábornok, hadosztályparancsnok, majd az Aradot és Temesvárt ostromló V. hadtest parancsnoka (az aradi vértanúk közül őt végezték ki utolsóként). (A „cs. kir.” és a „cs. és kir.” terminus technikus használatához érdemes tudnunk, hogy a német k. k. = kaiserlich [österreichisch] königlich [böhmisch], annyi mint cs. kir., azaz császári királyi. Az Osztrák–Magyar Monarchia idején, 1867-től a közös osztrák–magyar állami

Vilmos a császári csapatok előtt tette le a fegyvert, Schweidel József pedig csupán a schwechati csatában (1848. október 30.) harcolt a császári haderő ellen, a továbbiakban adminisztratív beosztásokban szolgált. Az ítéletet szándékosan a bécsi forradalom és Theodor Baillet von Latour császári hadügyminiszter meggyilkolásának első évfordulóján hajtották végre.

Ne feledjük, hogy ugyanezen a napon, október 6-án a császári haditörvényszék ítélete alapján Pesten kivégezték gróf Batthyány Lajost, az első felelős magyar miniszterelnököt is. (Pesten egyébként több mint harminc embert végeztek ki 1848 és 1850 között, ugyanebben az időszakban Pozsonyban tizenkettő, Kőszegen pedig nyolc mártírja volt a magyar küzdelemnek.)

A „TIZENNEGYEDIK” AVAGY AZ „ELSŐ”: Elsőként *Ormai Norbert* bárót (1813–1849; Ormay Norbert, Auffenberg Norbert) végezték ki még augusztus-

ban. Eredetileg hadnagyi rangban szolgált a cs. kir. 31. gyalogezredben, a szabadságharc során Kossuth Lajos mellett őrnagyi rangban őrpapancsnok, majd szárnysegéd. Alezredessé 1849 márciusában nevezték ki, s megbízatást kapott az 1. honvéd vadászrezred megszervezésére, később honvéd ezredessé és a honvéd vadászrezredek főfelügyelőjévé tették meg. A vereség előtti napokban, 1849. augusztus 7-én lemondott rangjáról és beosztásáról, augusztus 12-én esett császári fogságba. A rögtönítélő bíróság kötél általi halálra ítélte, amelyet 1849. augusztus 22-én hajtottak végre Aradon.

A „TIZENÖTÖDIK”:

Az aradi megtorlás azonban nem ért véget a „tizenhármak” kivégzésével. *Kazinczy Lajos* (1820–1849) kilépett főhadnagyt, a szabadságharcban utász őrnagyot, majd honvéd ezredes, egy önálló hadosztály parancsnokaként 1849. október 25-én lőtték főbe az aradi vár északkeleti kapuja melletti sáncban. Az ő ügyét feltehetőleg azért különítette el Haynau a „tizenhármakétól”, mert Kazinczy csak Világos után tizenkét nappal tette le a fegyvert. (Édesapját, Kazinczy Ferencet is halálra ítélték a magyar jakobinus mozgalomban való részvételéért 1795-ben, de azt a döntést végül várfogságra módosították.)

A „TIZENHATODIK”:

Ludwig Hauk (1799–1850) korábban cs. kir. hadnagy, részt vett a bécsi forradalomban, a szabadságharc során hadtestparancsnok, majd őrnagy, honvéd alezredes, vezérkari ezredes. A magyar szabadságharcban való részvételén túl letartóztatásakor sokkal nagyobb súllyal bírt az a tény, hogy megtalálták nála *Wesselényi Ferenc* gróf egykori honvéd százados elkobzott értéktárgyait.

Még komolyabb következményekkel járt az, hogy holmijai közül előkerült „A [Habsburg-]ház utolsó órái” című cikkének kézírata is, amely a bécsi forradalomról értekezve negatívan minősítette az uralkodóházat, a császári-királyi tábornoki kart és az osztrák hadsereget. Ugyancsak Aradon végezték ki 1850. február 19-én.

A „TIZENHETEDIK”:

Lenkey János (1807–1850) kapitány a cs. kir. 6. huszárezredben, a szabadságharc folyamán honvéd tábornok, egy ideig a komáromi őrség parancsnoka. Az egyik legtragikusabb sorsú magyar tábornok megtévelyodott a börtönben, így az osztrákok nem végezték ki, 1850 februárjában halt meg iszonyatos körülmények között. Fivére, *Lenkey Károly* az utolsók között látta a tábornokot, s így emlékezett vissza rá 1867-ben: „Lenkey János tábornok dühös őrült lett, minden ruháit egész a meztelenségig letépte magáról; ami csak fogházában volt, összetört és zúzott, úgyhogy a négy fal között se kályha, se ablak nem maradt. Ha a porkoláb katonákkal hozzá bement, megrohanta őket; ily eseteknél sokszor megsebeztek. Meztelen, egy fűtetlen, ablak nélküli szobában, sebesülten, minden ápolás nélkül halt meg február 7-én 1850-ben, és az aradi temetőbe én temettem el.” (A szabadságharc során egy ideig *Rózsa Sándor* betyárjai is az ő vezénylete alatt harcoltak. Ám a fegyelmetlen martalócok nem voltak alkalmasak reguláris hadseregben való küzdelemre, így a honvédsereg rövid úton megvált tőlük.) A szabadságharc leverésével, 1849 őszén osztrák katonai „rémuralom” rendezkedett be Magyarországon, miután már az 1849. március 4-i olmützi, ún. oktrojált alkotmány megszüntette Magyarország önállóságát és – ún. „részeivel” együtt – az osztrák

birodalom tartományává nyilvánította. A szabadságharc leverésével létrejött önkényuralom ausztriai állama egy centralizált monarchikus birodalom lett, amelyben Magyarország állami önállósága megszűnt. Mindamelllett, hogy Magyarországot öt tartományra osztották fel, magát a megmaradt Magyarországot ismét öt kerületre tagolták, amely egyúttal a vármegyei autonómia teljes megszűnését is jelentette. Az öt magyarországi kerület igazgatási központja a Budán székelő helytartóság volt; a kerületek megyékre, a megyék járásokra tagolódtak. A kerületek élén főispánok álltak, a megyék élén megyefőnökök, a járások élén (fő) szolgabírák. Az igazgatást a bécsi belügyminisztérium irányította, és annak rendeleteit hajtották végre a kerületi, a megyei és a járási szervek, amelynek minden tisztviselője kinevezett császári hivatalnok volt, még a szolgabíró is. A vegyes járási hivatalok megszervezésének érdekében, kerületenként egy-egy szervező bizottságot állítottak fel. Ezek tagjait oly módon jelölték ki, hogy a „magyar elem” a bizottságot sehol se „majorizálhassa”, és azok a nemzeti területen, ha alkalmas „bennszülötteket” nem találnak, inkább külső tartománybelieket javasoljanak, mint a magyar nemesség képviselőit. A hivatalnoki kar kicserélése azonban, különösen a magyarlakta területeken, korántsem volt olyan mérvű, mint az a köztudatban – irodalmi emlékek alapján – gyökerezett; a „Stuhlrichter”-ek nagy része ezután is a magyar nemesi családok tagjai közül került ki. Minden vármegyében meghagytak egy tisztán „politikai” járási hivaltalt (a vármegyeszékhelyen, ott, ahol a vármegyei törvényszék is működött), a többiek „vegyesek” voltak. Országszerte összesen közel 250 szolgabírói hivaltalt szerveztek. ●

GASZTRONÓMIA

Csabai Kolbász- fesztivál

2015. október 22–25.,
Békéscsaba, Városi Sportcsarnok

„Ennyi jókedvű, derék embert ritkán lehet látni Magyarországon, mint amennyi itt a Kolbászfesztiválon van. Rengeteg öröm árad az emberekből, az öröm és a szerelem pedig az életet jelenti kilencven év felett is.” (Faludy György)

A fesztivál mára Magyarország és Közép-Kelet-Európa egyik legismertebb, legjelentősebb turisztikai vonzererejű gasztrokulturális rendezvényévé nőtte ki magát 1997 óta. 2009-ben a Csabai Kolbászfesztivál a magyarországi fesztiválok közül egyedülként kapta meg a kiváló minőségű gasztronómiai fesztivál címet. A program – amelynek tavaly 100 ezer látogatója volt – a csabai kolbász készítését, a disznótoros hagyományokat, a város és vidéke szlovák és magyar közösségi ünnepeit, gasztronómiai hagyományait helyezi a középpontba. A jó hangulatról nép- és szórakoztató zenei előadók gondoskodnak, esténként neves hazai és külföldi fellépők várják a közönséget. A rendezvényhez

borvigadalom is társul, amely lehetőségét biztosít a különböző régiók pincészeteinek bemutatkozására. Az Élelmiszer és Mezőgazdasági kiállítás a régió élelmiszeripari és mezőgazdasági termékeit népszerűsíti. A csabai kolbász világhírű hungarikum, az Európai Unió által földrajzi árujelzővel védett élelmiszer, amelyet több hazai termelőtől meg lehet vásárolni a fesztiválon.

KIÁLLÍTÁS

Mert szemben ülök velem...

110 éve született Illyés Gyuláné dr.
Kozmutza Flóra
Országos Széchényi Könyvtár

Mert szemben ülsz velem... címmel nyílt kiállítás 2015. szeptember 1-jén az Országos Széchényi Könyvtár hetedik emeletén. A tárlat a 110 éve született Illyés Gyuláné dr. Kozmutza Flóra életében enged betekintést. Kevesek számára ismert, hogy Kozmutza Flóra volt a Gyógypedagógiai Főiskola első női oktatója, 1973-tól igazgatója, a Damjanich utcai új épületkomplexum alapítója. Szakmai tevékenységéről éppúgy számot ad a kiállítás, mint Illyés Gyula mellett végzett irodalmi tevékenységéről. A könyvtár törzssanyagából és kéziratárából származó eredeti anyagok mellett a családi hagyatékából álló és a Gyógypedagógia Főiskolától kapott, eddig nem publikált dokumentumokkal színesített kiállítás bemutatja a hús év elhunyt pszichológusnő önzetlen személyiségét, szakmai és magánéletében egyaránt tetten érhető szenvedélyes segíteni akarását. A kiállításon József Attila Kozmutza Flórához írt utolsó szerelmes versei mellett

többek között megtekinthető Illyés Gyula feleségéhez írt, a kiállítás címét inspiráló műve, egy hozzá írt érzelmes levél is. A költő naplójából pedig megtudhatjuk, hogy Illyés Gyula miért nem foglalhata versbe felesége nevét, illetve arra is fény derül, hogy a több mint négy évtizedes házasságuk alatt tett-e mégis kivételt. A kiállításon központi helyet kap Illyés Gyula *Könnyező* című, megrendítő szépségű versének eredeti kézírata, ami a költő utolsó találkozását örökíti meg József Attilával a Siesta szanatóriumában.

KONCERT

Laár 60 – Laár András- show az Arénában

2015. november 6.,
Papp László Sportaréna

Laár András zenész, humorista, a legendás Besenyő Pista bácsi, a L'art pour l'art Társulat és a KFT zenekar alapító és jelenlegi tagja a Budapest Sportarénában ünnepli 60. születésnapját egy különleges életműshow-val. Közönségének egy különleges előadás-sal kedveskedik, amelyben felvonultatja több évtizedes munkásságának legszebb gyümölcseit. A sokoldalú művész abszurd sámánisztikus estjében teljes pályafutását átölelve színpadra visz mindent a humortól a zenén át a művészet mögé bújtatott finom tanításokig. A színes műsorban felcsendülnek soha nem hallott, új Laár-szerzemények, lesznek táncosok, vendégművészek, KFT zenekar, Fool Moon vokálegyüttes, Ókrös Csaba hegedűművész, a Virtuózok szimfonikusai, és ami az egyik legnagyobb durranás, hogy 19 év után újra együtt látható a színpadon Laár András és Galla Miklós.

Ludovika Campus ÉPÜLETVEZETÉS

A Ludovika kapui nyitva állnak az érdeklődők előtt!

A Nemzeti Közzszolgálati Egyetemen folytatódik a nagy népszerűségnek örvendő épületvezetés. A történelmi emlékhellyé nyilvánított Ludovika Főépület legszebb részeit ingyenes szakmai körbevezetéssel tekinthetik meg az érdeklődők szombatonként.

A programon való részvételhez előzetes regisztráció szükséges, amelyet a <http://uni-nke.hu/szolgáltatások/epuletvezetes> oldalon tehetnek meg.

További információt a ludovika.epuletvezetes@uni-nke.hu címen kaphatnak.

AMBASSADOR'S FORUM AT
LUDOVIKA

Folytatódik a Ludovika Nagyköveti Fórum!

Hagyományteremtő céllal indult útnak tavaly a „Ludovika Nagyköveti Fórum”, amely a diplomácia és az egyetemi világ képviselőinek találkozóhelye és vitafóruma kíván lenni. Idén a programsorozat folytatódik. Vendégünk lesz:

2015. SZEPTEMBER 30.
CSEHORSZÁG

2015. NOVEMBER 11.
OLASZORSZÁG

2015. DECEMBER 2.
USA

A rendezvénnyel kapcsolatban érdeklődni a NUPS.international@uni-nke.hu e-mail címen lehet.